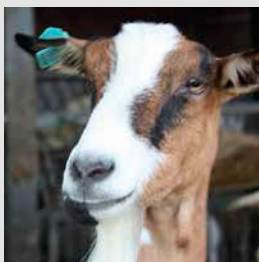

Dierengezondheidszorg Vlaanderen

Jaarverslag 2014

INHOUD

3	Voorwoord		
4	ALGEMENE INFORMATIE	58	PLUIMVEE
4	Onze missie	59	Kerncijfers beslagen
5	Strategische doelstellingen	59	Kerncijfers laboratoriumonderzoek
8	Tijdlijn 2014	60	FOCUS Aviaire influenza: waakzaamheid blijft geboden
12	Wist u dat...	61	FOCUS Plotse toename van <i>Mycoplasma gallisepticum</i> in 2014
14	RUNDVEE	63	Overige activiteiten
15	Kerncijfers beslagen en dieren	64	PAARDEN
18	Kerncijfers laboratoriumonderzoek	65	Equi Focus Point Belgium zorgt voor snelle en betrouwbare diagnostiek van paardenziekten
20	FOCUS Stop BVD! Scoren doen we samen.	66	ONDERSTEUNENDE ACTIVITEITEN
26	FOCUS Het aankoopprotocol blijft een uiterst belangrijke tool voor de rundveehouder	67	Afdeling Personeelszaken
30	Abortusprotocol rundvee onderzoekt meest voorkomende infectieuze oorzaken van abortus	70	Afdeling Financiële zaken
31	IBR-bestrijding: hoe ver staan we?	71	Afdeling ICT
32	<i>Neospora</i> -abonnement helpt veehouders bij aanpak en preventie van <i>Neospora</i>	74	Kwaliteit en milieu
33	Paratuberculoseprogramma bereikt 72% van alle melkveehouders	76	BIJLAGEN
34	Veepeiler Rund houdt vinger aan de pols	77	Organisatiestructuur
35	Winterscreening helpt 'klassieke' en nieuw opduikende ziekten op te sporen	83	Overzicht subovereenkomsten meerjarenconventie FAVV
36	Overige activiteiten	84	Publicaties 2014
38	KLEINE HERKAUWERS	87	Afkortingen
39	Kerncijfers beslagen en dieren	88	Contactgegevens
40	Abortusprotocol geeft beeld van de meest voorkomende infectieuze oorzaken van abortus bij kleine herkauwers		
41	Overige activiteiten		
42	VARKENS		
43	Kerncijfers beslagen en dieren		
44	Kerncijfers laboratoriumonderzoek		
46	FOCUS KB I&R varkens brengt efficiëntieverbetering en leidt tot kostenverlaging voor de varkenssector		
50	FOCUS PRRSv staat volop in de kijker in 2014		
53	Ademhalingsprotocol brengt ademhalingsproblemen bij vleesvarkens in kaart		
54	<i>Salmonella</i> Actieplan noteert verdere daling van aantal risicobedrijven		
55	<i>Salmonella</i> pilootproject varkens		
56	Veepeiler Varken		
57	Overige activiteiten		

VOORWOORD

2014 stond in het teken van het BVD-programma en ons project 'bouwen en verbouwen'. In Torhout werd de eerste fase van de verbouwingen opgestart en afgerond, waardoor we 'ruimte' creëerden om de PCR-activiteiten van de site Lier over te brengen naar Torhout, zodat alle labo-activiteiten nu gecentraliseerd zijn op één site. Voor de site Lier werd er hard gewerkt, in nauw overleg met MCC, aan de plannen voor het herinrichten van het bestaande gebouw, waardoor we een meer logische indeling van de looplijnen krijgen met een efficiëntieverbetering tot gevolg in combinatie met energiebesparende investeringen.

In 2014 werden er eveneens belangrijke stappen gezet in de gesprekken met MCC, die in 2012 opgestart zijn, met de bedoeling om tot een nauwere samenwerking te komen voor aspecten in de werking van beide organisaties die raakpunten hebben. Met name voor ICT, bedrijfsadviesing en logistiek zijn er concrete plannen uitgewerkt, die in 2015 geïmplementeerd zullen worden in de werking van beide organisaties.

BVD en meer bepaald het tijdig publiceren van het betreffende koninklijk besluit als voorwaarde voor de start van het programma op 1 januari 2015, de voorbereidingen en de communicatie via infovergaderingen in heel Vlaanderen vergden heel wat tijd en energie van de medewerkers en de leden van de raad van bestuur.

Ook het nieuwe KB Identificatie en Registratie van varkens, dat een behoorlijke besparing oplevert voor deze sector, is één van de realisaties waar we als bestuur nauw betrokken waren bij de infovergaderingen in gans Vlaanderen. De zichtbaarheid van DGZ in het veld is een van onze aandachtspunten. Daarom vind ik de aanwezigheid van bestuurders op dergelijke activiteiten erg belangrijk om DGZ een 'gezicht' te geven naar de collega-veehouders toe.

De opmaak van de begroting 2015 werd in laatste instantie nog grondig overhoop gehaald door de besparingen opgelegd door het FAVV. Maar ook dat maakt deel uit van goed besturen: onverwachte obstakels op een positieve, professionele en realistische manier aanpakken en implementeren in de werking van de organisatie.

Door het bestuur werd ook de uitdrukkelijke intentie uitgesproken om voor 2015 extra aandacht te besteden aan het aanhalen van de banden met de sector pluimvee.

In het kader van 'deugdelijk besturen' hebben we als raad van bestuur ook ons eigen functioneren tegen het licht gehouden om op die manier tot een efficiëntere werking te komen en nog meer betrokkenheid van de bestuurders bij 'ons' DGZ te realiseren.

Marcel Heylen

Voorzitter raad van bestuur

ALGEMENE INFORMATIE

ONZE MISSIE

DGZ is dé betrouwbare partner van de Vlaamse veehouder om met gezonde dieren op duurzame wijze veilig voedsel te produceren.

DGZ wil dit realiseren door:

- het aanbieden van **hoogkwalitatieve diensten en producten**;
- het verzorgen van de **brugfunctie** tussen de veehouder en de overheid;
- betrokkenheid in de **samenwerking** tussen de veehouder, de dierenarts en de medewerkers.

STRATEGISCHE DOELSTELLINGEN

De strategische doelstellingen van DGZ, die in 2010 werden vastgelegd, zijn de voorbije 5 jaar ongewijzigd gebleven. In de loop van 2015 zal er een herijking van deze doelstellingen plaatsvinden in goed overleg met de belangrijkste belanghebbende partijen en partners van de organisatie. Gedurende de voorbije jaren vormden die doelstellingen de leidraad en het fundament voor de operationele plannen. Mede daardoor is de nodige continuïteit in de werking en de gewenste dynamiek tot stand gebracht.

DIERENGEZONDHEIDSZORG MEER PREVENTIEF RICHTEN

Dierenziekten kosten geld aan de keten als geheel en aan de veehouder in het bijzonder. Preventie van ziekten brengt bijgevolg indirect heel wat geld op.

De eerstelijnsdierengezondheidszorg is nog altijd in eerste instantie curatief optredend. De redenen daarvoor zijn veelvoudig. De werkdruk bij de bedrijfsdierenarts en de beperkte bereidheid van de veehouder om te betalen voor preventieve maatregelen zijn daarbij de belangrijkste.

DGZ wil de sector en de overheid nadrukkelijk ondersteunen bij het introduceren en vernieuwen van de gewenste monitoringprogramma's en aldus mee een significante bijdrage leveren tot een geleidelijk verschuiven van de benadering van dierengezondheidszorg van curatief naar preventief.

Een belangrijke voorwaarde om dit te kunnen realiseren is dat de investeringen in preventie aantoonbaar toegevoegde waarde opleveren naar rendement en dierenwelzijn om op basis daarvan voldoende draagvlak binnen de sector te krijgen. De belangrijkste beweegreden voor de veehouder om te investeren in preventieve maatregelen is immers dat het geld bespaart en dat er op die manier bijgedragen wordt tot een beter bedrijfsrendement. DGZ beschikt als geen ander over een aantal troeven om de aantoonbaarheid van die toegevoegde waarde te verbeteren.

Ook bij het verstevigen van de samenwerking in de keten wil DGZ graag meer bijdragen dan in het verleden mogelijk was. Het overleg met de overheden en de landbouworganisaties is de voorbije jaren intensief en constructief geweest. Het overleg met de veehouders in de eigen adviescommissies en het luisterend oor naar de klant via de helpdesk, alsook de aanwezigheid op het terrein, is aanzienlijk aangezwengeld. Het overleg met de bedrijfsdierenartsen verdient evenwel meer aandacht en daarop wordt nu ook nader ingezet. Samen met de veehouders dienen zij nadrukkelijk meer input te leveren voor de denk- en werkrichtingen van DGZ ten aanzien van de te ontwikkelen en in ontwikkeling zijnde dierengezondheidsprogramma's en de gewenste dienstverlening.

Verder in dit jaarverslag is uitvoerig toegelicht welke programma's in 2014 zijn opgezet en welke inspanningen daarvoor zijn geleverd. Het afgelopen

jaar is er vooral ingezet op het opstarten van het BVD-programma zoals dat in unanimitieit door alle spelers in de keten gewenst wordt. Daarnaast werden de eerder opgestarte programma's voor de sector herkauwers verder uitgebreid en verstevigd. Daarbij zijn het abortusprotocol, het aankoopprotocol, het IBR-programma, het paratuberculoseprogramma en Veepeiler Rund het meest in het oog springend.

Maar ook voor de andere sectoren is het waardevol om tot nieuwe initiatieven te komen die aansluiten bij de wensen van de sector. Waar sommige bestaande programma's onvoldoende effectief zijn, dienen ze geheroriënteerd te worden zodat de geleverde inspanningen ook vruchten afwerpen. Het verder concretiseren van nieuwe initiatieven die tot toegevoegde waarde leiden, zal de komende jaren in goede afstemming met de brede waaier aan opdrachtgevers en andere partners van DGZ plaatsvinden.

“ DGZ wil de sector en de overheid nadrukkelijk ondersteunen bij het introduceren en vernieuwen van de gewenste monitoringprogramma's en aldus mee een significante bijdrage leveren tot een geleidelijk verschuiven van de benadering van dierengezondheidszorg van curatief naar preventief.

DENIS VOLCKAERT, DIRECTEUR

EFFICIËNTIE VERBETEREN

DGZ verricht in haar kerntaken aangaande identificatie en registratie van de veestapel en in de omvangrijkste onderdelen van de laboratoriumactiviteiten grote hoeveelheden analoge handelingen onder sterk gestandaardiseerde vorm.

- In 2014 heeft de verdere automatisering en informatisering van de werkprocessen in de unit Identificatie en Registratie, samen met het verschuiven naar meer autocontrole, geleid tot een aantoonbare verbetering van de kwaliteit-prijsverhouding van de geleverde diensten. De komende jaren zal verder gestreefd worden naar administratieve vereenvoudiging, die nauw aansluit bij duidelijke klantenbehoeften als snelheid, gemak en lage kostprijs, zonder dat de kwaliteit van de gegevens daarbij inboet. Het bewaken van de kwaliteit van de databases blijft continu een prioritaire opdracht. Ook in dat laatste kader is het van belang om de introductie van innovatieve identificatiemiddelen van dieren verder te stimuleren.
- Voor de unit Labo is met de heroriëntatie van de sanitaire programma's in 2010 vooral ingezet op een aanzienlijk verhogen van de flexibiliteit om beter te kunnen inspelen op de vragen en opdrachten van het FAVV en dit te doen zonder kwaliteitsverlies ten aanzien van de geleverde output. In 2013 en 2014 zijn op verschillende terreinen inspanningen geleverd om verdere automatisering en informatisering in te bedden in de verschillende hoofdprocessen. Een duidelijk voorbeeld daarvan is het gehele BVD-verwerkingstraject.
- De unit Gezondheidszorg heeft zich de voorbije jaren stapsgewijs steeds nadrukkelijker geprofileerd als de brug tussen de interne werking en het terrein: de veehouders, de praktijkdierenartsen, de respectievelijke beroepsorganisaties van beide groepen én een aantal overheidsinstanties en

toeleveranciers naar de primaire producent. Geleidelijk aan zal vanuit dat bruggenhoofd ook het verder opschuiven naar een meer marktgerichte werking voor de gehele organisatie vorm krijgen.

- Het centraliseren van alle laboratoriumactiviteiten op één locatie is een beslissing die al in 2012 is gevallen, die in 2013 in uitvoeringsplannen werd gegoten en in de loop van 2014 werd geïmplementeerd annex het voltooiën van de eerste fase van de verbouwingswerken in Torhout. In 2015 volgt de tweede fase van het project "bouwen en verbouwen van de sites in Torhout en Lier". De belangrijkste doelstelling van deze centralisatie en het bouw- en verbouwtraject is zonder meer een hogere efficiëntie in de werkzaamheden, door het samenbrengen van mensen en het herinrichten van een aantal processen.

MARKT- EN KLANTGERICHTHEID VERGROTEN

- In 2014 is het lopende cultuurveranderingstraject binnen de organisatie versterkt door de medewerkers steeds meer te richten op de behoeften van de klant en van de markt. Die externe gerichtheid en het in staat zijn om aantoonbaar toegevoegde waarde te leveren aan de veehouderijsector en aan de overheid als opdrachtgevers, is immers een absolute voorwaarde om DGZ verder recht op bestaan te geven. Die aantoonbaarheid is met name voor preventieve diergezondheidszorg niet altijd evident, ook en vooral wanneer het programma's betreft met een dwingend karakter vanuit de Europese, federale of regionale overheden.
- Onlosmakelijk onderdeel van een grotere klant- en marktgerichtheid is een goede externe communicatie. De voorbije jaren heeft DGZ hier duidelijk in geïnvesteerd. Zo hebben we een informatiesysteem geïmplementeerd waarin alle klantencontacten en de

opvolging ervan worden geregistreerd en is ook geïnvesteerd in mensen, die passen bij de nieuwe bedrijfscultuur. De komende jaren zal de professionalisering van de organisatie ook op dit terrein nog verder vergroot worden door het nog centraler stellen van de klant en het nog sneller trachten invulling te geven aan zijn vragen.

- Een belangrijke uitdaging blijft ook om de contacten met de bedrijfsdierenartsen verder te verbeteren.

BEDRIJFSZEKERHEID VERANKEREN

- In 2010 heeft DGZ een vijfjarenovereenkomst met het FAVV afgesloten voor de verschillende overheidsopdrachten die DGZ invulling geeft (zie tabel in de bijlagen van dit jaarverslag). Eind 2014 zijn die opdrachten zwaar onder druk gezet omwille van de budgettaire middelen die voor 2015 meer dan 20% werden verminderd als gevolg van de overheidsbesparingen. Het zal een bijzondere uitdaging zijn om desondanks het merendeel van de taken die in deze overeenkomsten zijn vastgelegd ten voordele van de veehouderijsector én de overheid te kunnen blijven uitvoeren.
- In 2015 zal uitgebreid overleg aan de orde zijn om tot een goed uitgebalanceerde nieuwe vijfjarenovereenkomst te kunnen komen. Vanzelfsprekend is zulk langlopend contract ook voor DGZ strategisch zeer belangrijk om haar cruciale rol als brug tussen de veehouder, de bedrijfsdierenarts en de overheid invulling te kunnen blijven geven en de noodzakelijke continuïteit daarbij te kunnen garanderen. Daarvoor is het ook noodzakelijk om met alle betrokken partijen goede afstemming te behouden aangaande de richting waarin de organisatie zich verder ontwikkelt. De landbouworganisaties en het Sanitair Fonds zijn daarbij zeer prominente stakeholders.

“ In 2015 zal uitgebreid verder overleg aan de orde zijn om tot een goed uitgebalanceerde nieuwe vijfjarenovereenkomst met het FAVV te kunnen komen. Vanzelfsprekend is zulk langlopend contract ook voor DGZ strategisch zeer belangrijk om haar cruciale rol als brug tussen de veehouder, de bedrijfsdierenarts en de overheid invulling te kunnen blijven geven en de noodzakelijke continuïteit daarbij te kunnen garanderen.

DENIS VOLCKAERT, DIRECTEUR

- Ook in 2014 is actief gezocht naar betere samenwerking met zusterorganisaties zoals MCC-Vlaanderen en Arsia, met een aantal Vlaamse overheidsinstanties en met wetenschappelijke instellingen en waar mogelijk ook met de toeleverende sector. Daarbij blijft het belang van de veehouder als primaire producent en ‘eindgebruiker’ van de DGZ-producten en -diensten altijd in het vizier gehouden. In 2014 is vooral tijd en energie besteed aan de samenwerking met MCC-Vlaanderen. Daarbij werden meer bepaald de samenwerkingsmogelijkheden op het terrein van logistiek, bedrijfsadvisering en ICT nader in beeld gebracht. In 2015 zullen de uitvoeringsplannen dienaangaande tot besluit gebracht worden.
- Als informatie-intensief bedrijf moet blijvend het belang van de stabiliteit van de bedrijfskritische informatiesystemen worden benadrukt in het kader van de bedrijfszekerheid. Daarin zal DGZ bijgevolg ook blijvend moeten investeren en innoveren om op passende wijze mee te zijn met de eisen en de ontwikkelingen van de klanten en opdrachtgevers.
- Met het oog op het verankeren van de bedrijfszekerheid blijft DGZ ook investeren in de verbetering van haar infrastructuur. De eerder genoemde bouw- en verbouwplannen en het

besluit om in de loop van 2016 van drie naar twee sites te gaan, past in dat beleid. In 2013 werden de plannen daartoe uitgewerkt en bekend gemaakt. De uitvoering van de eerste fase van de plannen was aan de orde in 2014. De omvangrijkste tweede fase volgt in 2015 en het effectief afronden daarvan is gepland voor de zomer van 2016.

- Het investeren in mensen, die passen in de vernieuwde, veel meer extern en op samenwerking gerichte bedrijfscultuur, moet eveneens bijdragen tot de beoogde verankering van de bedrijfszekerheid en de grotere marktgerichtheid. Als dienstverlenende organisatie is DGZ immers op de eerste plaats afhankelijk van de kwaliteit van haar medewerkers en een attitude die past bij de strategie van de vereniging.

GEZONDE FINANCIËLE ONTWIKKELING

- Een gezonde financiële bedrijfsontwikkeling is voor iedere organisatie een belangrijke voorwaarde voor bedrijfszekerheid. De voorbije jaren is DGZ vanuit een behoorlijk diep dal terug in lijn gekomen met de wenselijk geachte resultaten. Dat betekent niet dat er winsten nagestreefd worden, maar wél dat het werkingsresultaat voldoende positief is om de strategisch noodzakelijke investeringen te kunnen blijven doen. In 2014 zijn er in dat kader

opnieuw verschillende omvangrijke projecten uitgewerkt die tot verbeteringen van bestaande diensten of tot waarde creërende nieuwe diensten hebben geleid of nog zullen leiden.

- De voorbije 6 jaar zijn de bedrijfsopbrengsten van DGZ gestegen van 15 naar bijna 20 miljoen euro. Die stijgende lijn is mede het resultaat van de bereidheid van de sector om bijkomende middelen beschikbaar te stellen. Dat die bereidheid er is, is het beste bewijs dat de sector de diensten als waardevol ervaart. De bedrijfskosten zijn in dezelfde tijdspanne minder sterk gestegen (van 17,2 naar bijna 20 miljoen euro), hetgeen resulteert in een hogere productiviteit en een beter resultaat. De financiële resultaten van 2014 (zie verder) laten een beduidend positief werkingsresultaat (voor afschrijvingen) zien, dat helemaal in lijn ligt met wat werd begroot. Belangrijker nog dan het resultaat op zich is echter dat DGZ als vereniging zonder winstoogmerk vanuit de bedrijfsvoering van de organisatie zichtbaar toegevoegde waarde kan leveren aan haar stakeholders en dat ook eenduidig erkend wordt waar die toegevoegde waarde terecht komt. De erkenning daarvan lijkt steeds concretere vormen aan te nemen.

TIJDLIJN 2014

JANUARI

- ▶ In januari 2014 trekken de rundveedierenartsen van DGZ de Vlaamse regio rond met informatiesessies over BVD en IBR.
- ▶ Op de studiedagen van Veepeiler Rund krijgen de praktijkdierenartsen een update rond recente Veepeilerprojecten.
- ▶ De kleurcodes van antibacteriële middelen zijn voortaan terug te vinden op de beproevingsverslagen met resultaten van gevoeligheidsbepalingen. Hiermee engageert DGZ zich om de dierenartsen en de veehouders te ondersteunen in het nastreven van een verantwoord antibioticumgebruik.

FEBRUARI

- ▶ Het aankoopprotocol blijft z'n toegevoegde waarde bewijzen als zeer nuttig instrument voor rundveebedrijven om de insleep van dierziekten via aankopen te vermijden. Ook de programma's van IBR, BVD, *Neospora* en paratbc worden erdoor ondersteund. Nieuw is dat het aankoopprotocol voortaan modulair wordt aangeboden. In plaats van één standaardprotocol zijn er nu vier verschillende pakketten die elk zijn afgestemd op de leeftijd en het geslacht van het te onderzoeken dier.
- ▶ Veehouders vinden in grote getale hun weg naar de DGZ-stand op de 50ste editie van de Agridagen in Geel.

MAART

- ▶ Veepeiler Varken stelt de resultaten voor van enkele recente, praktijkgerichte onderzoeksprojecten op drie studienamiddagen voor varkenshouders.
- ▶ De minister van Middenstand, KMO's, Zelfstandigen en Landbouw, Sabine Laruelle, heeft samen met de Europese Commissie een oplossing uitgewerkt voor de problemen betreffende de cofinanciering van het *Salmonella*-bestrijdingsprogramma voor de pluimveesector.

APRIL

- ▶ De federale regering erkent DGZ als wetenschappelijke onderzoeksinstelling. Hiermee bevestigt de overheid de rol die DGZ vervult voor het wetenschappelijk onderzoek op het terrein van de veehouderij in Vlaanderen. De financiële consequentie van deze erkenning is niet min: als wetenschappelijke onderzoeksinstelling is DGZ voor 80% vrijgesteld van de bedrijfsvoorheffing voor de onderzoekers die ze tewerkstelt.

MEI

- ▶ De algemene vergadering keurt op 28 mei de jaarrekening en het jaarverslag 2013 unaniem goed.
- ▶ Een aanpassing in het LIMS zorgt ervoor dat dierenartsen voortaan minder beproevingsverslagen ontvangen met gedeeltelijke resultaten voor complexere dossiers, zoals het abortusprotocol, en dossiers die analyses combineren met verschillende doorlooptijden. Daardoor wordt voortaan de praktische bruikbaarheid verhoogd.
- ▶ Drie DGZ-dierenartsen trekken naar Sorrento in Italië voor het 6de ESPHM-symposium (European Symposium of Porcine Health Management).

JUNI

- ▶ 24 enthousiaste schapenhouders nemen deel aan de praktijkcursus mestonderzoek. Zolang er voldoende interesse voor blijft bestaan, zal DGZ een dergelijke cursus jaarlijks inplannen.
- ▶ In het Belgisch Staatsblad van 30 juni 2014 verschijnt het koninklijk besluit betreffende de bestrijding van BVD. Hiermee is er een wettelijke omkering voor het BVD-programma dat er komt op vraag van en in overleg met de rundveesector.
- ▶ Sinds 1 juni is in de slachthuizen het nieuwe systeem van de visuele keuring van varkens van toepassing. Bij deze keuring is van belang of de varkens al dan niet afkomstig zijn van een beslag dat produceert onder 'gecontroleerde huisvesting'. DGZ biedt de veehouders ondersteuning bij het beheer van dit statuut.
- ▶ DGZ organiseert een infosessie voor dierenartsen rond de diagnostiek van varkensdysenterie, een belangrijke ziekte die diarree veroorzaakt en gepaard kan gaan met ernstige economische verliezen.

TIJDLIJN 2014

JULI

- ▶ Het nieuw KB I&R varkens wordt gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Dit KB is beter afgestemd op de specifieke behoeften van de varkenshouders en helpt de sector in zijn geheel 300.000 à 400.000 euro op jaarbasis te besparen door administratieve vereenvoudiging. Op 1 januari 2015 treedt dit KB in werking.

SEPTEMBER

- ▶ Het Sanitair Fonds start met de financiële ondersteuning van de rundveehouders in het kader van het BVD-bestrijdingsprogramma.
- ▶ Van 16 tot 18 september vindt er in de unit Identificatie en Registratie een externe audit plaats voor het vernieuwen van het ISO 9001-certificaat. De audit kent een gunstig gevolg.
- ▶ DGZ is vertegenwoordigd op de 6de EVSN-meting (European Veterinary Surveillance Network) in Dublin. Collega's uit binnen- en buitenland kunnen er gedurende twee dagen van gedachten wisselen over tal van actuele onderwerpen binnen de diergezondheidszorg.

OKTOBER

- ▶ Fase 1 van de verbouwingen in site Torhout is afgerond. Tijdens het eerste weekend van oktober verhuist de afdeling PCR van Lier naar het splinternieuwe lab in Torhout. Een week later kan ook de afdeling Serologie in Torhout haar intrek nemen in een nagelnieuwe omgeving. De operationele werking en de klanten ondervinden nauwelijks hinder van deze omvangrijke operaties.
- ▶ De dierenartsen van de unit Gezondheidszorg zetten hun beste beentje voor om de rundveedierenartsen te woord te staan ter gelegenheid van vier 'drive-in' sessies. De focus ligt op de aanpak van paratbc, *Neospora*, respiratoire stoornissen, urolithiasis en neonatale sterfte.
- ▶ Maar liefst 914 schapenhouders nemen deel aan de enquête over rotkreupel, een zeer besmettelijke en uiterst pijnlijke ontsteking van de tussenklauwhuid bij schapen.

NOVEMBER

- ▶ Mede dankzij de stimulans vanuit de zuivelindustrie (Milcobel en Friesland-Campina) en het IKM-kwaliteitslastenboek zit het vrijwillige paratuberculoseprogramma in de lift. Het negende werkjaar gaat van start met een recordaantal nieuwe inschrijvingen (908!), wat de totale deelnamegraad op 72% van alle Vlaamse melkveebedrijven brengt.
- ▶ Op 14 november wordt het ademhalingsprotocol van Equi Focus Point Belgium beëindigd. In de loop van het jaar heeft Equi Focus Point Belgium 95 dossiers onderzocht binnen het ademhalingsprotocol.
- ▶ Een onderzoek naar 'deugdelijk besturen' wordt met een zeer gunstig resultaat afgerond: op 32 van de 40 vragen dienaangaande kan de raad van bestuur een positief antwoord geven; op 7 vragen is het antwoord positief met een randbemerking; voor slechts één vraag is het antwoord niet gunstig.
- ▶ In november en december organiseren de dierenartsen van DGZ acht informatiesessies over BVD. Maar liefst 650 rundveehouders nemen hieraan deel! Ook de communicatie over het nakende programma via persberichten, infobrochures en nieuwsbrieven loopt op volle toeren.
- ▶ Medewerkers van DGZ trekken het land rond voor vijf informatiesessies waarop varkenshouders enerzijds kennis kunnen maken met de finesse van het nieuw KB I&R Varkens en anderzijds meer vernemen over de tools waarmee ze de gezondheidsstatus op hun bedrijf kunnen verbeteren.

DECEMBER

- ▶ DGZ zet een laatste sprint in voor de start van het verplichte BVD-programma. De Tecan Freedom EVO robot doet zijn intrede in het labo om de verwerking van grote aantallen BVD-analyses mogelijk te maken. Een dergelijk toestel kan zelfstandig tot 25 platen (= 2250 stalen) analyseren per 12 uur. Mede daardoor is DGZ in staat het tarief voor BVD-antigeenonderzoek substantieel te laten dalen.
- ▶ Vanaf 1 december is – naast het BVD-oormerk waarmee de veehouder zelf een oorweefselstaal kan nemen – ook de BVD-earpunch beschikbaar. Hiermee kan de bedrijfsdierenarts een oorweefselstaal nemen bij een kalf dat reeds geïdentificeerd is met een gewoon oormerk.
- ▶ Sinds 3 december is DGZ de trotse bezitter van het ISO 14001-certificaat. Dit document verbindt ons ertoe blijvend aandacht te hebben voor onze impact op milieu en ernaar te streven deze impact verder te reduceren.
- ▶ Met de aankoop van een MALDI-TOF-toestel heeft de afdeling Bacteriologie nu een uitstekende techniek in huis om sneller en met een minimaal gebruik van reagentia tot een exacte identificatie van een kiem te komen. Zo is DGZ mee met één van de meest recente evoluties binnen de microbiologie.
- ▶ DGZ sluit een overeenkomst met European Colostrum Industry (ECI): vanaf 1 januari 2015 zal DGZ in het Vlaamse landsgedeelte fungeren als verdeelpunt voor de hoogwaardige biest van ECI.
- ▶ DGZ, CODA en Arsia ondertekenen een contract betreffende de harmonisatie van query's in de Saniteldatabank.
- ▶ Het ademhalingsprotocol voor vleesvarkens wordt afgerond. Uit de resultaten blijkt duidelijk dat ademhalingsproblemen bij vleesvarkens meestal te wijten zijn aan menginfecties met verscheidene virussen en/of bacteriën.
- ▶ Op 18 december 2014 stapt DGZ over naar een nieuwe PCR-test voor het opsporen van de aanwezigheid van *Mycoplasma gallisepticum* en *Mycoplasma synoviae*. Deze nieuwe PCR maakt het mogelijk om 30 swabs te poolen in één PCR (i.p.v. 3 met de vorige PCR). Dankzij deze omschakeling kan een groot aantal dieren onderzocht worden voor een beduidend lagere kost op toomniveau.
- ▶ De bevindingen van recente Veepeilerprojecten worden voorgesteld op de Veepeiler studiedagen voor rundveedierenartsen.

Wist u dat...

... DGZ de afgelopen jaren een gestructureerde projectwerking heeft uitgebouwd met als doel de medewerkers DGZ-breed te ondersteunen bij de uitvoering van hun projecten? In de loop van 2014 hebben we gewerkt aan 16 projecten, waarvan een aantal omvangrijke projecten met een impact op de hele organisatie (zoals BVD en bouwen/verbouwen). Deze projecten zijn allemaal succesvol verlopen mede dankzij de sterk verbeterde samenwerking DGZ-breed.

80.729
klantencontacten

Wist u dat...

... DGZ 80.729 klantencontacten (vragen, suggesties, ...) heeft geregistreerd in 2014? Deze contacten bereikten ons vooral telefonisch (65%) en via e-mail (24%). Het gros ervan (87%) werd afgewerkt binnen de 5 dagen.

Wist u dat...

... DGZ 54 voordrachten georganiseerd (of medegeorganiseerd) heeft verspreid over de Vlaamse regio? Daarnaast waren DGZ-medewerkers ook spreker op 65 infosessies van partnerorganisaties. Alles samen was DGZ dus vertegenwoordigd met minstens 1 spreker op 119 voordrachten: 35 voor dierenartsen, 52 voor rundveehouders, 21 voor varkenshouders, 7 voor houders van schapen, geiten en herten, en 4 voor studenten.

119
voordrachten

Wist u dat...

... in de loop van 2014 er 162.405 gebruikers waren van de website van DGZ? Alles samen hebben ze niet minder dan 2.750.000 webpagina's bezocht. Er zijn ook 123 elektronische nieuwsbrieven verstuurd (30% meer dan in 2013) naar een database met vandaag ruim 25.600 records. Daarnaast hebben we ook 40 persberichten gestuurd naar de vakpers voor veehouders en dierenartsen.

162.405
gebruikers

Wist u dat...

... er ook 8.648 autopsies zijn verricht? Opvallend is dat in de top 10 van aanvragende dierenartsen (met 30 tot 71 aanvragen per dierenarts) praktisch uitsluitend varkensdierenartsen vertegenwoordigd zijn?

1.250.889

analyses

Wist u dat...

... het laboratorium van DGZ 1.250.889 analyses heeft uitgevoerd in 2014? Alles samen zijn er 139.553 dossiers geopend en ontving DGZ 985.628 stalen voor onderzoek.

14.587.357

oormerken

Wist u dat...

... DGZ in 14.587.357 oormerken heeft uitgeleverd? Het gaat om primo-oormerken en hermerkingsoormerken voor rundvee; primo-, hermerkings- en beslag-oormerken voor schapen, geiten en herten; en beslag- en verbondsoormerken voor varkens. 20% van de verdeelde primo-oormerken voor schapen, geiten en herten zijn elektronische oormerken.

RUNDVEE

KERNCIJFERS beslagen en dieren

Net zoals de voorbije jaren stellen we vast dat het aantal actieve rundveebeslagen in de Vlaamse regio in 2014 verder is afgenomen. Wat het aantal runderen op die bedrijven betreft, konden we in 2014 voor het tweede jaar op rij een stijging noteren.

Aantal actieve beslagen en nutsdieren in de Vlaamse regio

	2010	2011	2012	2013	2014
Aantal rundveebeslagen	22.086	20.506	19.518	18.713	17.961
Aantal vleeskalverbeslagen	298	293	290	278	272
Aantal runderen	1.166.533	1.143.645	1.127.481	1.148.846	1.172.288
Aantal vleeskalveren	166.818	158.495	146.314	149.123	155.498

Iedere houder (ook hobbyhouder) van één of meerdere runderen, dient geregistreerd te zijn als actief beslag. Ten opzichte van 2013 daalde het aantal beslagen voor rundvee met 4%; daarmee kwam het aantal actieve rundveebeslagen eind 2014 op 17.961 te staan. Van die beslagen zijn er 1.652 die gedurende het hele jaar geen enkel rund gehouden hebben (zogenaamde 'nulbeslagen'), maar desondanks als actief beslag geregistreerd bleven. Het gaat hier om 9% van alle beslagen, ten opzichte van 10% in 2013. Voor vleeskalveren was er een daling van het aantal actieve beslagen met 2%, waarmee het aantal op 272 kwam te staan.

Wat het aantal dieren betreft, werd de dalende trend in 2013 omgebogen. Het aantal runderen is in 2014 voor het tweede jaar op rij gestegen met 2%, waardoor het aantal bijna terug op het niveau van 2007 komt. Het aantal vleeskalveren is met 4% toegenomen.

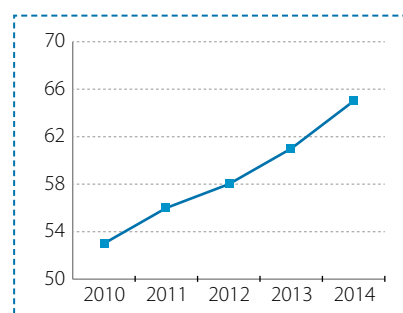
GEMIDDELD AANTAL DIEREN PER BESLAG

Deze cijfers tonen dat het aantal actieve rundveebeslagen duidelijk blijft dalen in tegenstelling tot het aantal dieren. Dit betekent logischerwijs dat het gemiddeld aantal dieren per actief rundveebeslag toeneemt. Rekening houdend met

alle actieve beslagen (dus ook degene die doorheen het jaar geen dieren hadden) steeg dit aantal van gemiddeld 50 dieren per actief beslag in 2009 naar 65 in 2014. Indien we enkel rekening houden met de beslagen die in 2014 dieren hadden, ligt het gemiddeld aantal dieren per beslag op 72 in plaats van 65.

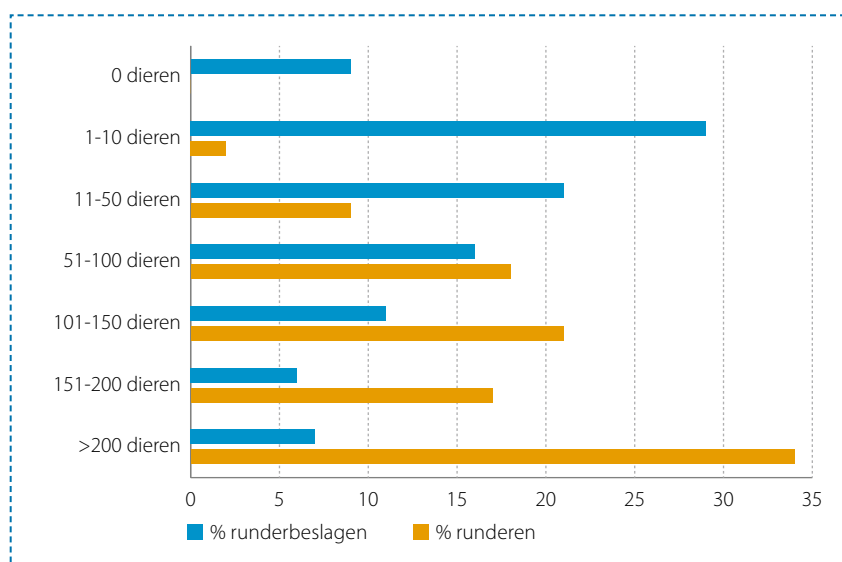
De indeling van de actieve beslagen volgens het gemiddeld aantal dieren per beslag toont dat er in Vlaanderen een groot aantal rundveebeslagen is met een relatief klein aantal dieren. Zo heeft 29% van de actieve beslagen gemiddeld

Evolutie gemiddeld aantal dieren per actief rundveebeslag

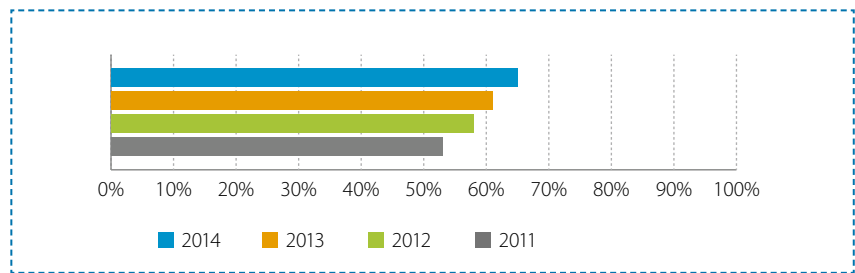
tussen de één en de tien dieren. Daarmee vertegenwoordigt deze groep slechts 2% van het totale aantal dieren.

Percentage rundveebeslagen en dieren volgens gemiddeld aantal dieren per beslag (situatie eind 2014)

In de categorie beslagen met meer dan 200 dieren anderzijds, die goed is voor 7% van de actieve beslagen, wordt dan weer 34% van het totale aantal dieren gehouden. Ten opzichte van 2013 was er enkel in deze laatste groep een stijging waar te nemen van het aantal beslagen (met 1%) en van het aantal runderen (met 4%).

Aansluitingen Veeportaal runderen (evolutie 2011-2014)

GEBRUIK VEEPORTAAL

Het aantal Veeportalaansluitingen blijft licht groeien. Eind 2014 waren er 11.570 rundveehouders die gebruik maken van Veeportaal tegenover 11.450 eind 2013. Voor vleeskalveren is dit aantal nagenoeg niet gewijzigd. Eind 2014 stond de teller op 263 aansluitingen, wat neerkomt op 97% van de vleeskalverhouders.

Van de 59.624 bestellingen die de rundveeouders in 2014 bij DGZ

hebben geplaatst, is 71% via Veeportaal geregistreerd. Bij de vleeskalverhouders lag dit percentage op 67%.

GEBOORTE, VERTREK EN AANVOER VAN RUNDEREN

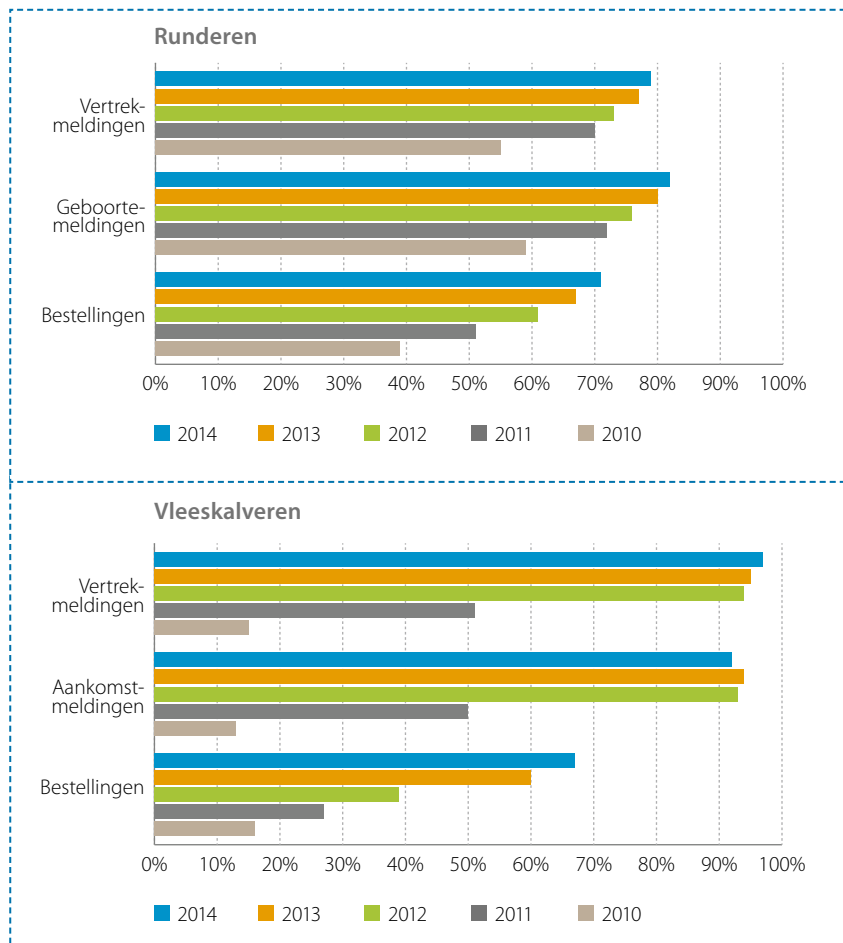
In 2014 zijn er 486.696 geboortes van kalveren gemeld. In 82% van de gevallen maakte de veehouder hiertoe gebruik van Veeportaal (tegenover 80% in 2013), 17% is via VRS gemeld en de

resterende 2% werd op papier opgestuurd naar DGZ.

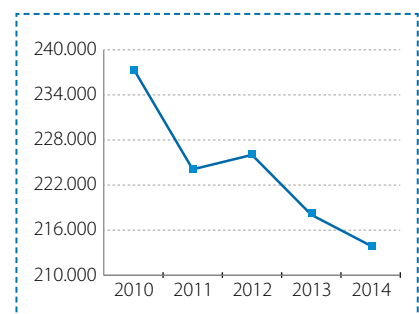
Van de 670.775 vertrekmeldingen in 2014, is 79% via Veeportaal gemeld, tegenover 77% in 2013. Verder is 17% van de vertrekken via VRS gemeld en de resterende 5% via een papieren formulier.

De laatste jaren vertoonde de aanvoer van runderen afkomstig van Belgische bedrijven een dalende trend. In 2014 zijn er in Vlaanderen 213.945 runderen aangekocht bij 9.236 verschillende beslagen. Het betreft hier dieren die worden verplaatst van een Waals of Vlaams beslag naar een (ander) Vlaams beslag. De aankoop van runderen is sterk geconcentreerd op een beperkt aantal beslagen: 80% van het totale aantal aankopen gebeurt op slechts 13% van de beslagen. De meeste aankopen vinden plaats in maart, april en mei.

Meldingen en bestellingen runderen en vleeskalveren via Veeportaal (evolutie 2010-2014)

Evolutie aantal runderen aangekocht op Vlaamse beslagen

Wanneer de aangekochte dieren ingedeeld worden volgens leeftijd en geslacht, merken we dat de grootste groep verhandelde dieren (59%) vrouwelijke dieren van meer dan 24 maanden betreft.

Naast de aankopen bij Belgische beslagen, worden er ook runderen ingevoerd vanuit het buitenland. In totaal zijn er 16.679 runderen ingevoerd in 2014, goed voor 7% van het totale aantal in binnen- en buitenland aangekochte runderen. In 2013 werden er 19.346 runderen ingevoerd. 80% van de invoer gebeurde op 212 beslagen, dit is 1% van het aantal actieve beslagen. De meeste runderen worden ingevoerd vanuit Frankrijk, Nederland en Duitsland.

VLEESKALVEREN

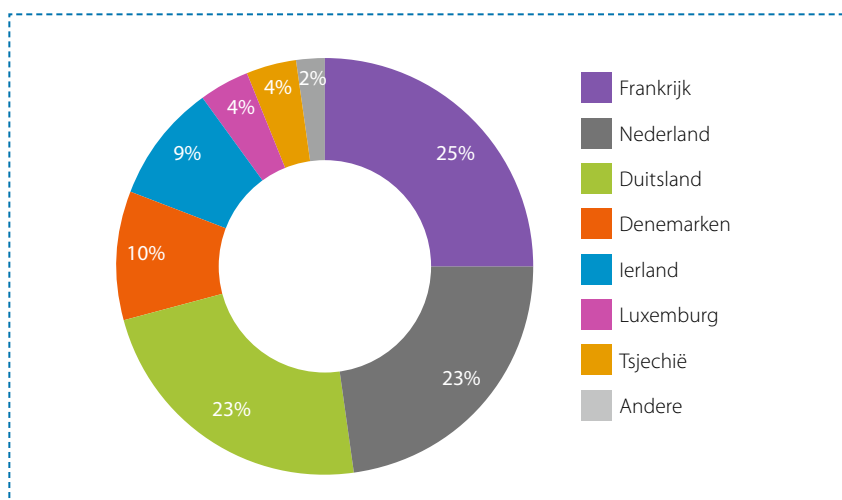
In de vleeskalversector zijn er in 2014 264.285 kalveren aangevoerd vanop een Belgisch beslag, terwijl er 53.816 dieren werden ingevoerd vanuit het buitenland (dit is 17% van het totale aantal in binnen- en buitenland aangekochte vleeskalveren). 80% van het intracommunautair handelsverkeer vond plaats op 28 beslagen, dit is op 10% van het aantal actieve beslagen. De ingevoerde vleeskalveren zijn hoofdzakelijk afkomstig uit Nederland en Duitsland, gevolgd door een aantal landen in Oost-Europa (Estland, Tsjechië en Litouwen).

In 2014 is 92% van de aankomstmeldingen elektronisch geregistreerd. De resterende 8% is op papier overgemaakt aan DGZ. Van de 304.866 vertrekmeldingen die door de vleeskalverhouders in 2014 zijn gemeld, is 97% elektronisch gemeld; de resterende 3% via een papieren formulier.

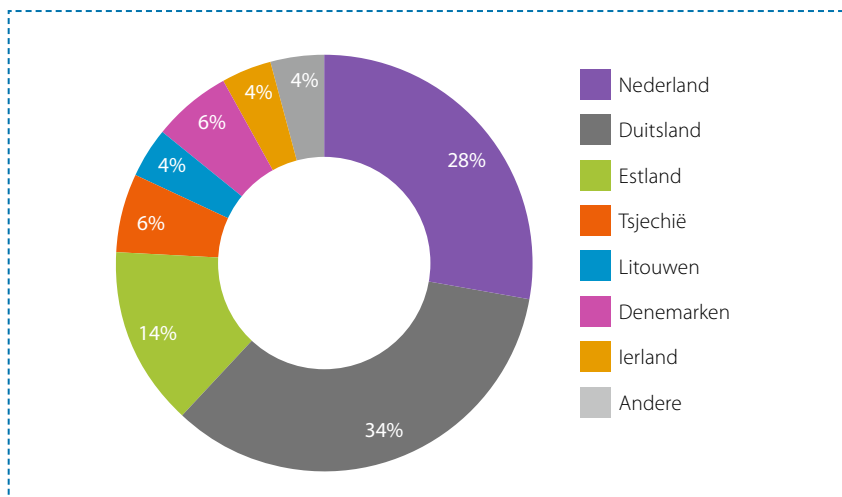
Verdeling aangekochte dieren volgens geslacht en leeftijd

	0-12 maanden	12-24 maanden	> 24 maanden	Totaal
Mannelijke dieren	16%	9%	3%	28%
Vrouwelijke dieren	7%	7%	58%	72%
Totaal	23%	16%	61%	100%

Herkomst ingevoerde runderen

Herkomst ingevoerde vleeskalveren

KERNCIJFERS laboratoriumonderzoek

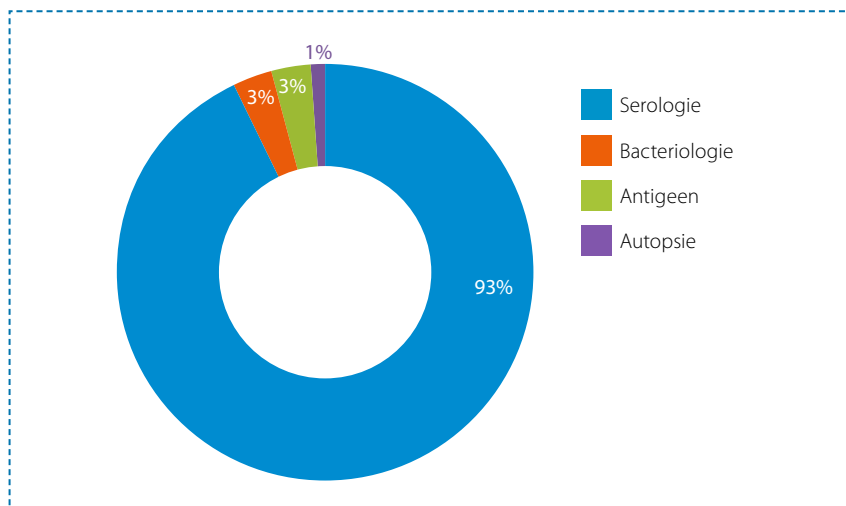
In 2014 heeft het laboratorium van DGZ over de verschillende afdelingen heen 756.093 analyses uitgevoerd voor rundvee en kleine herkauwers. Dit was liefst 23% meer dan in 2013. Deze opvallende stijging valt grotendeels toe te schrijven aan de toename van analyses op serologie voor BVD, IBR en paratbc. Anderzijds viel

het TSE-onderzoek vrijwel volledig weg omdat nieuwe stalen sinds 1 januari 2014 niet meer bij DGZ worden onderzocht. Het aantal onderzochte kadavers van herkauwers door de afdeling autopsie bleef met 5.697 stuks nagenoeg ongewijzigd. De detailcijfers rond labo-analyses vindt u in een afzonderlijke bijlage.

Aantal onderzoeken per afdeling

	2013	2014	2014 t.o.v. 2013
Serologie	540.834	703.101	130%
Antigeendetectie	20.317	24.961	123%
Bacteriologie	22.090	22.066	100%
Autopsie	5.704	5.697	100%
TSE	24.775	268	1%
Totaal	613.720	756.093	123%

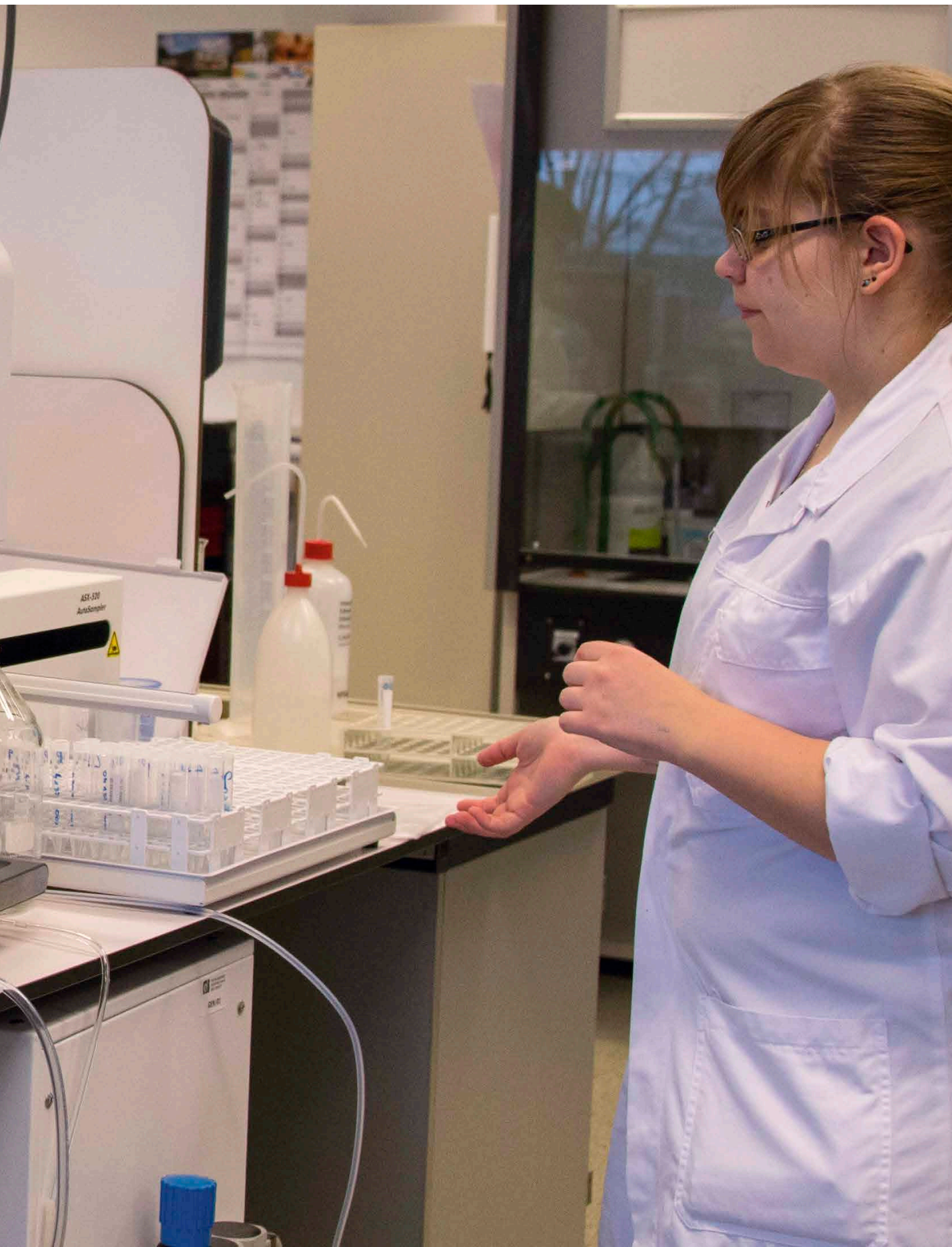
Verdeling analyses rundvee en kleine herkauwers over de verschillende laboratoriumafdelingen

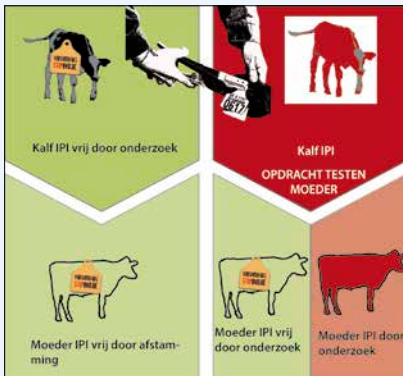
Overzicht meest voorkomende analyses serologie

	2013	2014	2014 t.o.v. 2013
IBR gE As (ELISA)	170.867	213.543	125%
BVD Ag (ELISA)	85.353	168.403	197%
BVD As (ELISA)	11.534	10.487	91%
Paratbc As (ELISA) op serum	70.564	84.942	120%
Paratbc As (ELISA) op melk	40.568	84.060	207%
Neospora (ELISA)	56.510	59.504	105%
Brucellose As (agglutinatie)	39.823	33.530	84%
Brucellose As (ELISA) op melk	10.322	10.222	99%

Stop BVD! Scoren doen we samen.

Het jaar 2014 stond volledig in het teken van de voorbereiding van het verplichte nationale BVD-bestrijdingsprogramma dat op 1 januari 2015 – met de steun van het Sanitair Fonds – van start zou gaan. In juni 2014 nam de werkgroep rond BVD – met vertegenwoordiging van de landbouworganisaties, de dierenartsenverenigingen, de overheid, de faculteiten Diergeneeskunde, en DGZ en Arsia – de laatste horde. Op 18 juni verscheen het ‘koninklijk besluit (KB) betreffende de bestrijding van bovine virale diarree’, dat een wettelijke basis biedt voor de eerste fase van de BVD-bestrijding.

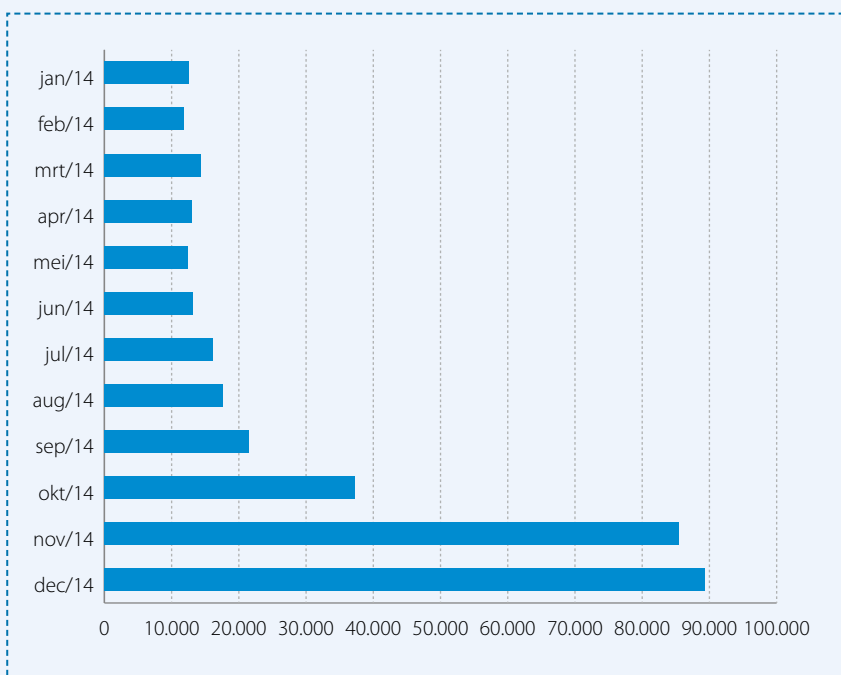
Centraal in deze eerste fase staat het gebruik van de BVD-oormerken voor het testen van alle nieuwgeboren kalveren. Op deze manier kan de sector in een zeer vroeg stadium dragers van het BVD-virus opsporen. Vanaf 1 januari 2015 kunnen dieren met een ongunstige BVD-status enkel nog naar het slachthuis gebracht worden.

VOORBEREIDING: BESTEL UW BVD-OORMERKEN!

Vanuit DGZ werd heel 2014 voluit aan de kar getrokken: de voorbereiding van het BVD-programma en de communicatie erover naar veehouders én dierenartsen stonden hierbij centraal.

Een nooit geziene operatie bij de unit IR was het omschakelen van gewone runderoormerken naar BVD-oormerken. Eind 2014 stond de teller op 10.154 bedrijven die samen **344.869 BVD-oormerken** besteld hadden. Het tijdig aanleveren van oormerken werd door de grote piek in bestellingen tijdens de laatste maanden van het jaar behoorlijk op de proef gesteld.

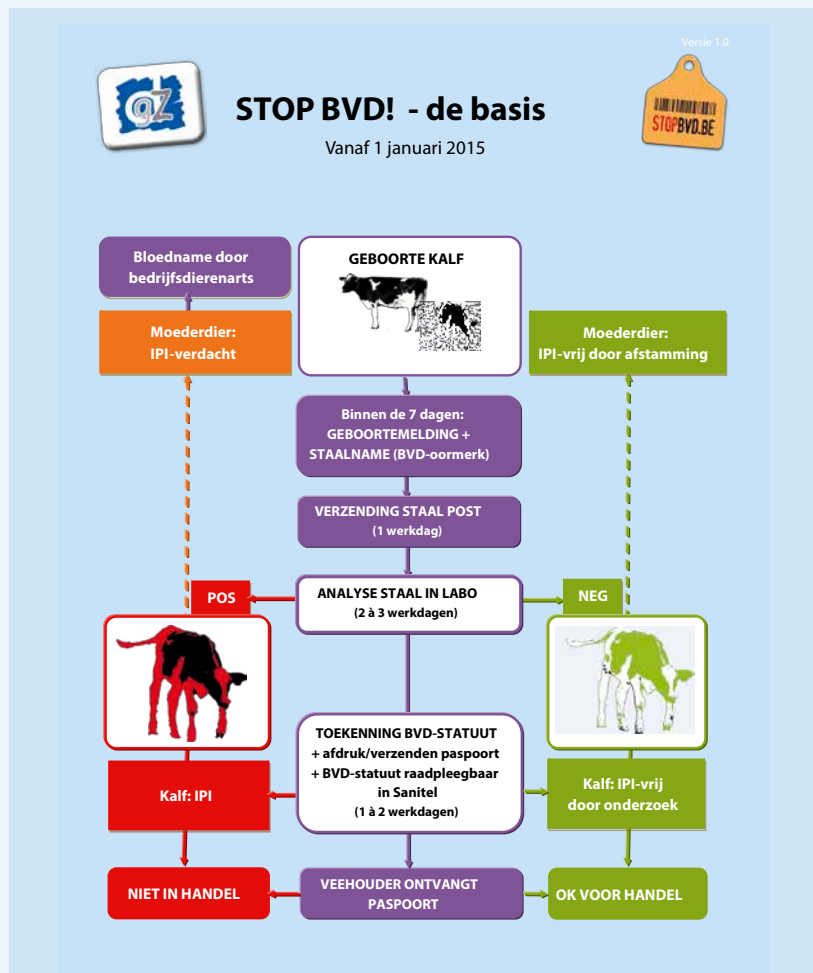
Aantal bestelde BVD-oormerken per maand in 2014

‘GO WITH THE BVD-OORMERK-FLOW’ EN BVD-JAARPLAN

De sleutel van het BVD-programma bestaat erin om nieuwe BVD-dragers vroeg op te sporen. Veehouders kunnen hiervoor de zogenaamde ‘**BVD-flow**’ volgen (zie schema). Zo kunnen ze op een vlotte manier een identificatiedocument met de vermelding van het BVD-dierstatuut verwerven voor hun runderen. In de meeste gevallen is dit ‘IPI-vrij’, wat wil zeggen dat ze (levenslang) geen BVD-drager zijn.

Gezien de terechte bezorgdheid van de sector om zo weinig mogelijk impact te hebben op de bestaande handel van kalveren was deze operatie geen sinecure. Een uiterst grondige voorbereiding, die

haar weerslag vond in een **groots jaarplan**, ging eraan vooraf. DGZ-breed waren er een 30-tal projectmedewerkers betrokken bij de realisatie van dit BVD-jaarplan en er werd volop samengewerkt met alle betrokken partijen.

In grote lijnen behelste dit jaarplan onder meer:

- de logistieke voorbereiding van het BVD-programma met de uitbouw van de ICT-infrastructuur (databank BVD-analyses en BVD-applicatie, databank BVD-statuten);
- aanpassingen in Sanitel voor het risico-beheer van BVD-dierstatuten en de afdruk van het BVD-statuut op het paspoort;
- de interne en externe communicatie met als doel de verschillende betrokkenen (veehouders, dierenartsen en overheden) te informeren en te motiveren;
- de uitbouw van de logistiek en het vergroten van de capaciteit van het DGZ-labo voor een vlotte verwerking van de stalen (zie inzet).

Roadshows 'Café BVD'

In de maanden november en december trokken enkele dierenartsen van DGZ, samen met hun collega's van de landbouworganisaties Boerenbond en ABS, enkele praktijk-dierenartsen en enkele rundveehouders, het Vlaamse land rond om telkens in afgeladen zalen toelichting te geven over de BVD-problematiek en de praktische implicaties van het opstartende programma. Zo passeerden we in Zedelgem, Beveren-Waas, Pellenberg, Westmalle, Herentals, Hasselt, Ieper en Oudenaarde.

Het BVD-gebeuren werd vanuit verschillende invalshoeken belicht: eerst kwamen de landbouworganisaties aan de beurt met een uiteenzetting over de economische gevolgen van BVD voor het bedrijf. Daarna bracht een Vlaamse rundveehouder een persoonlijke getuigenis over BVD en de schade die deze ziekte het bedrijf kan toebrengen. Vervolgens gaf een rundveedierenarts zijn visie op BVD-bestrijding. Na de pauze werd geëindigd met de praktische implicaties van fase 1 van het programma, toegelicht door

een DGZ-dierenarts, en een vragenronde waar het publiek steeds enthousiast gebruik van maakte.

HOGE OPKOMST EN HOGE WAARDERING

De opkomst was telkens zeer hoog. In totaal namen liefst 650 veehouders deel, onder wie ook een groot aantal hobbyfokkers en houders van kleinere rundveebedrijven. Dit toont aan dat er veel aandacht is voor BVD en dat het bestrijdingsprogramma een steeds groter draagvlak kent.

Na afloop kon iedere deelnemer een evaluatieformulier invullen. De veehouders kregen de gelegenheid een aantal aspecten – zoals de inhoud van de gegeven presentaties, de praktische waarde ervan, de wijze van presentatie, de documentatie, de organisatie en de globale tevredenheid – te beoordelen met een cijfer, gaande van 1 (helemaal niet tevreden) tot 5 (bijzonder tevreden). Met een gemiddelde score van 4,17 voor alle sessies samen, was de globale beoordeling zeer gunstig.

COMMUNICATIE EN ONDERSTEUNING

Een belangrijke taak voor de unit Gezondheidszorg in de aanloop naar het verplichte BVD-programma was de communicatie. Naast nieuwsbrieven, de website 'Stop BVD', infobrochures enz. vormden voordrachten en infosessies het ideale middel om de veehouders en hun praktijkdierenartsen persoonlijk te bereiken.

In navolging van de succesrijke infosessies eind 2013/begin 2014, startte DGZ in het najaar met een nieuwe tour door Vlaanderen. Deze reeks infosessies, die de naam 'Café BVD' kreeg, werd opgezet in samenspraak met de landbouworganisaties. Op deze discussieavonden voor veehouders en dierenartsen waren er o.a. getuigenissen van veehouders en dierenartsen over hun ervaringen met BVD-bestrijding. Met deze voordrachten reeks bereikten we niet minder dan 650 deelnemers (zie inzet). Daarnaast waren er in de loop van het jaar nog een aantal andere voordrachten die inzoomden op het BVD-programma, waarop nog eens 250 à 300 veehouders aanwezig waren.

Specifiek voor dierenartsen organiseerden de regionale kringen voordrachten over BVD (159 deelnemers) en kwam BVD ook uitvoerig aan bod op de voordrachten in het kader van de wintercampagne (ruim 350 deelnemers).

Ook voor de helpdesk was 2014 een druk jaar, in het bijzonder het najaar. In de loop van 2014 registreerde de helpdesk niet minder dan **6.197 contacten met veehouders en dierenartsen** die te maken hadden met BVD. Het merendeel van de vragen betrof het gebruik van BVD-oormerken.

De verhoogde aandacht voor BVD vertaalde zich in ruim een verdubbeling van het aantal BVD-onderzoeken ten opzichte van 2013. In 2014 werden er op vrijwillige basis BVD-antigeenonderzoeken (op bloed en oorweefselstalen) uitgevoerd op 8.917 rundveebedrijven in Vlaanderen. Op bijna 10% van die bedrijven werd BVD-antigeen aangetoond. Daarnaast waren er 1.273 beslagen die onderzoek deden naar het voorkomen van BVD-antistoffen, voornamelijk aan de hand van een BVD-jongveevenster.

Op basis van de analyses die plaatsvonden in 2014 en voorgaande jaren, kregen zowat 230.000 dieren een IPI-vrij statuut toegekend bij de start van het BVD-programma op 1 januari 2015.

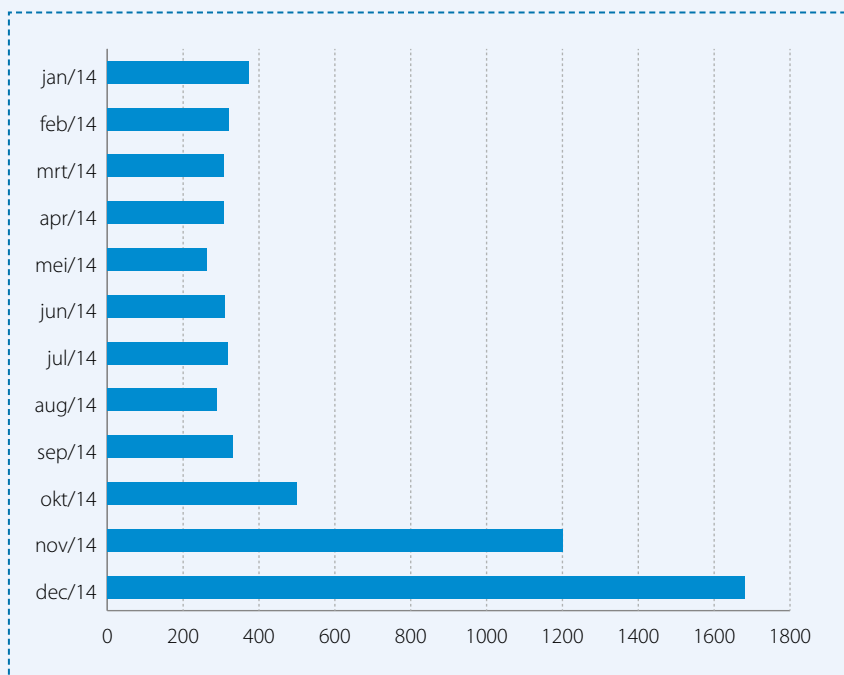
Overzicht antigeenanalyses BVD in 2014

	Antigeenanalyses BVD
Aantal geteste beslagen	8.917
Aantal positieve beslagen	860
Aantal geteste dieren	190.806
Aantal positieve dieren	1.990

Overzicht antistofanalyses BVD in 2014

	Antistofanalyses BVD
Aantal geteste beslagen	1.273
Aantal positieve beslagen	512
Aantal geteste dieren	9.212
Aantal positieve dieren	2.079

Aantal helpdeskcontacten met betrekking tot BVD

Labo automatiseert BVD AG ELISA-testen

Binnen het BVD-programma werd gekozen om oorweefselstalen te nemen met primo-TST-oormerken en deze stalen te onderzoeken met de BVD Ag ELISA-test. Om de start van het BVD-programma niet te missen, heeft ons DGZ-laboratorium het nodige gedaan om de BVD Ag ELISA op de oorweefselstalen onder accreditatie te kunnen uitvoeren.

Het is de afdeling Serologie die instaat voor de ELISA-testen. Aanvankelijk werden de BVD Ag ELISA-testen steeds manueel verricht door de laborant-analist. Om de verwerking van grote aantallen BVD-analysen in het kader van het bestrijdingsprogramma mogelijk te maken binnen een beperkt tijdsinterval was automatisatie van de BVD Ag-test noodzakelijk. Hiervoor werd een TECAN-robot aangekocht. Een dergelijk toestel kan zelfstandig tot 25 platen (= 2250 stalen) analyseren per 12 uur.

VOLAUTOMATISCH

Het toestel is in staat alle handelingen uit te voeren die bij de manuele analyse door de laborant-analist worden verricht. De ELISA-plaat ondergaat alle stappen van het ELISA-protocol zoals incubatie, wassen en toevoegen van reagentia zonder tussenkomst van een laborant. Als laatste stap van het proces biedt de robot de plaat aan aan de geïntegreerde reader die de resultaten van de stalen afleest en doorstuurt naar het LIMS-systeem.

BVD-pilootprojecten in West-Vlaanderen en Vlaams-Brabant

De **provincie West-Vlaanderen** heeft in 2012 budget vrijgemaakt voor een pilootproject rond het gebruik van BVD-oormerken in de aanpak van BVD. De bedoeling van dit project was om West-Vlaamse veehouders kennis te laten maken met dit systeem en hen voor te bereiden op het verplichte bestrijdingsprogramma. 25 West-Vlaamse bedrijven kregen de kans om deel te nemen aan dit pilootproject. Voorwaarden om geselecteerd te worden, waren een recente positieve BVD-diagnose, de grootte van het bedrijf en de motivatie van zowel veehouder als bedrijfsdierenarts om af te rekenen met BVD.

We brachten een bezoek aan elk van de deelnemende bedrijven en per bedrijf stelden we een plan van aanpak op. Tegelijk demonstreerden we hoe de veehouder oorweefselstalen kon nemen met behulp van BVD-oormerken. Zo konden ze meteen aan de slag en gedurende een jaar alle kalveren op die manier testen. Via de BVD-oormerken werden een 20-tal dragers teruggevonden. Screening op

de bedrijven bracht een 80-tal dragers aan het licht, die vervolgens werden opgeruimd.

In december 2014 werd het project afgesloten met een persmoment op een deelnemend bedrijf. De algemene respons en tevredenheid bij de deelnemers waren groot, alsook de acceptatie van BVD-oormerken als hulpmiddel bij de bestrijding van BVD.

In de aanloop naar het verplichte BVD-bestrijdingsprogramma ging er ook een demoproject rond BVD van start in de **provincie Vlaams-Brabant**. De provinciale landbouwkamer van Vlaams-Brabant zorgde voor de financiële ondersteuning. Binnen dit project konden een tiental bedrijven zich laten opvolgen. Op de deelnemende bedrijven gingen we na of er circulatie was van BVD; eventuele BVD-dragers werden opgespoord en de bedrijven kregen begeleiding bij de verdere aanpak van de ziekte. Dit project liep ten einde in de zomer van 2014.

“Preventief werken heeft altijd een positieve invloed op de resultaten”

Het melkveebedrijf van de familie Covens uit Brecht en hun bedrijfsdierenarts Johan Oostvogels van Dierenkliniek Venhei zetten stevig in op ziektepreventie. Daarom is er op het bedrijf al vroeg gestart met het gebruik van BVD-oormerken om de pasgeboren kalveren te testen. Tijdens een interview vernemen we hier meer over.

VERRADERLIJKE ZIEKTE

Dierenarts Johan Oostvogels vertelt: “Sommige veehouders zeggen: ‘Waarom nog deelnemen aan het BVD-programma? We zijn BVD-vrij.’ BVD is echter een erg verraderlijke ziekte en het risico op insleep is groot.

Het zou niet de eerste keer zijn dat we op een bedrijf bloed nemen van alle dieren en dat alle BVD-testen op het BVD-virus negatief zijn. De veehouder is snel geneigd te denken dat zijn bedrijf gegarandeerd BVD-vrij is. En toch wordt er plots een BVD-dragerkalf geboren...”

VERLIESPOST

“Niet alleen is BVD erg complex, maar de ziekte kan bovendien handenvol geld kosten. BVD tast de weerstand aan van de dieren, geeft een verminderde vruchtbaarheid, problemen met diarree en hoest... De algemene diergezondheid krijgt het zwaar te verduren en je hebt veel medicatie nodig,” stelt melkveehouder Jan Covens.

De dierenarts kan dit beamen: “De verliezen staan niet altijd zwart op wit op papier, maar dat BVD een zwaar probleem kan zijn, kan je meteen afleiden uit de bedrijfsresultaten. Daarom hebben we in onze praktijk BVD altijd op nr. 1 gezet. Wij zijn gestart met het aanbevelen van het plaatsen van BVD-oormerken zodra dit nieuw type oormerken op de markt was. In deze streek waren er vóór de start van het verplichte programma al erg veel veehouders die hun pasgeboren kalveren lieten onderzoeken via deze methode. En dat vinden we een goeie zaak: om het risico op insleep te beperken, bv. via weidecontact, is het belangrijk dat ook je burens meedoen.

Het verplichte BVD-bestrijdingsprogramma dat een aanvang nam in januari 2015 kunnen we zeker toejuichen. Ik ben ervan overtuigd dat als gevolg van de BVD-bestrijding de infectiedruk zal dalen en bijgevolg minder antibiotica gebruikt zullen worden. Eigenlijk had het programma er wat mij betreft al veel eerder mogen zijn!”

BVD-OORMERKEN

In het verleden had het bedrijf Covens te kampen met BVD-problemen. Er waren een paar verwerpingen in de wei. Onderzoek van de foetussen binnen het abortusprotocol wees uit dat deze besmet waren met het BVD-virus. Om het zekere voor het onzekere te nemen, zijn vervolgens alle dieren onderzocht. Hierbij werden enkele BVD-dragers teruggevonden.

Toen de BVD-dragers verwijderd waren van het bedrijf, was een opmerkelijke verbetering van de diergezondheid en de bedrijfsresultaten merkbaar. Jan vervolgt: “We zijn de kalveren wel blijven testen, eerst via onderzoek van precolostrale bloedstalen (bloedstalen genomen vóór de opname van biest). Dit was niet altijd even simpel, zeker op administratief vlak. Als je niet tijdig testte, dan moest je een periode wachten, tot de biestantistoffen voldoende gezakt waren, voor je het dier kon laten onderzoeken. Als dat dier nu toevallig een BVD-drager was, dan liep je een groot risico.

We waren dan ook erg blij om over te schakelen naar BVD-oormerken van zodra die beschikbaar waren. Alles is vlot verlopen. We hebben nooit problemen ondervonden met de oormerken, bv. een leeg recipiënt. Voor ons was dit een erg positieve evolutie.”

Bedrijfsdierenarts Johan Oostvogels (links)
met veehouder Jan Covens (rechts)

Over de dierenarts

Johan Oostvogels werkt in een grote dierenartsenpraktijk, Venhei, in Kasterlee. Naast rundvee, leggen de dierenartsen zich ook toe op vleeskalveren, pluimvee, paarden en kleine huisdieren. De praktijk legt de nadruk op preventie en draagt bedrijfsbegeleiding hoog in het vaandel.

Veehouder Dirk Covens vertelt: "Vandaag hebben we ons 230ste kalf gemerkt met een BVD-oormerk. Mochten we een dier vinden met BVD, laten we het onmiddellijk afmaken. Gelukkig gebeurt dit de laatste jaren niet meer. Vanuit onze eigen ervaring zou ik durven stellen dat bedrijven die starten met BVD-bestrijding en positieve dieren blijken te hebben, misschien best meteen alle dieren laten onderzoeken. Je weet immers niet wat er nog in je stal rondloopt."

BELANGRIJKE ROL VOOR DE BEDRIJFSDIENENARTS

"Onze dierenartsenpraktijk heeft de BVD-oormerken nooit als een bedreiging gezien. Het programma op zich is goed als basis. Je rol als dierenarts bestaat erin om samen met

Over het melkveebedrijf

Op het bedrijf van de familie Covens-van Tilburg in Brecht zijn er ruim 180 melkkoeien. Preventie is erg belangrijk. Als er een verwerping is, dan gaat de foetus naar DGZ voor onderzoek binnen het abortusprotocol. Het bedrijf is in een vroeg stadium gestart met BVD-bestrijding. Daarnaast neemt het sinds de opstart deel aan het paratbc-programma voor de melkveesector en wil het binnenkort voor IBR doorgroeien van een I2- naar een I3-statuut.

de veehouder te onderzoeken hoe je dit verder invulling kunt geven," vertelt dierenarts Johan.

Dirk en Jan treden hem bij: "Het is inderdaad zo dat veehouders vroeger pas gingen aankloppen bij de dierenarts als er zieke dieren waren. Dit is aan het wijzigen: nu staan de dierenartsen veel meer in voor de algemene begeleiding op het vlak van diergezondheid. Daar kunnen veehouders alleen maar wel bij varen, want preventief werken heeft altijd een positieve invloed op de resultaten."

"Wij zijn blij met deze evolutie en mentaliteitswijziging die geleidelijk aan plaatsvindt. Preventie moet je zien als een investering waarmee je later veel kosten kunt vermijden," besluit Johan.

Het aankoopprotocol blijft een uiterst belangrijke tool voor de rundveehouder

OVERZICHT VAN DE RESULTATEN IN 2014

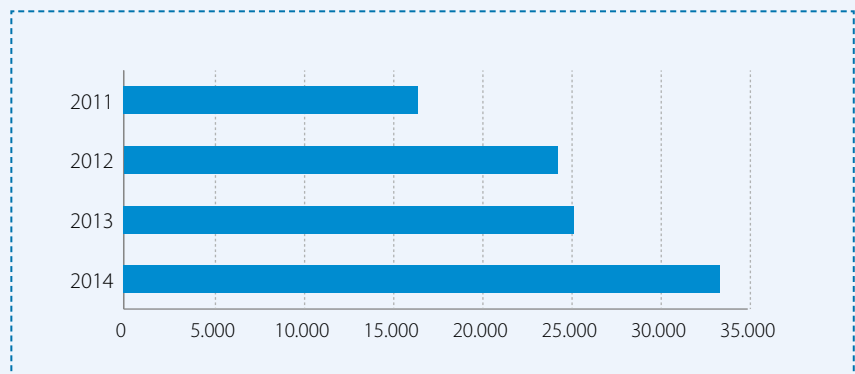
Het aankoopprotocol, dat mede gefinancierd wordt door het Sanitair Fonds, loopt ondertussen 4 jaar. De eerste 3 jaar was er één standaardprotocol van toepassing voor alle dieren. Begin 2014 werd het aankoopprotocol hervormd en vervolgens aangeboden in vier verschillende keuzepakketten die elk geschikt zijn voor een bepaalde groep dieren – op basis van leeftijd en geslacht (zie kadertekst).

Globaal konden we in 2014 voor de vier pakketten samen opnieuw een stijging noteren ten opzichte van 2013. Uit de resultaten blijkt dat het aankoopprotocol duidelijk zijn nut bewezen heeft de afgelopen 4 jaar en dat het programma een uiterst nuttig instrument vormt voor rundveebedrijven om de insleep van dierziekten via aankopen te vermijden.

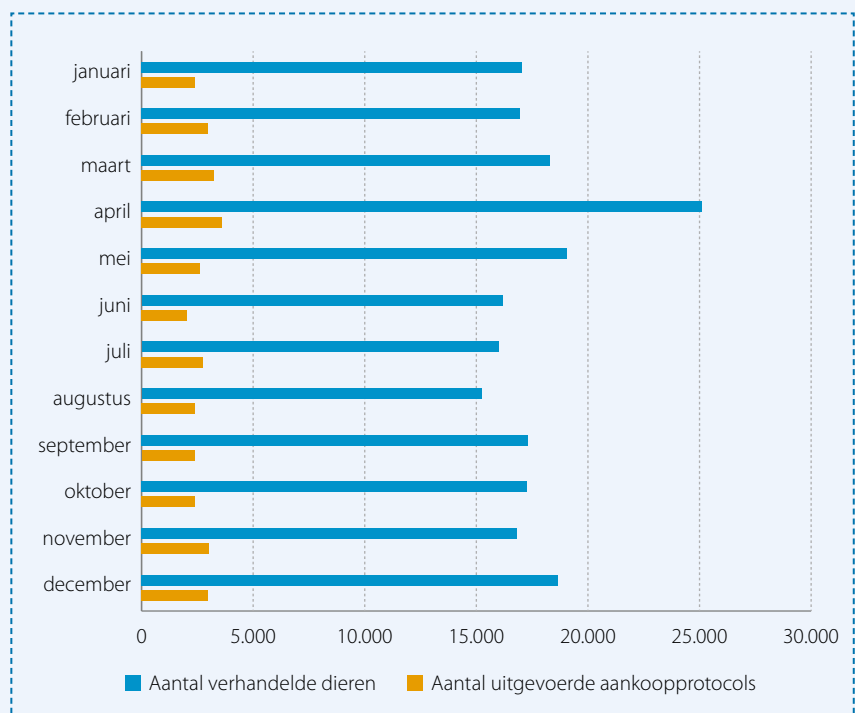
WAT VIEL OP IN 2014?

In 2014 zijn er bij DGZ alles samen 33.455 aankoopprotocollen uitgevoerd op een totaliteit van 213.845 binnenlands verhandelde runderen op 9.236 bedrijven. Dit komt neer op 15,6% van alle aangekochte runderen. In 2013 bedroeg dit percentage 14,4%, terwijl dit in 2012 slechts 12% was en in 2011 nog geen 10%. Dit betekent dat het aandeel onderzochte dieren jaar na jaar stijgt, maar dat er anderzijds nog veel ruimte is voor groei.

Evolutie gebruik aankoopprotocol sedert 2011

Aantal verhandelde runderen in Vlaanderen tegenover het aantal uitgevoerde aankoopprotocollen – overzicht per maand 2014

Het aankoopprotocol concreet

In het kader van bioveiligheidsmanagement en aankoopbeleid op rundveebedrijven vormt het aankoopprotocol, dat mede gefinancierd wordt door het Sanitair Fonds, een onmiskenbaar waardevolle tool. Het protocol wordt sinds 2014 aangeboden in vier verschillende pakketten. Naargelang de leeftijd en het geslacht van het aangekochte dier kunnen de veehouders en hun dierenartsen het meest gunstige pakket kiezen.

Concreet zijn de pakketten samengesteld als volgt:

Het Full aankoopprotocol

- Omvat 4 testen (= het voormalige aankoopprotocol): IBR gE- of gB-antistoffen (asn), BVD antigen (ag) ELISA, *Neospora* asn ELISA en paratbc asn ELISA
- **Geschikt voornamelijk voor vrouwelijke dieren vanaf 2 jaar**

Het Basis aankoopprotocol

- Omvat 2 testen: IBR gE of gB asn en BVD ag ELISA
- **Geschikt vooral voor mannelijke dieren jonger dan 2 jaar**

Het Basis plus *Neospora* aankoopprotocol

- Omvat 3 testen: de 2 testen van het Basis aankoopprotocol + *Neospora* asn ELISA
- **Geschikt voor vrouwelijke dieren jonger dan 2 jaar**

Het Basis plus Paratbc ELISA aankoopprotocol

- Omvat 3 testen: de 2 testen van het Basis aankoopprotocol + paratbc asn ELISA
- **Geschikt voor mannelijke dieren vanaf 2 jaar**

POSITIEVE TREND VOOR IBR ZET ZICH VERDER

Deelname aan het aankoopprotocol is weliswaar vrijwillig, maar de resultaten geven aan dat het een uiterst nuttig instrument vormt voor de veehouder om ziekte-insleep op het bedrijf te voorkomen. Zo helpt het aankoopprotocol de veehouder om een hoog IBR-statuuat te vrijwaren bij de aankoop van dieren.

Uit de globale resultaten van de in 2014 uitgevoerde protocollen bleek dat ongeveer 4% van de aangekochte runderen positief is voor IBR gE-antistof, d.w.z. drager van het IBR-wildvirus. Dit bevestigt de duidelijk dalende trend die de afgelopen jaren is ingezet. Men kan daaruit besluiten dat er almaar minder gE-positieve dieren in de handel komen, wat een opsteker is voor de IBR-bestrijding in zijn geheel.

NEOSPORA, PARATBC EN BVD BLIJVEN AANDACHT VRAGEN

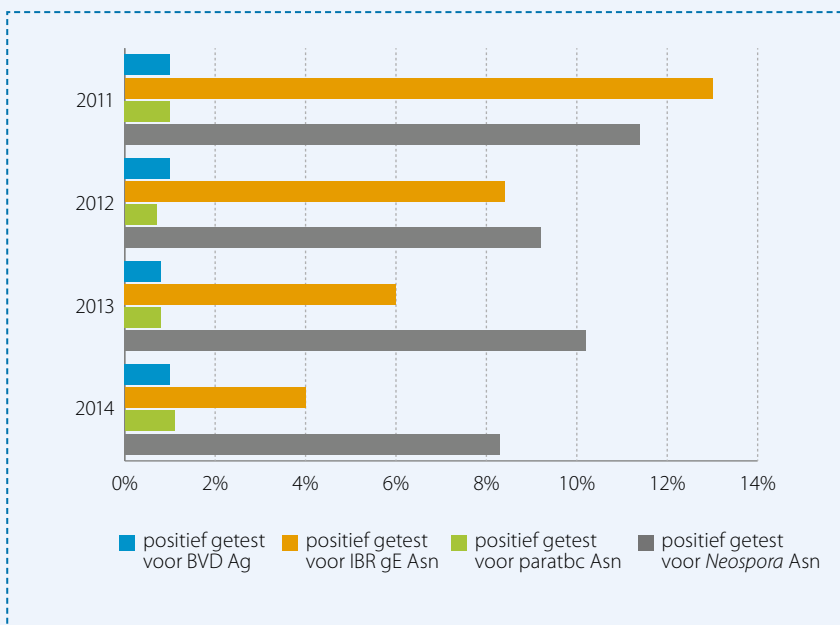
Voor *Neospora*, de belangrijkste oorzaak van besmettelijke verwerpingen, scoorde ongeveer 8,3% van de onderzochte dieren positief op antistoffen, terwijl 1,1% positief was voor paratuberculose. Voor *Neospora* is er een lichte vooruitgang te bespeuren, maar het is te vroeg om hieruit conclusies te trekken. Het voorkomen van paratuberculose bij dieren in aankooponderzoek blijkt echter niet te dalen, wel integendeel. Zowel *Neospora* als paratuberculose zullen de komende jaren verder aandacht vergen in de aankoopstrategie en bioveiligheid op onze bedrijven.

Omstreeks 1% van de onderzochte dieren in aankoop was drager van het BVD-virus. Als we dit cijfer vergelijken met de resultaten van de afgelopen jaren, is er nagenoeg een status quo. Dit toont eens te meer dat BVD-bestrijding één van de hoofdprioriteiten moet zijn op onze rundveebedrijven en illustreert dat een gestructureerde aanpak van BVD via een verplicht programma een absolute must is.

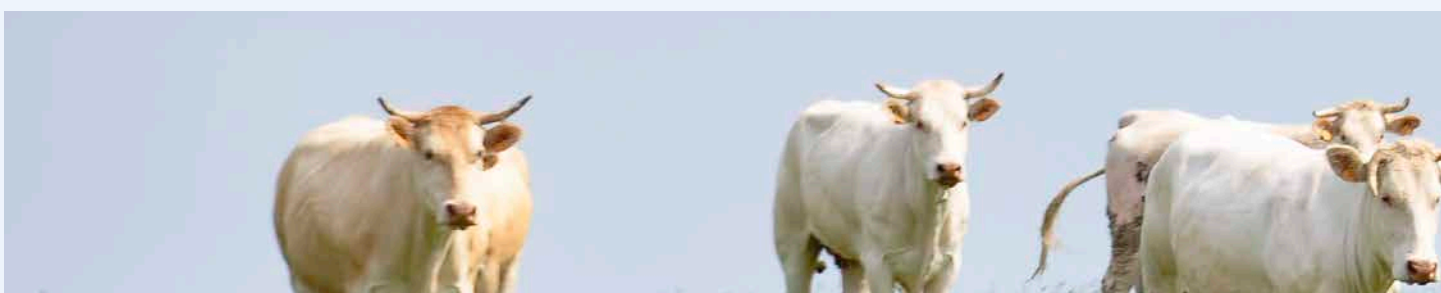
Algemene trend resultaten aankoopprotocol binnenlandse aankopen

	2011	2012	2013	2014
positief getest voor BVD antigeen (Ag)	1,0%	1,0%	0,8%	1,0%
positief getest voor IBR gE antistoffen (Asn)	13,0%	8,4%	6,0%	4,0%
positief getest voor paratbc Asn	1,0%	0,7%	0,8%	1,1%
positief getest voor <i>Neospora</i> Asn	11,4%	9,2%	10,2%	8,3%

Trend resultaten aankoopprotocol bij binnenlandse aankopen voor de verschillende testen

Voor de ziekten BVD, *Neospora* en paratbc kan de veehouder wettelijke koopvernie-tiging inroepen. Voor IBR maakt men best vóór de aankoop sluitende afspraken, gezien positieve dieren niet zijn toegelaten op IBR-vrije bedrijven (status I3 en I4). Op deze bedrijven is aankooponderzoek voor IBR immers verplicht. Daarnaast is dit zeker ook aan te raden voor vaccinerende bedrijven (I2), aangezien de aankoop van IBR-dragers mogelijk kan leiden tot virusver-spreiding, zelfs in het geval van vaccinatie.

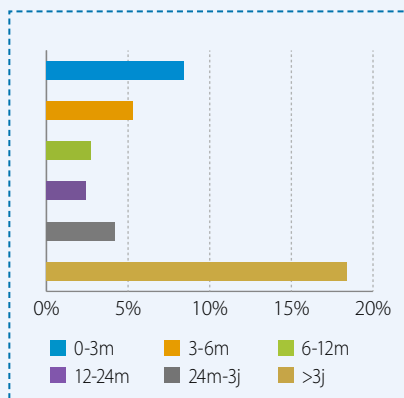
OPMERKELIJKE VERSCHILLEN NAARGELANG DE LEEFTIJDSCATEGORIE

De resultaten over de verschillende pakketten heen wat betreft IBR gE-positieve dieren per leeftijdscategorie stemmen overeen met de verwachtingen: hoe ouder het dier, hoe meer kans het had om in contact te komen met wild IBR-virus en hoe groter de kans om gE-positief te zijn. Er moet wel gelet worden op de aanwezigheid van maternale antistoffen in de categorie kalveren jonger dan 3 maanden, wat zich hier ook in het relatief hoge aantal IBR gE-positieve kalveren vertaalt.

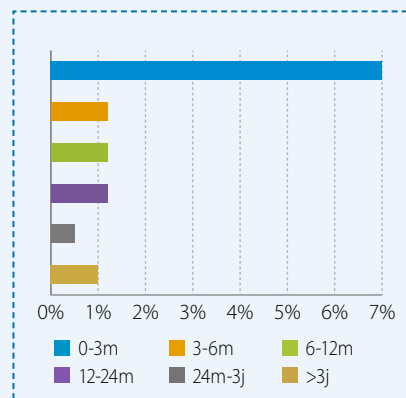
Ten opzichte van 2011, 2012 en 2013 zien we een duidelijke daling van het percentage IBR gE-positieve dieren die verhandeld worden in de categorie jongvee van 6 tot 12 maanden en in de categorie 1 tot 2 jaar. Dit heeft te maken met het feit dat de jongere dieren niet meer besmet geraken door hetzij goede vaccinatie van het jongvee en hyperimmunisatie van oudere, eventueel besmette dieren. In de categorie dieren ouder dan 3 jaar zijn er evenwel nog veel gE-positieve dieren. Hoe dan ook zijn dit zeker bemoedigende cijfers voor het lopende IBR-bestrijdingsprogramma!

De kans op het aantreffen van een BVD-drager bij aankoop lijkt duidelijk af te nemen in functie van de leeftijd. Bij de categorie dieren jonger dan 3 maanden is de kans op BVD-dragers duidelijk het hoogst. Dit is een logisch gevolg van het feit dat BVD-dragers in ongeveer 90% van de gevallen niet ouder worden dan

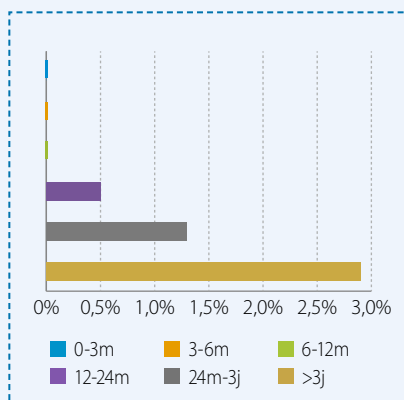
**IBR gE-positieve dieren
per leeftijdscategorie** (alle pakketten)

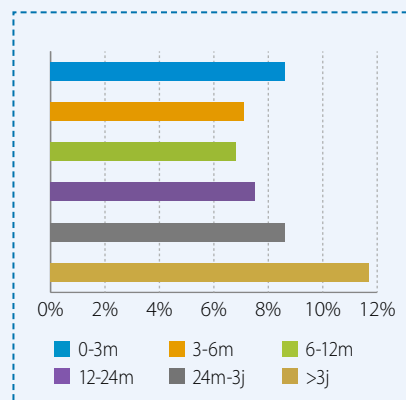
**Dieren positief voor BVD-antigeen
per leeftijdscategorie** (alle pakketten)

**Voorkomen paratbc-antistoffen
per leeftijdscategorie** (alle pakketten)

**Voorkomen Neospora-antistoffen
per leeftijdscategorie** (alle pakketten)

2 jaar. Dit is echter geen algemene regel: ook in de categorie dieren ouder dan 3 jaar worden nog BVD-positieve dieren aangetroffen.

Wat paratbc betreft, is de tendens ook duidelijk en in lijn met de verwachtingen: hoe ouder het aangekochte dier, hoe groter de kans dat het positief tekent voor paratbc. Vanaf de leeftijd van 12 maanden stijgt de kans op detectie en deze kans verhoogt met de leeftijd. Ook dit is een gevolg van het karakter van de

aandoening: paratbc is een traag, slepend probleem dat pas op late leeftijd detecteerbaar is.

Wat *Neospora* betreft, zien we geen echt grote leeftijdsverschillen. Toch moet er gelet worden op de eventuele aanwezigheid van maternale antistoffen bij dieren jonger dan 1 jaar, zeker in de groep dieren tussen 0 en 3 maanden. In de regel zijn antistoffen voor *Neospora* verkregen via de biest op een leeftijd van 6 maanden verdwenen.

ABORTUSPROTOCOL RUNDVEE onderzoekt meest voorkomende infectieuze oorzaken van abortus

Sedert eind 2009 biedt het FAVV financiële ondersteuning voor het onderzoek naar de oorzaak van abortus bij runderen en kleine herkauwers. Alle ophalingen en analyses binnen het protocol worden volledig vergoed door het FAVV. De DGZ-dierenarts die het abortusprotocol begeleidt, werkt nauw samen met het laboratorium van DGZ en met de dierenartsen en veehouders op het terrein. Het protocol is o.a. een prima instrument om brucellose-uitbraken te detecteren en vormt zo de belangrijkste pijler binnen het brucellose-monitoringsprogramma.

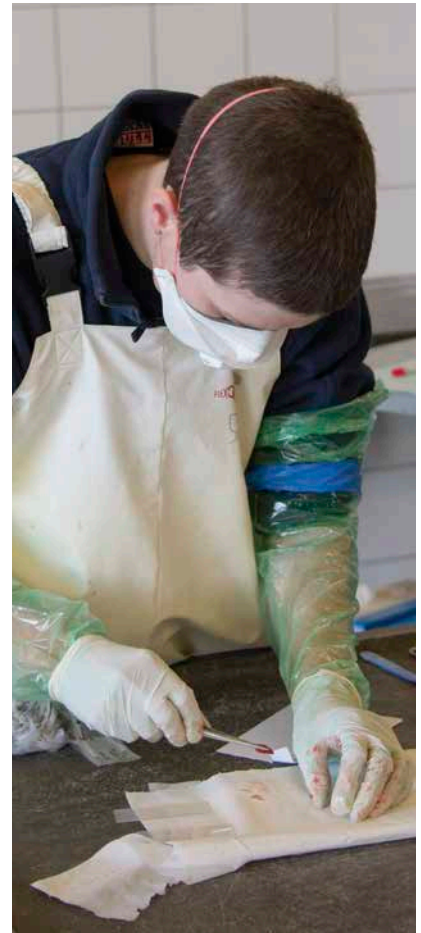
Naast het verplichte brucelloseonderzoek wordt elke verwerping eveneens onderzocht op de meest voorkomende infectieuze oorzaken van abortus, met name BVD, *Neospora*, bacteriën, enz. Op deze manier kan elke veehouder kort op de bal spelen en daaropvolgend, de financiële verliezen ten gevolge van abortus zo veel mogelijk beperken.

Dankzij de flexibiliteit van het programma is het bovendien mogelijk om analyses voor opkomende of nieuwe ziekten, zoals het schmallebergvirus in 2012, in het abortusprotocol op te nemen.

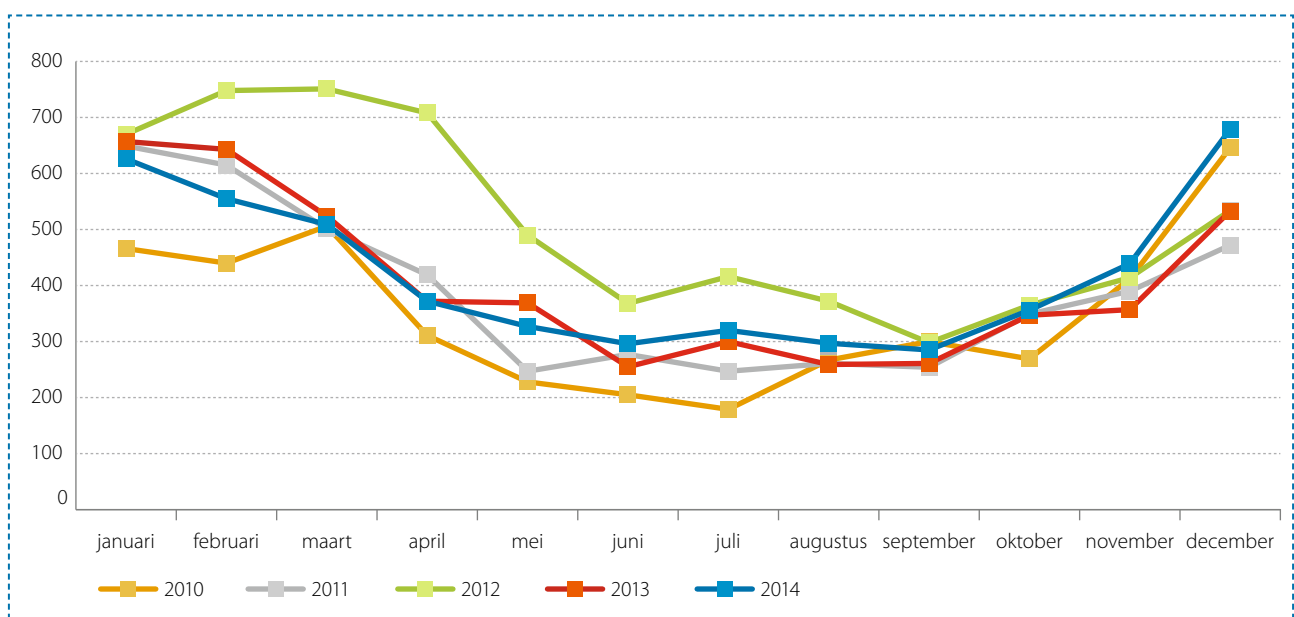
RESULTATEN

In 2014 hield het aantal onderzochte verwerpingen van runderen grotendeels gelijke tred met het aantal in 2013 (zie grafiek). Enkel in de maanden november en december was er een stijging op te merken. In 2012 lag het aantal onderzochte verwerpingen hoger. Dit was vermoedelijk het gevolg van nieuwe infecties met het schmallebergvirus.

Ook in 2014 bleken – net zoals in 2013 – *Neospora* en BVD de belangrijkste oorzaken te zijn van infectieus verwerpen. Daarnaast werden er regelmatig bacteriële oorzaken aangetroffen, vaak te wijten aan een primair weerstandsprobleem, hygiëneproblemen of fouten in het management.

Aantal abortusdossiers van runderen aangeboden bij DGZ

IBR-BESTRIJDING: hoe ver staan we?

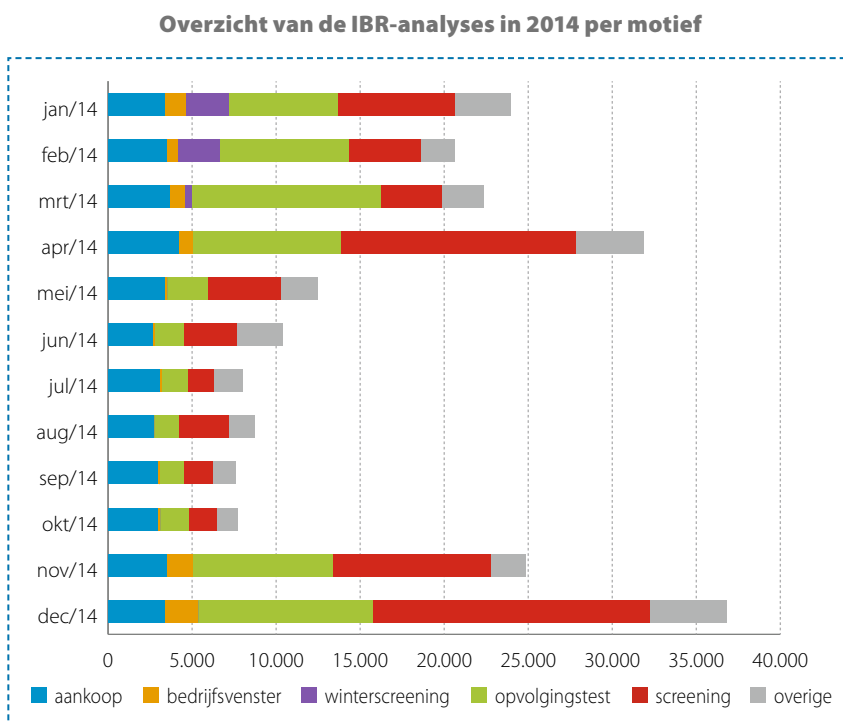
Begin 2012 is de verplichte IBR-bestrijding van start gegaan. Al snel beschikte vrijwel elk Vlaams rundveebeslag over een geldig IBR-statuut (I2 of hoger). Binnen het programma zorgt DGZ voor het uitvoeren van de laboratoriumonderzoeken, de toekenning en opvolging van de statuten, en de begeleiding van de geïnfecteerde bedrijven.

RESULTATEN 2014

In 2014, het derde jaar van de verplichte IBR-bestrijding, nam het aantal I3-statuten in beperkte mate toe (4378 beslagen tegenover 4039 beslagen in 2013). Een aangepaste wetgeving, die de IBR-bestrijding een volgende fase zal binnenloodsen en I2-bedrijven zal stimuleren om te evolueren naar een hoger statuut, was een belangrijk onderwerp op de IBR-werkgroepen die in 2014 plaatsvonden. Het valt dan ook te verwachten dat de IBR-bestrijding de komende jaren in een stroomversnelling terecht zal komen.

Dankzij de financiële steun van het Sanitair Fonds konden de veehouders tot eind 2014 genieten van 50% korting op de bedrijfsvensters. In de loop van 2014 werden er 333 bedrijfsvensters uitgevoerd. 61% was volledig negatief en kon dan ook aanleiding geven tot een hoger IBR-statuut. Eind december was 27% van deze beslagen reeds doorgegroeid naar een hoger statuut. Voor een groot deel van de overige bedrijven met een negatief bedrijfsvenster is de procedure nog lopende. Zij zullen wellicht een hoger IBR-statuut behalen in de loop van 2015.

In 2013 werd de toestand 'tijdelijk opgeschort' geïntroduceerd. Deze toestand is in 2014 voor I3- en I4-statuten meer dan 700 keer toegekend. In een kleine minderheid van de gevallen was dit het gevolg van het niet tijdig uitvoeren van de jaarlijkse

opvolgingstest. Het grootste deel van de opschortingen was toe te schrijven aan het niet correct uitvoeren van de verplichte aankooponderzoeken. Op I2-beslagen werd meer dan 2000 keer het statuut opgeschort. Al deze opschortingen waren het gevolg van het niet tijdig melden van vaccinaties. Nagenoeg alle opschortingen konden opgeheven worden na het ondernemen van de vereiste acties.

Van de ruim 4300 I3-beslagen waren er in 2014 negen die geconfronteerd werden met insleep van IBR. Bij één daarvan lag de oorzaak bij een aangekocht dier.

Op de acht andere bedrijven viel de oorzaak niet te achterhalen. Al deze bedrijven worden verder begeleid door een dierenarts van DGZ.

Van de twintig I4-bedrijven met een niet-negatieve opvolgingstest in 2014 zijn er tien overgestapt naar een (nog steeds IBR-vrij) I3-statuut. De andere tien bedrijven konden hun I4-statuut behouden.

In 2014 werden bij DGZ in totaal 215.348 IBR-analyses uitgevoerd. De verdeling doorheen het jaar en per motief wordt weergegeven in bovenstaande figuur.

Verdeling IBR-statuten op beslagniveau (beslagen met minstens 1 dier) en op dierniveau (situatie eind december 2014)

Statuut	Aantal beslagen	Percentage van het totale aantal beslagen	Aantal dieren	Percentage van het totale aantal dieren
I1	414	2,8	2.755	0,2
I2	10.034	66,5	866.565	74,8
I2D	103	0,7	9.153	0,8
I3	4.378	29,0	274.046	23,7
I4	145	1,0	5.888	0,5
Totaal	15.074	100,0	1.158.407	100,0

NEOSPORA-ABONNEMENT helpt veehouders bij aanpak en preventie van *Neospora*

Neospora, dat volgens de cijfers van het aankoopprotocol, abortusprotocol en andere diagnostiek algemeen voorkomt in Vlaanderen, is een van de belangrijkste oorzaken van infectieuze abortus bij het rund. Daarnaast kan de aandoening op sommige bedrijven ook voor ernstige reproductieproblemen zorgen. Er bestaat geen behandeling voor *Neospora*. De bestrijding is dan ook gebaseerd op de preventie.

Het vrijwillige *Neospora*-bestrijdingsprogramma is erop gericht rundveehouders te begeleiden en te ondersteunen in de aanpak en preventie van *Neospora*. Binnen het bestrijdingsprogramma kunnen rundveehouders een jaarabonnement nemen. Dit abonnement wordt aangeboden in drie verschillende versies (zie tabel).

Met behulp van het basisabonnement kan een veehouder een inschatting maken van de besmettingsgraad op zijn bedrijf. Indien het tankmelkonderzoek positief is (bij melkvee) of minstens 20% van de onderzochte dieren binnen de bedrijfssteekproef positief tekent (bij vleesvee), dan kunnen we ervan uitgaan dat de besmettingsgraad hoger is dan 15%. Het is dan economisch interessant om een screening van alle vrouwelijke

Type abonnement	Wat?	Wanneer analyses?
Neospora Basisabonnement Melkvee	<ul style="list-style-type: none"> • 2 x tankmelkonderzoek per jaar • begeleiding • jaarlijks rapport 	oktober en april
Neospora Basisabonnement Vleesvee	<ul style="list-style-type: none"> • 1 x bedrijfssteekproef per jaar (10 risicodieren) • begeleiding • jaarlijks rapport 	hele jaar door
Neospora Abonnement+	<ul style="list-style-type: none"> • bloed- of melkanalyses met 10% korting en zonder dossierkost • mogelijkheid tot stamboomanalyses • begeleiding • jaarlijks rapport • bedrijfsbezoek aan voordeeltarif 	hele jaar door

runderen ouder dan 6 maanden uit te voeren. Dit kan binnen het *Neospora* Abonnement+ waarmee de veehouder 10% korting krijgt op alle analyses en hij geen basisdossierkost hoeft te betalen. Bovendien kan de veehouder binnen dit abonnement een stamboomanalyse laten opmaken om zo een handig overzicht te krijgen van de positieve en negatieve families. Op termijn kan de veehouder de positieve families dan laten 'uitsterven' door geen vrouwelijke fokdieren van deze positieve lijnen aan te houden.

RESULTATEN 2014

Eind 2014 waren er 90 veehouders ingeschreven voor het basisabonnement (13 vleesveehouders en 77 melkveehouders) en 119 veehouders voor het abonnement+ (102 melkveehouders en 17 vleesveehouders). Er zijn ook al 33 veehouders die gebruik hebben gemaakt van de stamboomanalyse om een gerichte aanpak van *Neospora* mogelijk te maken.

PILOOTPROJECT NEOSPORA VLAAMS-BRABANT

In de provincie Vlaams-Brabant ging er eind 2014 een pilootproject rond *Neospora* van start. De provinciale landbouwkamer van Vlaams-Brabant zorgt voor de financiële ondersteuning van dit project.

Een vijftiental veehouders uit Vlaams-Brabant kunnen via het basisabonnement een inschatting maken van de besmettingsgraad. Daarna kunnen de veehouders met een positief tankmelkonderzoek of een positieve bedrijfssteekproef een bedrijfsscreening laten uitvoeren van alle vrouwelijke dieren ouder dan zes maanden. Vervolgens wordt een stamboomanalyse opgemaakt. Op basis daarvan is het mogelijk om een bedrijfsspecifiek plan van aanpak op te stellen met als doel de positieve families op termijn uit te selecteren en de negatieve families op te waarderen.

Overzicht *Neospora*-analyses 2014 binnen het abonnementsysteem

		Aantal inschrijvingen	Aantal onderzochte stalen	Aantal positieve stalen
Abonnement	Melkvee	77	Tankmelk: 193	32 (16,6%)
	Vleesvee	13	Serum: 110	35 (31,8%)
Abonnement+		119	Melk: 5.635 Serum: 4.847	1.005 (17,8%) 836 (17,2%)

PARATUBERCULOSEPROGRAMMA bereikt 72% van alle melkveehouders

Het paratuberculoseprogramma, dat financieel gesteund wordt door het Sanitair Fonds, is een vrijwillig programma van en voor de zuivelsector. Het programma loopt nu al ruim acht jaar, maar het aantal deelnemers stijgt nog gestaag. De verlaagde instapdrempel en de bijkomende maatregelen genomen door enkele spelers in de zuivelindustrie werken dit in de hand.

DGZ zorgt voor de begeleiding, opvolging en communicatie binnen dit programma. Dit pakket houdt volgende taken in: het verspreiden van informatie, het uitvoeren van analyses en het opvolgen van de diagnostiek, het diergeneeskundig begeleiden en ondersteunen van (zwaar)besmette bedrijven via een zogenaamde 'alternatieve' opvolging en het toekennen van de opvolgingsniveaus.

De analyses van de melkstalen (MPR) worden uitgevoerd door MCC-Vlaanderen maar door DGZ gerapporteerd en opgevolgd.

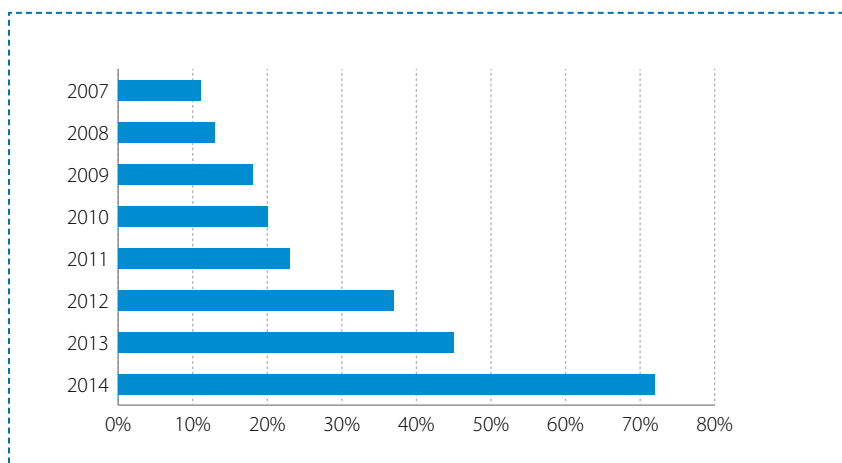
RESULTATEN 2014

We sloten het achtste werkjaar, dat liep van oktober 2013 tot juni 2014, af met 2.928 deelnemers, goed voor een deelnamegraad van 64%. In de zomer kondigde ook Milcobel een verplichte deelname aan voor zijn producenten, waardoor de deelnamegraad bij de start van het negende werkjaar (eind 2014) verder opgelopen was tot 72%.

Op het eind van het achtste werkjaar kreeg 89% van het totaal aantal beoordeelde melkveebedrijven een A-niveau toegekend, 6% een B-niveau en 5% een C-niveau.

Evolutie deelnamegraad paratuberculoseprogramma 2007-2014

Resultaten analyses uitgevoerd in werkjaar 8

Resultaat	Aantal	%
Negatief	90.645	97,45%
Niet interpreteerbaar	627	0,67%
Positief	1.749	1,88%
Totaal	93.021	100%

VEEPEILER RUND houdt vinger aan de pols

Veepeler Rund, dat gefinancierd wordt vanuit het Sanitair Fonds, heeft tot doel meer inzicht te verwerven zowel in bestaande rundveeziekten, die vaak veranderende patronen vertonen, als in nieuw opduikende ziekten.

In de praktijk richt Veepeler zich op volgende activiteiten om zijn doelstellingen te realiseren:

- het efficiënt verzamelen van epidemiologische gegevens aan de hand van kortlopende en praktijkgerichte veldproeven via een uitgebreid netwerk van dierenartsenpraktijken;

- het bieden van diagnostische ondersteuning en begeleiding bij specifieke bedrijfsproblemen. Dit gebeurt aan de hand van bedrijfsbezoeken en de financiering van bijkomende analyses. Net als vorig jaar heeft Veepeler in 2014 in deze context een 50-tal bedrijven bezocht;
- het regelmatig rapporteren aan de sector via vaktijdschriften, folders, voorlichtingsavonden en de websites van DGZ en Veepeler.

Ook in 2014 heeft Veepeler een aantal projecten afgerond en enkele nieuwe projecten opgestart.

Deelprojecten Veepeler afgewerkt in 2014

- Jodiumstatus bij Belgisch Witblauwe kalveren
- Pensbotten in Vlaanderen

Lopende deelprojecten Veepeler

- *Parachlamydia acanthamoebae* als oorzaak van abortus bij het rund
- Antioxydantenstatus bij melkvee en het mogelijke verband met diergezondheid
- Bestrijdingstool paratuberculose
- *Chlamydia psittaci* als oorzaak van milkdrop en ademhalingsstoornissen bij melkvee: een risicofactoranalyse
- Nagaan van oorzaken bij preventief gebruik van ontwormingsmiddelen en situeren of er ruimte is voor diagnose alvorens de medicatie toe te dienen

Meer informatie hierover vindt u op www.veepeler.be.

TWEDELIJNS DIERGENEESKUNDIGE ONDERSTEUNING

In 2014 heeft Veepeler ongeveer 50 bedrijfsbezoeken afgelegd. De problematiek waarvoor men een beroep deed op Veepeler was zeer uiteenlopend van aard. Ademhalingsproblemen bij kalveren blijken de belangrijkste oorzaak te zijn van de bedrijfsproblemen.

Daarnaast konden er op verschillende bedrijven meerdere infectieuze agentia worden aangetoond en bleek het BVD-virus nog altijd veelvuldig aanwezig te zijn. Ook voedingsfouten en managementgerelateerde ziekten werden frequent vastgesteld.

Aantal bedrijfsbezoeken

Abortus	1
Ademhalingsstoornissen kalveren	9
Ademhalingsstoornissen volwassen koeien	4
Blinde kalveren (genetica)	1
Botulisme	1
BVD	6
<i>C. perfringens</i>	3
<i>C. psittaci</i>	4
<i>Histophilus</i>	1
Kalversterfte <i>Listeria</i>	2
Kalversterfte <i>E. coli</i>	1
Koorts, productie	2
Leverbot	1
Management	3
<i>Mycoplasma</i>	1
Productie	2
Seroma na keizersnede	2
Sterfte koeien, onbekend	1
Urinedrinkers	2
Urolithiasis	2
Voeding	2
Vruchtbaarheid	1
Waterhoofdjes	1

WINTERSCREENING helpt 'klassieke' en nieuw opduikende ziekten op te sporen

Het FAVV organiseert elke winter een monitoring van de rundveestapel. Daarbij worden diverse ziekten opgespoord en is er, behalve de 'klassieke' ziekten brucellose, leucose en tuberculose, ook ruimte voor opduikende ziekten, ziekten waarvoor in de komende jaren mogelijk een officieel bestrijdingsprogramma opgestart of uitgewerkt zal worden en ziekten waarvoor weinig of geen epidemiologische gegevens voorhanden zijn. Een deel van de monsters genomen voor de blauwtongscreening in 2014 werden ook onderzocht op BVD, IBR en het schmallenbergvirus.

In opdracht van het FAVV verzorgt DGZ jaarlijks de praktische organisatie van de winterscreening. In december ontvangen de bedrijfsdierenartsen hun opdrachtformulieren en instructies via

e-mail, terwijl de rundveehouders een brief krijgen met informatie over de op hun bedrijf uit te voeren opdracht(en). DGZ volgt de vordering van de campagne verder op, voert de analyses uit, en rapporteert over de campagne en zijn resultaten naar het FAVV.

WINTERSCREENING 2014

Voor de winterscreening 2014 kreeg DGZ alles samen 1.584 opdrachten, waarvan 248 bloedname-opdrachten voor screening op blauwtong (Luik 1 – cross-sectionele studie), 384 bloedname-opdrachten voor onderzoek naar brucellose/leucose (Luik 2 – monsternemingen brucellose/leucose) en 952 tuberculatie-opdrachten (Luik 3). Deze waren verdeeld over 1.465 Vlaamse rundveebeslagen en er waren 390 bedrijfsdierenartsen bij betrokken.

Resultaten analyses winterscreening 2014

Luik 1, BT-WINTERSCREENING (cross-sectionele studie)

ONDERZOEK	# beslagen	# stalen	# negatief	# NI	# positief
Blauwtong As (ELISA)	187	345	334	3	8
BVD Ag (ELISA op serum)	187	1.205	1.199		6
BVD As (ELISA)	187	1.205	967	20	218
IBR gE As (ELISA)	238	5.483	5.144	16	323
Schmallenbergvirus As (ELISA)	81	1.838	1.128	90	620

Luik 2, BRU-WINTERSCREENING (monsternemingen brucellose/leucose)

ONDERZOEK	# beslagen	# stalen	# negatief	30	50	≥100
Brucellose As (MAT EDTA 3 verdunningen)	369	18.534	18.405	111	17	1
Brucellose As (ELISA)	82	129	129			
Leucose As (ELISA) (individueel of pool)	53	365	365			

Luik 3, TUB-WINTERSCREENING (tuberculaties)

ONDERZOEK	# beslagen	# dieren	# negatief	# twijfel	# positief
Tuberculatie	903	93.149	92.984	141	24

OVERIGE ACTIVITEITEN

ADLO-DEMOPROJECT 'Verantwoord antibioticagebruik in intensieve veehouderij'

Het antibioticumgebruik in de Belgische veehouderij is bij de hoogste in Europa (bron: BelVet-Sac Rapport, 2012). Naast de economische impact van antibioticagebruik is er ook de toenemende maatschappelijke druk. Het demoproject toont bedrijven hoe ze rationeel kunnen omgaan met antibiotica en hoe het mogelijk is om minder antibiotica te gebruiken.

Het project dat loopt in samenwerking met Boerenbond (projectleiding), Universiteit Gent, Katholieke Hogeschool Vives, Proefbedrijf pluimveehouderij en DGZ, is tot stand gekomen dankzij de financiële steun van de Vlaamse overheid, departement Landbouw en Visserij. In mei 2013 ging het project van start en het einde ervan is voorzien op 30 april 2015.

Het project bestaat uit verschillende werkpakketten. Werkpakket 1 omvat het vervolledigen en valideren van informatie uit de vleeskalvesector. Drie pijlers liggen aan de basis hiervan: een correcte

antibioticadosering in functie van het gewicht, een goed stalklimaat en een gerichte antibioticakeuze op basis van diagnostiek. Voor de bepaling van een correcte antibioticadosering werden kalveren gewogen en werden verschillende lichaamsmaten opgenomen. Het doel is om aan de hand van een eenvoudige meting zoals de borstomtrek een goede inschatting te kunnen maken van het gewicht, dit om over- en onderdosering te vermijden. Verder hebben de projectpartners in het najaar ook een aantal ventilatie-audits uitgevoerd en op enkele bedrijven neusswabs genomen bij aankomst van de kalveren. Het doel hiervan was om na te gaan welke kiemen geïsoleerd kunnen worden en welke antibioticaresistentie er aanwezig is bij aanvang van de opzet van de kalveren.

De overige werkpakketten omhelzen het valideren van de resultaten van het Red AB-project¹ en de communicatie erover. De informatieverbreiding gebeurt via de website www.alleenalshetechtmoet.be, nieuwsbrieven, artikels en studie- en demodagen.

ADLO-DEMOPROJECT 'Verantwoord antibioticagebruik melkveehouderij'

Niet enkel het antibioticagebruik in de intensieve veehouderij wordt kritisch bekeken, ook dat van de melkveehouderij. Het demoproject: 'Verantwoord antibioticagebruik in de melkveehouderij door communicatie, opleiding en begeleiding' kadert dan ook binnen deze problematiek.

Het project kwam tot stand dankzij de financiële ondersteuning van de Vlaamse overheid, departement Landbouw en Visserij. De leden van de projectgroep zijn MCC-Vlaanderen (projectleiding), Boerenbond, de Hooibeekhoeve, PVL Bocholt, Schoolhoeve Axelwalle (Oudenaarde), BCZ, ADLO, AMCRA, M-team en DGZ. Het demoproject heeft onder andere tot doel gegevens te verzamelen over het antibioticagebruik, maatregelen uit te werken om het antibioticagebruik te optimaliseren, het organiseren van demonstraties en de communicatie rond dit alles.

Tijdens een eerste fase binnen het project is een wachttijdenboekje ontwikkeld voor de melkvee- en bij uitbreiding alle rundveehouders, dat de wachttijd oplijst voor de verschillende geneesmiddelen. Het is opgesteld conform de aanbevelingen van AMCRA. Alle Vlaamse melkveehouders ontvangen een gedrukt exemplaar van dit boekje; veehouders en dierenartsen kunnen steeds een bijkomend exemplaar bestellen.

¹ In 2011 werd op initiatief van Boerenbond, samen met het kwaliteitslabel Certus, een eerste project RED AB (Reductie Antibiotica) opgestart. Doel is om bedrijven en hun bedrijfsdierenarts actief te begeleiden om te komen tot een verminderd en meer verantwoord antibioticagebruik in deze sectoren. Hiertoe wordt samengewerkt met de faculteit Diergeneeskunde van UGent.

KLEINE HERKAUWERS

KERNCIJFERS beslagen en dieren

Iedere houder van één of meerdere schapen, geiten of herten, ook elke particuliere (hobby-)houder, is wettelijk verplicht zich te laten registreren als actief beslag. De dalende trend van het aantal beslagen die een aantal jaren geleden is ingezet, zette zich verder in 2014.

Aantal actieve beslagen en schapen, geiten en hertachtigen in de Vlaamse regio

	2010	2011	2012	2013	2014
Aantal beslagen schapen	20.234	19.475	18.965	18.286	18.143
Aantal beslagen geiten	8.179	7.678	7.375	6.851	6.780
Aantal beslagen hertachtigen	2.101	2.001	1.927	1.828	1.783

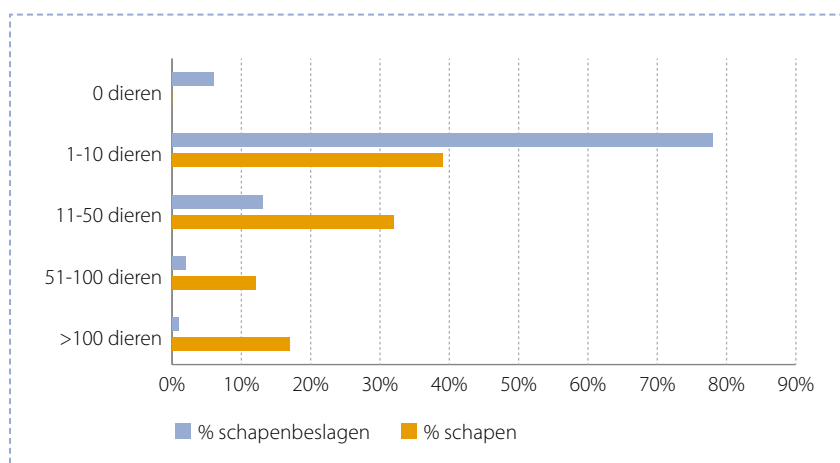
Elk jaar in december krijgen de houders van schapen, geiten en hertachtigen de opdracht om het aantal dieren te tellen, de zogenaamde 15-decembertelling. De resultaten van deze telling geven aan dat er in Vlaanderen 107.932 schapen, 36.752 geiten en 6.175 hertachtigen zijn. Hierbij willen we wel opmerken dat niet alle houders gereageerd hebben naar aanleiding van de telling en dat deze cijfers dus een onderschatting zijn van de realiteit.

Op basis van de 15-decembertelling werden de beslagen ingedeeld volgens grootte (aantal dieren per beslag). Hierbij valt duidelijk op dat het gros van de beslagen slechts een klein aantal dieren houdt. Zo valt 78% van de actieve schapenbeslagen in de categorie van één tot tien dieren; samen vertegenwoordigen zij 39% van het aantal schapen. Opmerkelijk voor geiten is dat slechts 1% van de bedrijven meer dan 100 dieren heeft, terwijl diezelfde bedrijven samen 64% van het totale aantal dieren vertegenwoordigen.

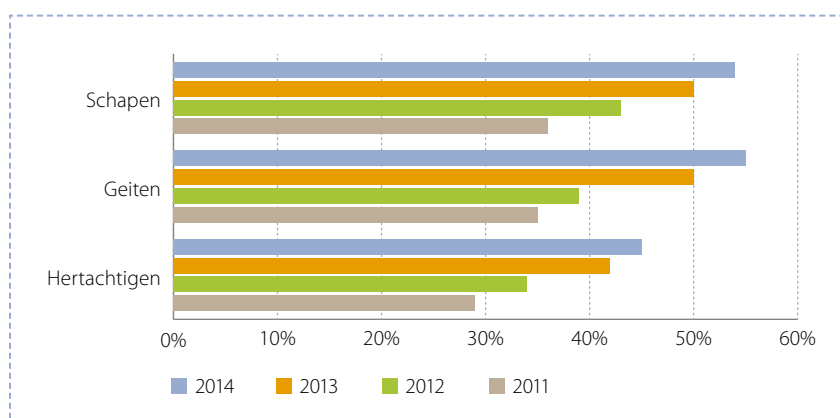
GEBRUIK VEEPORTAAL

Het aantal Veeportalaansluitingen en registraties in Veeportaal blijft licht groeien. Eind 2014 stond de teller voor schapen, geiten en hertachtigen op 14.390 aansluitingen, tegenover 13.440 eind 2013.

Percentage actieve schapenbeslagen en dieren volgens gemiddeld aantal dieren per beslag (cijfers telling 2014)

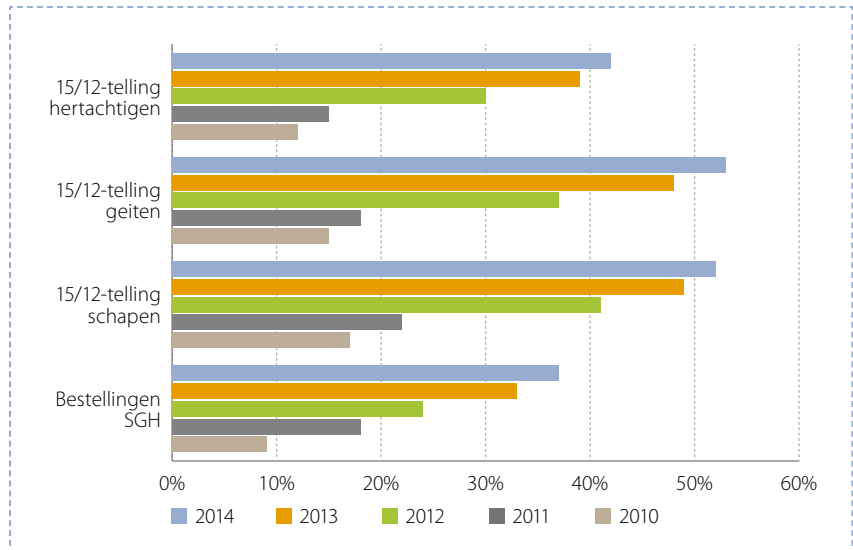

Aansluitingen Veeportaal per diersoort (stand van zaken eind 2014)

Evolutie 15/12-tellingen en bestellingen via Veeportaal

In 2014 heeft 49% van de houders van schapen, geiten en hertachtigen Veeportaal gebruikt om de 15-decembertelling te registreren. De andere houders bezorgden de telling aan DGZ via de post. Daarnaast is 37% van de 5.863 bestellingen door de veehouders in Veeportaal geregistreerd.

ABORTUSPROTOCOL geeft beeld van de meest voorkomende infectieuze oorzaken van abortus bij kleine herkauwers

Ook bij kleine herkauwers loopt er sinds 2010 een verplicht abortusprotocol. Dit programma is eveneens mogelijk dankzij de financiële steun van het FAVV voor zowel de ophaling van stalen als de laboratoriumanalyses.

RESULTATEN

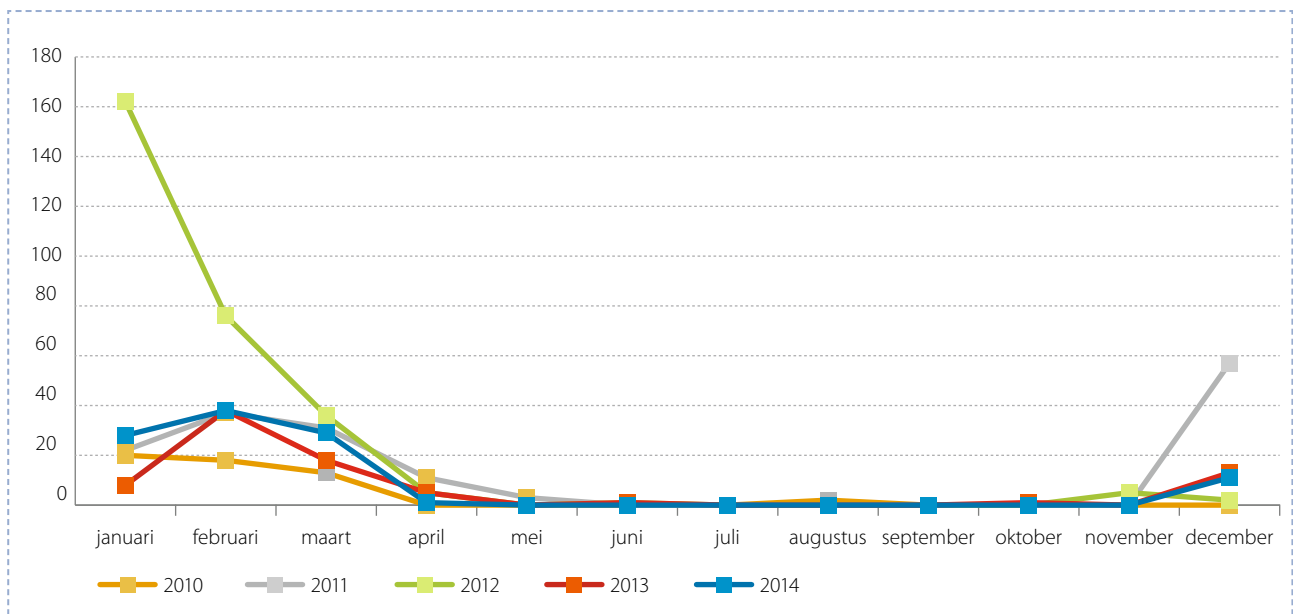
Het aantal onderzochte verwerpingen was in 2014 gelijklopend met het

aantal in 2013 (zie grafiek). Bij de kleine herkauwers zagen we net als bij de runderen een duidelijke piek begin 2012, te verklaren door het schmallenbergvirus.

Uit het abortusprotocol blijkt dat de belangrijkste oorzaken van abortus bij kleine herkauwers in Vlaanderen toxoplasmose, *Campylobacter* en

listeriose zijn. Q-koorts wordt zelden aangetroffen. Dat geldt ook voor *Chlamydia*, nochtans de belangrijkste oorzaak van besmettelijke abortus bij schapen in de ons omringende landen. Dit is vermoedelijk te verklaren door het lage aantal nageboortes aangeboden voor onderzoek, terwijl dit de beste matrix is voor *Chlamydia*-onderzoek.

Overzicht abortusdossiers kleine herkauwers

OVERIGE ACTIVITEITEN

PRAKTIJKCURSUS MESTONDERZOEK

Net zoals in 2013 organiseerde DGZ in 2014 een praktijkcursus mestonderzoek voor schapenhouders. Er namen opnieuw 24 enthousiaste schapenhouders deel. Zolang er voldoende interesse voor blijft bestaan, zal DGZ een dergelijke cursus jaarlijks inplannen.

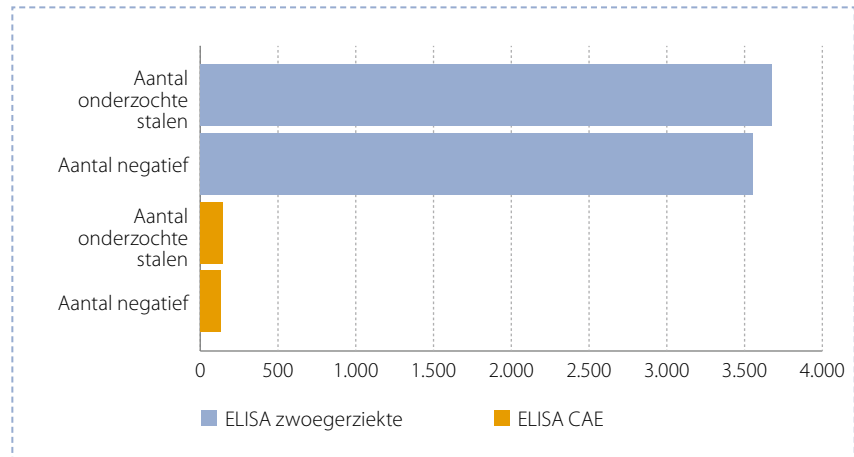
2014 betekende tevens de start van twee nieuwe projecten in de sector van de kleine herkauwers.

PROJECT 'Aanpak van rotkreupel in België'

Dankzij de financiële steun van het Sanitair Fonds kon het project 'De aanpak van rotkreupel in België' aangevat worden. In dit project werkt DGZ in samenwerking met Arsia een praktisch toepasbaar en efficiënt bestrijdings- en monitoringsprogramma uit. We hopen dat schapenhouders hiermee in de toekomst rotkreupel uit hun kudde kunnen elimineren en bovendien rotkreupelvrij kunnen blijven. In een eerste fase van het project werd door DGZ reeds een enquête uitgevoerd bij de Vlaamse schapenhouders. Deze enquête werd door maar liefst 914 schapenhouders ingevuld! In 2015 zullen de bedrijfsbezoeken in het kader van dit project aanvatten en zullen alle resultaten gecommuniceerd worden.

ELISA-testen zwoegerziekte en CAE

PROJECT 'Het schaap, partner op het platteland voor landschaps- en natuurbeheer'

Met Vlaamse overheidssteun startte op 1 maart 2014 het project 'Het schaap, partner op het platteland voor landschaps- en natuurbeheer'. Dit project, dat een samenwerking is tussen vzw Vlaamse Schapenhouderij, KU Leuven campus Geel, eigen vermogen van het Instituut voor Natuur- en bosonderzoek en DGZ, vormt een vervolg op het ADLO-duurzaamheidsproject 'Natuur- en landschapsbeheer met kleine herkauwers' dat in 2009 werd afgerond. Landschapsbeheer door inzet van schapen wint de laatste jaren aan populariteit. Het doel van dit project is dan ook om meer

houvast en professionaliteit in deze tak van de sector te bekomen. In 2014 werd gestart met een inventarisatie van de beheersactiviteiten doorheen Vlaanderen. In 2015 zal een enquête uitgevoerd worden en zullen een aantal kuddes opgevolgd worden op vlak van diergezondheid.

ZWOEGERZIEKTE BIJ SCHAPEN EN CAE BIJ GEITEN

Sinds de start van het vrijwillige bestrijdingsprogramma voor zwoegerziekte bij schapen en CAE bij geiten staat het labo van DGZ in voor het uitvoeren van alle ELISA-testen. Voor zwoegerziekte ligt het aantal onderzochte stalen jaarlijks tussen 3000 en 5000. Voor CAE is dit aantal heel wat lager. Dit is te verklaren door het hoge aantal geiten op professionele melkgeitenbedrijven waardoor de kostprijs voor deelname aan het programma vaak hoog oploopt.

Voor zwoegerziekte was slechts 3,2% van alle ELISA-testen in 2014 positief. Uiteindelijk werd via de procedure van hercontrole van twee dieren het positieve resultaat bevestigd door middel van een PCR-test die bij het CODA wordt uitgevoerd. Voor CAE tekende 93,7% van de testen negatief!

VARKENS

KERNCIJFERS beslagen en dieren

In 2014 zette de neerwaartse trend van het aantal actieve varkensbeslagen zich voort: er was opnieuw een daling met 2% ten opzichte van 2013. Ook het aantal fokvarkensplaatsen nam verder af met 5%, terwijl het aantal vleesvarkensplaatsen stagneerde.

Aantal actieve varkensbeslagen en varkensplaatsen in de Vlaamse regio

	2010	2011	2012	2013	2014
Aantal varkensbeslagen	6.955	6.897	6.569	6.318	6.204
Aantal fokvarkensplaatsen	551.764	558.486	538.363	515.578	488.986
Aantal vleesvarkensplaatsen	4.624.180	4.857.325	4.858.256	4.823.646	4.824.415

AANSLUITINGEN VEEPORTAAL

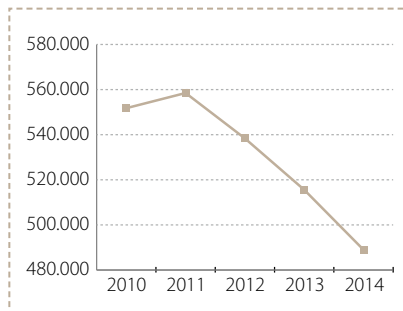
Het aantal Veeportalaansluitingen blijft licht groeien voor de varkenssector. Eind 2014 stond de teller op 3.427 aansluitingen tegenover 3.341 eind 2013.

In de varkenssector wordt Veeportaal vooral gebruikt voor de vervoersmeldingen. Het betreft hier de registratie van laad- en losbonnen bij de verplaatsing van varkens. In 2014 is 94% van de vervoersmeldingen via Veeportaal geregistreerd door de vervoerders zelf. De resterende 6% is op papier overgemaakt aan DGZ.

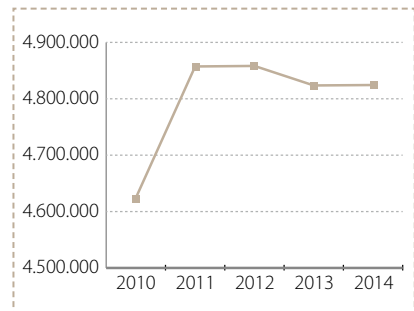
Een andere belangrijke registratie in de varkenssector is het viermaandelijks bezoeksrapport, dat geregistreerd wordt door de bedrijfsdierenarts. In de voorbije jaren zagen we ook voor bezoeksrapporten een gestage groei van het aantal meldingen via Veeportaal. In 2014 werd 81% van de bezoeksrapporten via dit medium geregistreerd.

Wat betreft de registratie van bestellingen is er nog groeipotentieel voor Veeportaal: van de 8.549 bestellingen van één of meerdere artikelen die in 2014 zijn verwerkt, is slechts 29% via Veeportaal geregistreerd.

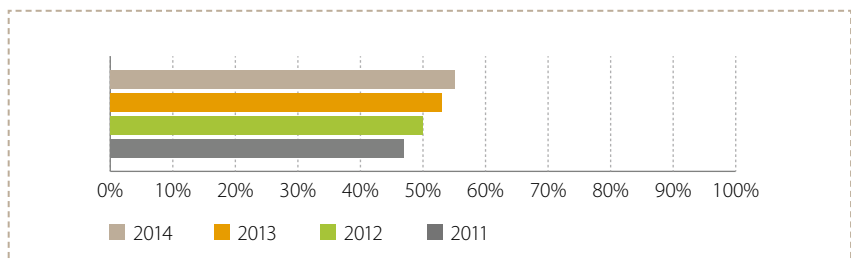
**Evolutie
aantal fokvarkensplaatsen**

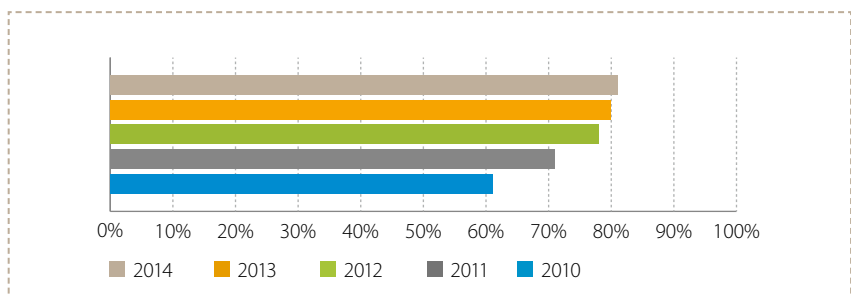
**Evolutie
aantal vleesvarkensplaatsen**

Aansluitingen Veeportaal varkens (evolutie 2011-2014)

Evolutie aantal bezoeksrapporten varkens geregistreerd in Veeportaal

KERNCIJFERS laboratoriumonderzoek

In 2014 heeft het laboratorium van DGZ over de verschillende afdelingen heen 221.327 analyses uitgevoerd voor varkens. Dit was liefst 30% minder dan in 2013. Deze daling is grotendeels het gevolg van de versoepeling van de aujeszky-bestrijding nadat België in 2011 officieel vrij is verklaard voor deze ziekte. Ook de daaraan gekoppelde analyses voor *Salmonella* kenden in 2014 een aanzienlijke terugval.

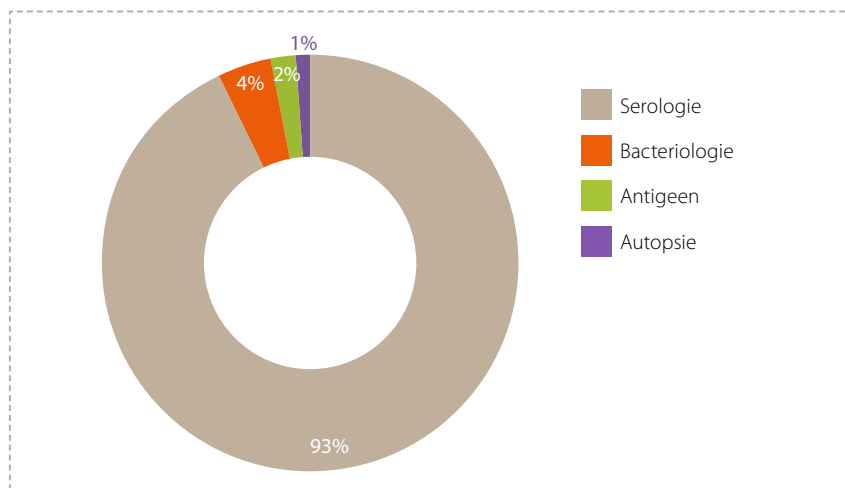
Bovendien noteerden we een opmerkelijke daling (met 37%) van het aantal varkens op autopsie. Deze valt vooral te verklaren door het verminderde aantal binnengebrachte foeti (100 voltallige nesten) nadat het Veepeilerproject abortusprotocol eind 2013 was afgerond.

De detailcijfers rond labo-analyses vindt u in een afzonderlijke bijlage.

Aantal onderzoeken per afdeling

	2013	2014	2014 t.o.v. 2013
Serologie	297.260	206.759	70%
Bacteriologie	9.720	7.711	79%
Antigeendetectie	4.052	4.895	121%
Autopsie	3.131	1.962	63%
Totaal	314.163	221.327	70%

Verdeling analyses varkens over de verschillende laboratoriumafdelingen

Overzicht meest voorkomende analyses serologie

	2013	2014	2014 t.o.v. 2013
Aujeszky gE As (ELISA)	149.203	92.826	62%
<i>Salmonella</i> As (ELISA)	93.881	60.237	64%
PRRSv As (ELISA)	17.264	15.179	88%
Brucellose As (agglutinatie)	4.384	4.230	96%
Influenza H1N1- H1N2- H3N2 As (HI)	3.188	3.961	124%
Klassieke varkenspest As (ELISA)	3.895	3.788	97%
<i>Lawsonia</i> As (ELISA)	2.568	3.518	137%
<i>Mycoplasma hyopneumoniae</i> As (ELISA)	3.956	3.354	85%

KB I&R varkens brengt efficiëntieverbetering en leidt tot kostenverlaging voor de varkenssector

Sinds 1 januari 2015 is het nieuwe koninklijk besluit (KB) van toepassing dat de identificatie- en registratieregeling (I&R) voor varkens en de toelatingsvoorwaarden voor het houden van varkens vastlegt. Samen met de landbouworganisaties was DGZ sterk betrokken bij de ontwikkeling van dit nieuwe KB. Binnen de mogelijkheden van de regelgeving heeft onze organisatie de brugfunctie tussen enerzijds de klant, de veehouder/dierenarts en anderzijds de overheid invulling gegeven.

Het nieuwe KB I&R Varkens realiseert een administratieve vereenvoudiging zonder afbreuk te doen aan de traceerbaarheid van de varkens en de garanties inzake diergezondheid. Samen met de efficiëntieverbeteringen die hierbij in het gehele proces rondom I&R varkens gerealiseerd kunnen worden, leidt deze vereenvoudiging ertoe dat de Vlaamse varkenssector in zijn totaliteit vanaf 2015 jaarlijks 300.000 à 400.000 euro minder bijdragen zal betalen in het kader van I&R.

NIEUW KB BETER AFGESTEMD OP HUIDIG BEDRIJFSMANAGEMENT

Aan de belangrijkste principes van de identificatie en registratie van varkens – reeds van toepassing sinds 1995 – is niet geraakt. Met het nieuwe KB is de wetgeving beter afgestemd op de noden en wensen van het moderne varkensbedrijf, met als belangrijkste doel de administratieve vereenvoudiging te maximaliseren zonder in te boeten op de traceerbaarheid van de dieren en hun producten.

Zonder volledig te willen zijn, geven we hierna enkele wijzigingen:

- Het nieuwe KB laat de categorieën van varkens beter aansluiten bij de actuele bedrijfsstructuur in de sector. Zo is er de nieuwe categorie van opfokvarkens, die onderscheiden wordt van de fokvarkens.
- Met de invoering van twee bijkomende bedrijfstypes, namelijk het opfokbedrijf en het quarantainebedrijf, sluiten ook de bedrijfstypes beter aan bij het huidige bedrijfsmanagement. Een quarantainebedrijf is een plaats waar (een

groep) dieren – in afwachting van hun overbrenging naar een ander bedrijf – tijdelijk verblijven om hun gezondheidsstatus te evalueren en/of aan te passen aan de nieuwe bestemming.

- Door de heroriëntatie van de identificatie van de dieren kan DGZ het proces kostenefficiënter organiseren en is de varkenshouder minder afhankelijk van DGZ, waardoor hij soepeler zijn bedrijfsvoering kan inrichten.
- Dit KB biedt ook mogelijkheden voor de introductie van elektronische oormerken in de varkenssector, wat tegemoetkomt aan de vraag van de sector naar een verdere administratieve vereenvoudiging.
- Ten slotte is er een belangrijke wijziging in verband met het registreren van internationale transporten van varkens. Het is voortaan namelijk de varkenshouder van het beslag van aankomst (bij import), respectievelijk vertrek (bij export), die zelf verantwoordelijk is voor de registratie van de los- of laadbeweging in de Saniteldatabank. Het maakt

hierbij niet uit of het transport door een Belgische of buitenlandse transporteur gebeurt. Voor transport binnen België wijzigt dit niet: het is nog steeds de vervoerder die verantwoordelijk is voor de registratie in de Saniteldatabank.

KOSTEN WORDEN GELEGD WAAR ZE GEMAAKT WORDEN

Om de traceerbaarheid te kunnen garanderen en optimaliseren, is het van belang dat elke veehouderij, elk beslag, evenals elke verplaatsing van dieren gekend is in Sanitel. Dat geldt voor elk type varkensbedrijf, onafhankelijk van de bedrijfsgrootte. Dit is dan ook de drijfveer om binnen het nieuwe KB vanaf 1 januari 2015 een jaarlijkse retributie per beslag en per varkensplaats te introduceren en niet langer te werken met een retributie per verdeeld oormerk. Via deze vergoeding draagt iedere varkenshouder bij in de kosten voor de basisdienstverlening rond I&R, terwijl deze kosten in het verleden bijna uitsluitend gedragen werden door de zeughouders.

Types identificatiemiddelen en hun toepassingsgebied

Type	Omschrijving	Toepassingsgebied
Beslagoomerk	Identificatiemiddel met vermelding van beslagcode (4 karakters) + volgnummer (6 karakters)	Geboorte, invoer, afvoer
Slachtmerk NIEUW	Slachtoormerk Vuurresistent beslagoomerk	Geboorte, invoer, afvoer
	Slachtclip Vuurresistent identificatiemiddel dat enkel de beslagcode vermeldt	Enkel afvoer als slachtvarken (binnenland of intracommunautair handelsverkeer)
Klophamerstempel	Identificatiemiddel waarbij de beslagcode onder de vorm van een tatoeage op het slachtvarken wordt aangebracht	Rechtstreekse afvoer als slachtvarken (met minimum gewicht 70 kg) naar binnenlands slachthuis

De overige I&R-diensten en -materialen worden rechtstreeks aangerekend aan de gebruiker. Doordat er geen gecombineerde tarieven meer gehanteerd worden, is de transparantie maximaal. Zo zal bijvoorbeeld het nieuwe tarief voor de oormerken alleen nog de eigenlijke kost van het oormerk reflecteren.

Deze nieuwe berekening sluit nauwer aan bij de huidige werking op het terrein, realiseert op jaarbasis een kostenverlaging van 300.000 à 400.000 euro voor de sector in zijn geheel en beantwoordt zodoende aan de uitdrukkelijke wens van de sector.

NIEUW KB I&R VARKENS BRENGT WIJZIGINGEN IN DE MARKT VAN DE VARKENSOORMERKEN

Het nieuwe KB voorziet in identificatiemiddelen die beter afgestemd zijn op de behoeften van de sector. Zo kan de varkenshouder naargelang het toepassingsgebied een keuze maken tussen het beslagoomerk, de klophamerstempel of het nieuw geïntroduceerde slachtmerk. Bovenstaande tabel verduidelijkt in welke omstandigheden de verschillende types identificatiemiddelen gebruikt kunnen worden.

Alle varkenshouders, met uitzondering van de houders van gezelschapsvarkens,

kunnen sinds 1 januari 2015 per bedrijf beschikken over een stock identificatiemiddelen, die afgestemd is op het te verwachten verbruik in een periode van 12 maanden (voorheen was dit 6 maanden). Ook nieuw in het nieuwe KB is dat de oormerken niet langer chronologisch gebruikt dienen te worden. Bijgevolg kunnen de oormerken nu ook los verpakt besteld worden zodat de varkenshouder de verpakking – nl. op ketting, op karton of los – kan kiezen die het best aansluit bij zijn bedrijfsmanagement, voor zover de gekozen leverancier de verschillende verpakkingsvormen ook in het gamma heeft.

Dankzij het nieuwe KB wordt Veeportaal gebruiksvriendelijker

Dit KB laat ook toe om de gebruiksvriendelijkheid van Veeportaal te verbeteren. Een greep uit de wijzigingen.

- Voortaan biedt Veeportaal een specifieke startpagina aan voor houders van varkens.
- De capaciteitsinformatie wordt overzichtelijker weergegeven. Het scherm is niet langer verweven met de labels van pluimvee.
- Het scherm 'bewegingsmelding' is naar gebruiksgemak geoptimaliseerd.
- Het scherm 'bestellingen' is aangepast in functie van de nieuwe identificatiemiddelen en -opties die het KB voorziet.

Startpagina Veeportaal voor houders van varkens

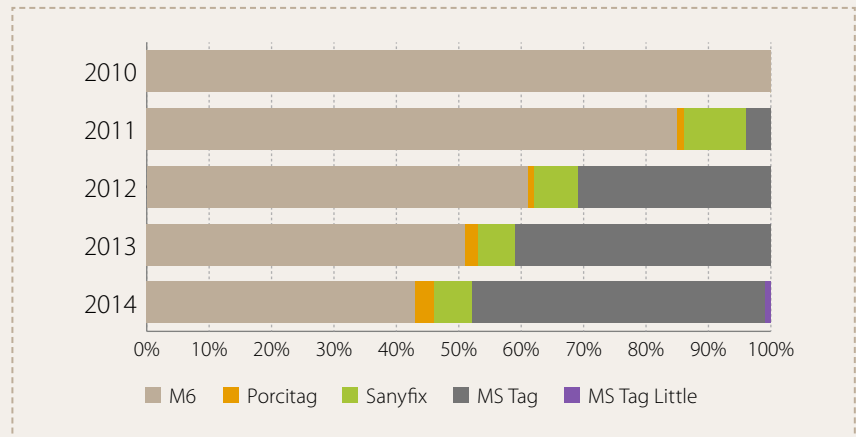

Op vraag van de sector is bovendien het aanbod kleuren verbreed. Zo heeft de varkenshouder voor het vrouwelijk deel van het oormerk de keuze uit volgende kleuren: zalmroze, rood, blauw, groen en zwart.

Aansluitend op deze evolutie bieden voortaan ook alle leveranciers kleurkeuze aan voor het vrouwelijk deel van het oormerk. Daarnaast werd in december 2014 het eerste **slachtmerk – slachtclip** erkend.

Het aanbod van beslagoormerken varkens werd in december 2014 uitgebreid met het oormerktype Ms Tag Little. Verder zagen we dat de verschuiving van het eerst erkende oormerktype M6 naar de andere erkende oormerktypes zich verder doorzet.

Evolutie verdeling beslagoormerken varkens

DGZ informeert en begeleidt de klant

Een belangrijke taak voor DGZ in de aanloop naar dit nieuwe KB was de communicatie met alle betrokkenen. Zo was DGZ in het najaar actief aanwezig in de landbouwpers, werden verscheidene nieuwsbrieven verspreid, kreeg iedere varkenshouder en exporteur van levende dieren actief binnen de sector een individuele

mailing, enz. Tot slot organiseerden we ook een reeks infosessies op diverse locaties in Vlaanderen, waarmee we de veehouders en hun bedrijfsdierenartsen, de exporteurs enz. persoonlijk konden benaderen. Met deze reis door Vlaanderen bereikten we niet minder dan 600 veehouders, circa 10% van de actieve varkenshouders.

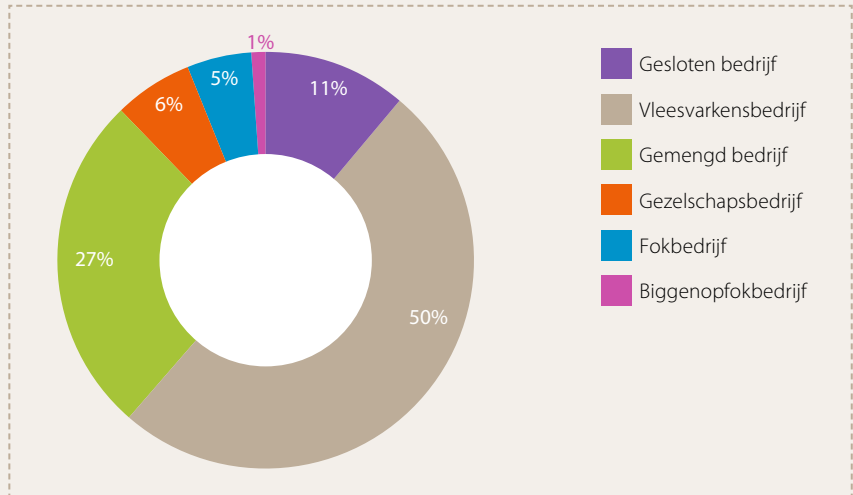

Verdeling varkensbeslagen per type bedrijf
(situatie op 9 maart 2015)

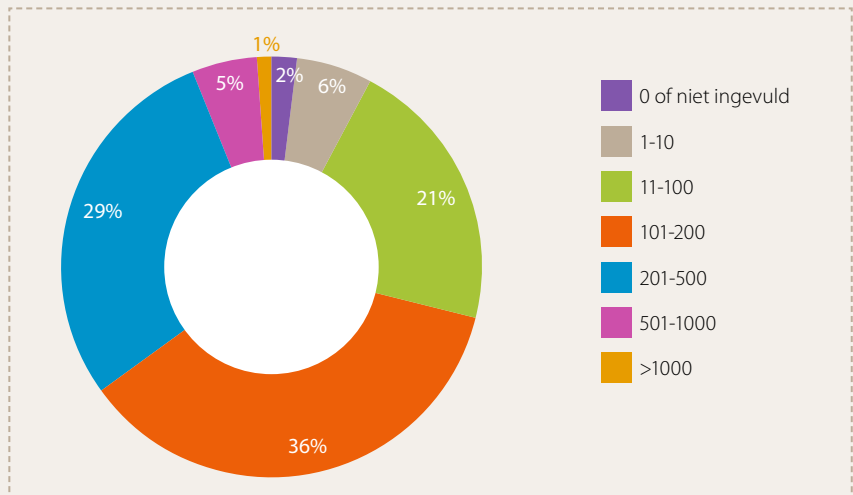
ACTUELE BEDRIJFSSITUATIE

Volgend op de wijzigingen die het nieuwe KB met zich meebracht (nieuwe bedrijfstypes, types diercategorieën, enz.) werd iedere varkenshouder bevroegd naar de actuele bedrijfssituatie. Op 9 maart 2015 stonden er 5951 actieve varkensbeslagen geregistreerd in de Saniteldatabank. De verdeling over de verschillende bedrijfstypes vindt u in de grafiek hiernaast.

Wanneer de actieve bedrijven met fokvarkens (fokbedrijven, gesloten en gemengde bedrijven) worden ingedeeld volgens aantal fokvarkensplaatsen, zien we dat de meeste bedrijven zich situeren in de categorieën van 11-100 (21%), 101-200 (36%) en 201-500 (29%) dieren. 65% van de fokvarkens bevindt zich op de bedrijven met een capaciteit tussen 101 en 500 plaatsen.

Verdeling bedrijven met fokvarkens volgens capaciteit
(aantal fokvarkensplaatsen)

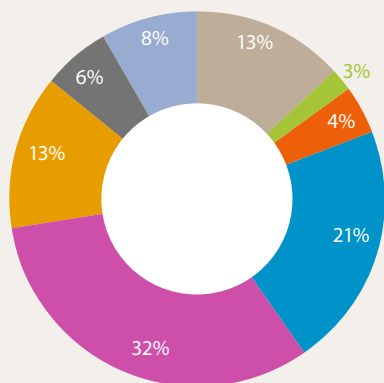

Wanneer we de actieve vleesvarkensbedrijven versus gesloten en gemengde bedrijven indelen volgens het aantal vleesvarkensplaatsen zien we een ander beeld. 2.520.975 vleesvarkensplaatsen bevinden zich op de vleesvarkensbedrijven terwijl 2.264.741 vleesvarkensplaatsen zich bevinden op de gemengde en gesloten bedrijven. De meeste vleesvarkensplaatsen situeren zich op bedrijven met minstens 500 plaatsen. Opvallend is dat wat betreft de vleesvarkensbedrijven 42% van de vleesvarkens te vinden is

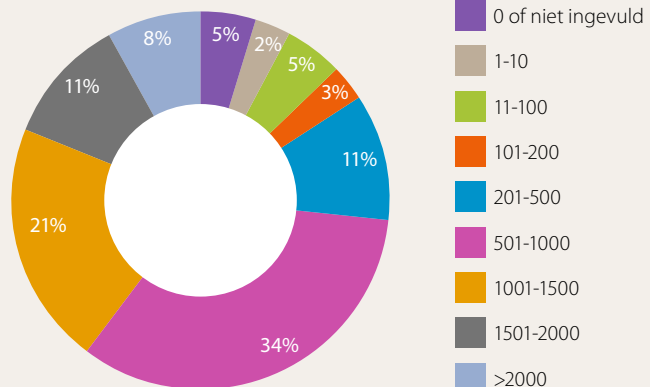
op slechts 14% van de bedrijven en wat betreft de gemengde en gesloten bedrijven 43% van de vleesvarkens te vinden is

op slechts 19% van de bedrijven. Het gaat hier telkens om bedrijven met minstens 1500 vleesvarkensplaatsen.

Verdeling vleesvarkensbedrijven volgens capaciteit
(aantal vleesvarkensplaatsen)

Verdeling gesloten en gemengde bedrijven volgens capaciteit
(aantal vleesvarkensplaatsen)

PRRSv staat volop in de kijker in 2014

Porcien Respiratoir en Reproductief Syndroom virus (PRRSv) is een ziekte die veel economische schade kan teweegbrengen. Niet enkel omwille van de vruchtbaarheidsproblemen (late verwerping, doodgeboorte en zwak geboren biggen), waar PRRSv het meest mee wordt geassocieerd, maar tevens omwille van de sluimerende aanwezigheid in de biggenbatterij en vleesvarkensstal. PRRSv wordt aanzien als één van de kiemen van het Porcien Respiratoir Disease Complex (PRDC). Dit betekent dat men bij hoestende vleesvarkens altijd ook rekening moet houden met een eventuele infectie met PRRSv. Anderzijds is het zo dat biggen en vleesvarkens besmet met PRRSv niet altijd duidelijke symptomen vertonen. Een infectie met PRRSv kan subklinisch verlopen, waarbij vooral effecten op te merken zijn in de dagelijkse groei, de voederconversie, het gevoeliger zijn aan andere infecties en daarbij horend het antibioticumverbruik.

Gezien de zware impact die PRRSv kan hebben voor de varkensbedrijven, liepen er de afgelopen tijd twee projecten rond de aandoening, een Veepeilerproject en een FOD-project. Ook in 2015 zal PRRSv nog volop in de kijker staan.

VEEPEILERPROJECT onderzoekt infectietijdstip PRRSv op varkensbedrijven

Om PRRSv aan te kunnen pakken, is het onder meer belangrijk te weten wanneer een PRRSv-infectie doorgaans plaatsvindt op onze varkensbedrijven. Met andere woorden, waar kunnen we de meeste schade verwachten en wanneer moeten we dan vaccineren om die schade te voorkomen? Om een antwoord te krijgen op deze vragen, is Veepeiler Varken op onderzoek uitgegaan.

Via de vakpers werd een oproep gelanceerd tot vrijwillige deelname aan het project. Voorwaarden om te kunnen deelnemen waren: geen aankoop van gelten, aanwezigheid van vleesvarkens op het bedrijf, geen vaccinatie van biggen tegen PRRSv en het werken in een meerwekensysteem – met strikte scheiding van de leeftijdsgroepen. PRRS-vaccinatie

bij zeugen was geen vereiste. Twintig bedrijven, verspreid over Vlaanderen, werden hierop geselecteerd en bezocht voor staalname. Op drie verschillende leeftijden werden kauwtouwen (SaliVar) gehangen en werd bloed genomen. Deze stalen werden genomen in het begin van de biggenbatterij, op het einde van de batterij en halverwege de afmest.

Op het verzamelde speeksel werd een PCR-test uitgevoerd om het genetisch materiaal van PRRSv te detecteren. Het resultaat van deze analyse kan negatief zijn (geen virus aanwezig), of positief voor de Europese en/of de Amerikaanse stam. Vanaf vier dagen na infectie kan het virus teruggevonden worden in het speeksel en dit gemakkelijk tot drie weken na infectie.

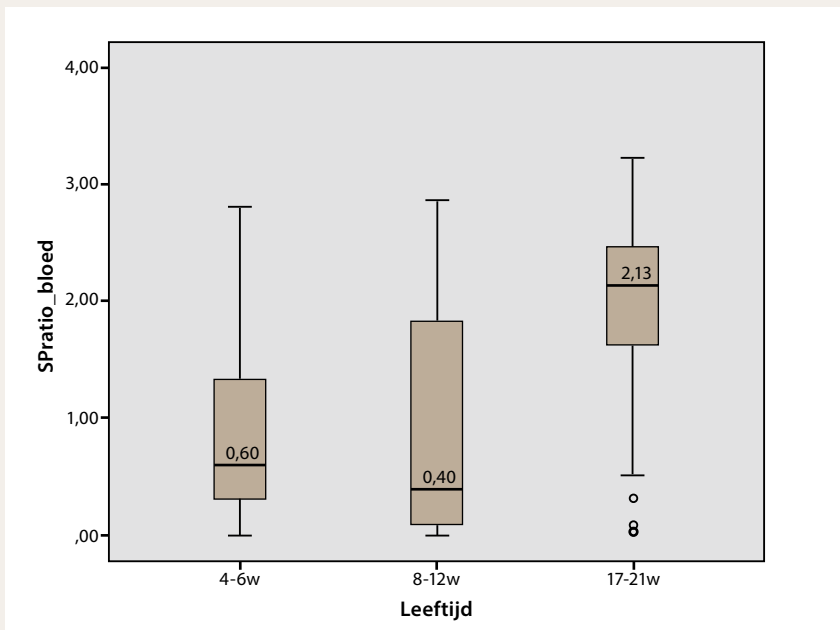
In het bloed werden antistoffen opgespoord. Antistoffen zijn detecteerbaar één tot twee weken na infectie en dat gedurende een zestal maanden. Maternale antistoffen kunnen detecteerbaar blijven tot vier à zes weken leeftijd.

WAT HEEFT DIT PROJECT ONS GELEERD?

Een waaier van verschillende vaccinatieschema's tegen PRRSv bij de zeugen werd toegepast op de 20 deelnemende bedrijven, gaande van het 6-60, over het 60-90, naar het 6-60-90 systeem, al dan niet afwisselend met levend of dood en Amerikaanse of Europese stam. Daarnaast vaccineerden drie bedrijven voor de voet weg om de drie maanden (een eerste met de levende Europese stam, een tweede met de levende Amerikaanse

Gemiddelde s/p-waarden van PRRSv met hun variatie op de verschillende leeftijden

Ook hier werd enkel de Europese stam teruggevonden. De antistoftiters waren opvallend veel hoger, met een gemiddelde van 2,0 (zie figuur). Dit wijst op een infectie die plaatsgevonden heeft op het einde van de batterijperiode of kort na opzet in de vleesvarkensstal.

Over alle leeftijden heen waren er grote verschillen tussen de bedrijven wat betreft de hoogtes en laagtes van antistoftiters. Opvallend hierbij was ook dat de resultaten onafhankelijk waren van het vaccinatieschema bij de zeugen. Zo hadden bedrijven die niet vaccineerden een zelfde infectieprofiel als bedrijven die wel vaccineerden. En dit zowel voor de resultaten van de PCR als de antistoffen. De hoogte van de antistoftiters in het begin van de batterij (4 tot 6 weken leeftijd) lag op hetzelfde niveau bij alle onderzochte bedrijven, of ze nu vaccineerden op dag 6 in de kraamstal, dan wel op dag 90 in de dracht, of voor de voet alle zeugen vaccineerden om de drie maanden of helemaal niet vaccineerden. Dit wijst erop dat het vaccinatieschema dat toegepast wordt bij de zeugen op deze 20 bedrijven van weinig invloed is op de biggen eens deze gespeend zijn en verplaatst worden naar de batterij.

stam en een derde met de dode Europese stam) en drie bedrijven vaccineerden hun zeugen niet tegen PRRSv.

Begin batterij

Biggen tussen vier en zes weken oud waren in een kleine 70% van de gevallen negatief voor PCR PRRSv. Vijf procent (overeenkomend met 1 bedrijf) tekende positief voor zowel de Europese als de Amerikaanse stam en 25% was positief voor de Europese stam. De antistoftiters waren in deze groep biggen over het algemeen laag (gemiddeld 0,9 – zie figuur) en wezen op de aanwezigheid van maternale antistoffen. Positieve stalen bij vier tot zes weken oude biggen kunnen wijzen op spreiding van het bij de zeugen gebruikte vaccinavirus naar de biggen en/of op een infectie met een PRRS veldvirus. Het is geweten dat de virussen in de levende vaccins (zowel de Europese als de Amerikaanse) nog kunnen spreiden onder de varkens, maar om een onderscheid te maken tussen het vaccinavirus en een wild-type virus dient een verdere typering van de PRRS-stam te gebeuren.

Einde batterij

Bij de biggen tussen acht en twaalf weken oud, was 75% van de speekselstalen positief voor de Europese stam. De overige

25% was negatief. De antistoftiters toonden een grote variatie (zie figuur), maar waren over het algemeen eveneens vrij laag (gemiddelde 0,9). Het hoge aantal positieve PCR's en de grote variatie in antistoffen wijst erop dat PRRS-infectie plaatsvindt in de tweede helft van de batterijperiode tot zelfs naar het einde toe.

Halverwege afmest

Bij de zwaardere varkens tussen 17 en 21 weken oud ten slotte was ongeveer 50% van de onderzochte stalen positief.

Conclusie

Dit project heeft aangetoond dat de infectie met PRRSv bij gespeende biggen/vleesvarkens voornamelijk gebeurt naar het einde van de batterijperiode toe. Dit heeft hoge variaties in antistoftiters tot gevolg en hoge aantallen positieve PCR's. Vaccinatie van de biggen op een leeftijd van 4 weken zou dus voldoende bescherming moeten bieden tegen een 'late' infectie op deze bedrijven. Een vervolproject in 2015 zal nagaan wat het effect is van vaccinatie bij de biggen op het infectieprofiel in het bedrijf.

Uit het project is eveneens gebleken dat de Europese stam in onze contereien nog steeds voor de meeste problemen blijkt te zorgen en dat de Amerikaanse stam in mindere mate voorkomt.

FOD-PROJECT onderzoekt aanwezigheid PRRSv-antistoffen op Vlaamse KI-centra

In november 2012 ging er met de financiële steun van het Sanitair Fonds ook een project rond PRRSv op Vlaamse KI-centra van start. PRRSv heeft enerzijds een enorme impact op de gezondheidsstatus van de varkensbedrijven en veroorzaakt anderzijds grote financiële verliezen.

In 2012 werd op 32 van de 33 actieve Vlaamse KI-centra een enquête afgenomen rond het toegepaste PRRSv-vaccinatiebeleid. In 2013 werden alle stalen die deze centra aanboden voor analyse op *Brucella suis* en klassieke varkenspest, ook onderzocht op het voorkomen van antistoffen tegen PRRSv. Concreet betekent dit dat zowat alle actieve beren in 2013 een controle ondergingen. Daarnaast werden ook alle beren in quarantaine bemonsterd op het voorkomen van antistoffen tegen PRRSv.

De verwerking van alle gegevens gebeurde in 2014. De overgrote meerderheid – 28 van de 32 bevroegde KI-centra – hadden hun spermawinning op één locatie. Op drie bedrijven gebeurde dit op twee locaties en één KI-centrum had meer dan twee plekken waar sperma werd afgetapt. Slechts op vier KI-centra werden de beren in productie gevaccineerd. Bijkomend was er nog één centrum dat beren wel vaccineerde in de quarantaine, maar niet meer eenmaal ze in productie gingen.

RESULTATEN SEROLOGISCH ONDERZOEK

In totaal werden 3021 serumstalen onderzocht op antistoffen tegen PRRSv. Hiervan waren 1.969 stalen afkomstig van routineonderzoek en werden 1.052 stalen genomen in de quarantainestal. In totaal werden er stalen genomen op 62 beslagen.

Certificering PRRSv-vrij KI-centrum

Meer en meer varkensbedrijven streven actief naar een hogere gezondheidsstatus. PRRS is één van de belangrijkste aandoeningen die men hierbij wil elimineren. Om (her)infectie tegen te gaan moeten bedrijven gebruik kunnen maken van gewaarborgd PRRSv-vrij sperma. In dit kader organiseert en begeleidt DGZ een officiële certificering van PRRSv-vrije KI-centra. Het protocol werd in overleg met de PRRS-Werkgroep en de Vereniging van Vlaamse KI-centra opgesteld. Infrastructurele maatregelen gericht op het voorkomen van de insleep van het virus, een strikt aankoopbeleid en een intensief opvolgingsprogramma zijn de drie grote pijlers waarop het programma berust.

In 2014 waren er drie KI-centra die hun A-certificaat als volledig PRRSv-vrije site behielden. Eén centrum is PRRSv-vrij op twee locaties en beschikt bijkomend over een PRRSv-vrije quarantainestal. Op deze manier zijn er vijf PRRSv-vrije beslagen op de lijst van de gecertificeerde KI-centra terug te vinden (zie website van DGZ).

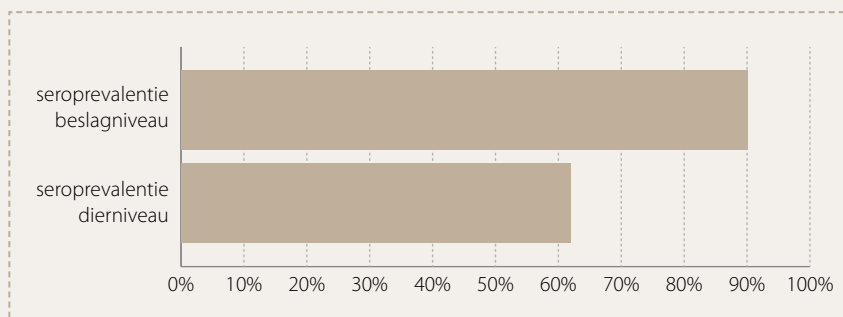
Op meer dan 90% van de onderzochte beslagen werden er beren met antistoffen tegen PRRSv teruggevonden (zie figuur hieronder). Slechts zes van de onderzochte beslagen hadden gedurende het ganse project geen enkel positief resultaat.

Op dierniveau was 62% van de onderzochte stalen positief. In de quarantainestal lag dit percentage

iets lager (59%) ten opzichte van in productie (65%).

In Vlaanderen zijn er bijzonder weinig KI-centra volledig, of zelfs maar gedeeltelijk, serologisch negatief voor PRRSv. Daarenboven zijn er slechts vier centra die vaccineren. Op basis daarvan kunnen we concluderen dat de antistoffen meestal afkomstig zijn van circulatie van wildvirus.

Voorkomen antistoffen tegen PRRSv op beslag- en op dierniveau

ADEMHALINGSPROTOCOL brengt ademhalingsproblemen bij vleesvarkens in kaart

Het ademhalingsprotocol voor vleesvarkens, dat van start ging in maart 2012, kaderde in het vernieuwde sanitaire beleid van het FAVV en had zijn nut in de epidemiologische opvolging en bewaking van de varkenssector. Het doel van het protocol was om ademhalingsziekten bij varkens in kaart te brengen en dit met nadruk op Influenza. Wegens besparingen heeft het FAVV het protocol op 31 december 2014 afgesloten.

Het ademhalingsprotocol richtte zich tot beslagen die te kampen hebben met acute ademhalingsproblemen bij vleesvarkens van meer dan 20 kg. Binnen het protocol werden maximaal twee varkens per deelnemend beslag en per ronde onderzocht. Om een correcte diagnose te kunnen stellen, werden er op deze dieren naast een autopsie een reeks bijkomende onderzoeken uitgevoerd, met name histologie, bacteriologisch onderzoek, een antibiogram van de geïsoleerde pathogene kiemen en vier PCR-testen (Influenza, PRRSv, PCV2 en *Mycoplasma hyopneumoniae*). Een staal dat positief

Aangetoonde pathogene kiemen, procentueel weergegeven (179 stalen)

Bacteriologisch onderzoek	<i>Actinobacillus pleuropneumoniae</i>	31%
	<i>Pasteurella multocida</i>	26%
	<i>Streptococcus suis</i>	35%
PCR-test	<i>Mycoplasma hyopneumoniae</i>	47%
	Influenza	19%
	PCV2	28%
	PRRSv	49%

was voor de PCR-test op Influenza of griep, werd doorgestuurd naar de faculteit Diergeneeskunde van UGent, waar men aan de hand van virusisolatie de juiste stam identificeerde. Het FAVV financierde deze vier extra PCR-testen, terwijl de veehouder de overige testen voor zijn rekening nam.

RESULTATEN 2014

Het derde en laatste werkjaar binnen het ademhalingsprotocol is afgesloten met 179 onderzochte dieren. In 2012 en 2013 waren dit respectievelijk 60 en 164 dieren. De resultaten voor 2014 waren gelijklopend met deze van de vorige jaren. Door middel van bacteriologisch onderzoek

werden voornamelijk *A. pleuropneumoniae*, *S. suis* en *P. multocida* geïsoleerd. PRRSv en *M. hyopneumoniae* werden in bijna de helft van de longstalen door PCR aangetoond. In 28% van de gevallen waren de longstalen positief voor PCV2. 19% was PCR-positief voor Influenza; in iets minder dan de helft van de gevallen kon dit virus ook effectief geïsoleerd en geïdentificeerd worden.

De belangrijkste conclusie na 3 jaar ademhalingsprotocol is dat er zeer vaak menginfecties optreden en dat het van belang is bij acute ademhalingsproblematiek meerdere ziekteverwekkers op te sporen.

SALMONELLA ACTIEPLAN noteert verdere daling van aantal risicobedrijven

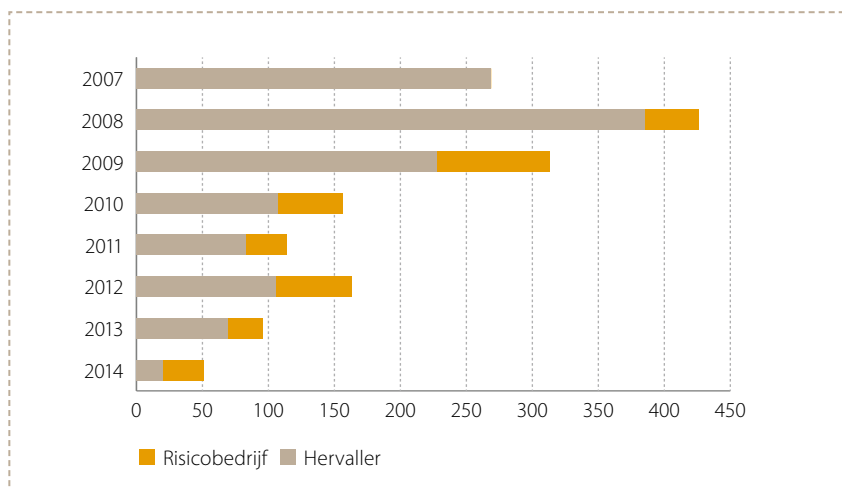
Het *Salmonella* Actieplan voor varkens is opgestart in 2007 en is verplicht voor alle bedrijven met minstens 31 vleesvarkens. Het Actieplan voorziet dat de stalen die genomen worden in het kader van de bestrijding van de ziekte van Aujeszký, ook gebruikt kunnen worden voor onderzoek naar het voorkomen van antistoffen tegen *Salmonella*. De analyses worden gefinancierd door het FAVV.

DGZ zorgt voor de opvolging, begeleiding en communicatie van dit programma in Vlaanderen. Dit houdt onder andere volgende taken in: het aanduiden en ontheffen van risicobedrijven, het uitvoeren van analyses, de verplichte diergeneeskundige begeleiding van hervallende risicobedrijven en de vrijwillige begeleiding van probleembedrijven.

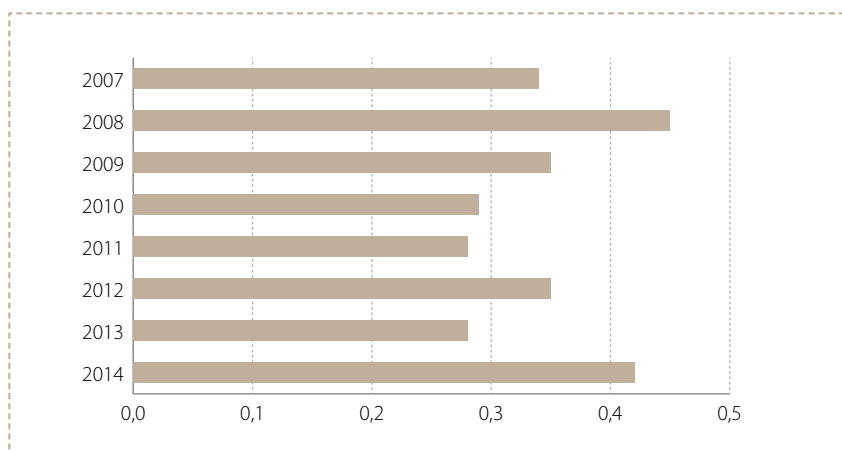
RESULTATEN 2014

Vanaf 2013 noteerden we een daling van het aantal risicobedrijven. Dit was een gevolg van de nieuwe wetgeving voor aujeszký die bepaalde dat de meeste bedrijven nog slechts eenmaal per jaar stalen moesten nemen, terwijl dit voorheen driemaal per jaar was voor alle bedrijven. Anderzijds was er in 2014 een stijging van de gemiddelde S/P-ratio's.

Evolutie aantal risicobedrijven

Evolutie gemiddelde S/P-ratio's

SALMONELLA pilotproject varkens

In 2013 startte DGZ in samenwerking met het CODA en in opdracht van het FAVV een pilotproject rond *Salmonella* op fokbedrijven. Het FAVV zorgde eveneens voor de financiële ondersteuning. Tijdens dit project zijn we op zoek gegaan naar een geschikt staalnameschema voor het bepalen van de *Salmonella* status van een fok- of opfokbedrijf. In een tweede deel van het project zullen we nagaan wat het effect is van vaccinatie tegen *Salmonella*.

RESULTATEN

In 2013 namen 49 bedrijven deel aan het eerste deel van het project. In 2014 werden de resultaten verwerkt en het vervolgpilotproject uitgeschreven. De 49 deelnemers werden zes maanden lang bacteriologisch opgevolgd. Dit houdt in dat DGZ maandelijks op deze bedrijven langs is geweest voor een uitgebreide staalname van de omgeving en dit door middel van zowel overschoentjes als swabs.

Een overzicht van de resultaten is terug te vinden in onderstaande tabel.

Aantal analyses	2177
Percentage positieve stalen	15
Percentage positieve bedrijven	73
Binnenbedrijfsprevalentie	29
Percentage bedrijven met een veranderlijke status	62

Het meest voorkomende serotype op de deelnemende bedrijven was *Salmonella* Derby gevolgd door *Salmonella* Typhimurium inclusief de monofasische variant. Uit het project is verder gebleken dat overschoentjes een gevoeliger methode is om *Salmonella* te detecteren op een bedrijf in vergelijking met swabs en dat deze schoentjes per twee paar gepoold mogen worden zonder dat er verlies is aan informatie.

Uit het project is ook gebleken dat er slechts een matige correlatie bestaat tussen de verschillende afdelingen op een bedrijf. Dit betekent dat er in alle afdelingen stalen moeten worden genomen om een correct beeld te verkrijgen van het voorkomen van *Salmonella* op bedrijfsniveau.

Tot slot werd er geen relatie gevonden tussen het standaard toedienen van antibiotica of zuren en het voorkomen van *Salmonella*, noch tussen de resultaten

van de Biocheck-enquête die op alle deelnemende bedrijven werd afgenomen (www.biocheck.ugent.be) en het voorkomen van *Salmonella*.

In het tweede deel van dit project zullen bedrijven die vaccineren tegen *Salmonella* Typhimurium verder bacteriologisch en serologisch worden opgevolgd, zullen negatieve bedrijven worden geïdentificeerd en zal er dieper ingegaan worden op de bioveiligheid op zowel negatieve als positieve bedrijven.

VEEPEILER Varken

Het doel van Veepeiler Varken is om meer inzicht te verwerven in bestaande varkensziekten en kort op de bal te spelen bij eventueel nieuwe aandoeningen. Deze doelstellingen worden in de praktijk gerealiseerd door:

- het ondersteunen en opvolgen van varkensbedrijven met specifieke problemen aan de hand van bedrijfsbezoeken en bijhorende diagnostische analyses;
- het opstellen van korte en praktijkgerichte onderzoeksprojecten met het oog op het verzamelen van epidemiologische gegevens en het bieden van een antwoord op prangende vragen uit de sector;
- het op regelmatige basis rapporteren van de resultaten via vaktijdschriften, folders, voorlichtingsmomenten en de website van Veepeiler Varken.

Veepeiler Varken wordt gefinancierd door het Sanitair Fonds en is gebaseerd op een samenwerking van DGZ en Arsia enerzijds, en de faculteiten Diergeneeskunde van de universiteiten van Gent en Luik anderzijds.

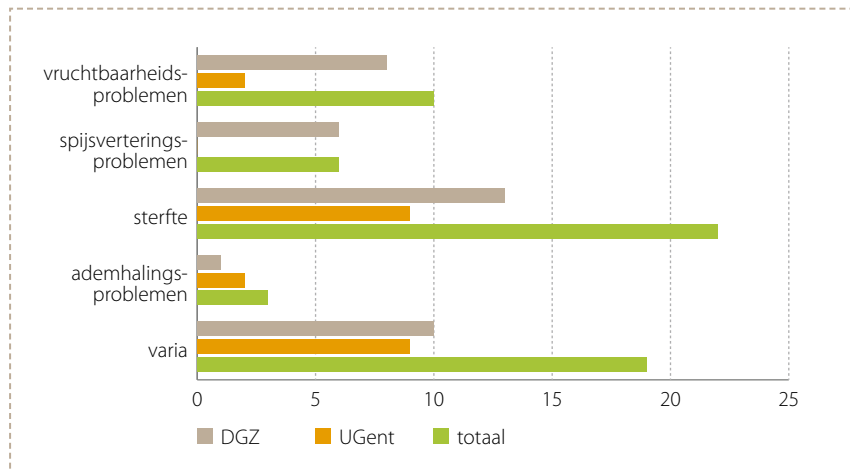
TWEDELIJNSBEDRIJFSBEZOEKEN VEEPEILER VARKEN

In 2014 zijn er in totaal 83 bedrijfsbezoeken uitgevoerd in het kader van Veepeiler. Daarvan zijn 28 eerste en 17 terugbezoeken uitgevoerd door een dierenarts van DGZ en 29 eerste en 17 terugbezoeken door een dierenarts van de faculteit Diergeneeskunde van UGent. De voornaamste redenen om een bedrijfsbezoek door Veepeiler aan te vragen, waren sterfte (biggen- en zeugensterfte) en locomotieproblemen (onder varia – zie figuur). De voornaamste problemen die werden vastgesteld, waren te wijten aan het management, of een bacteriële (voornamelijk Streptococce) of virale oorzaak (voornamelijk PRRSv) (zie figuur).

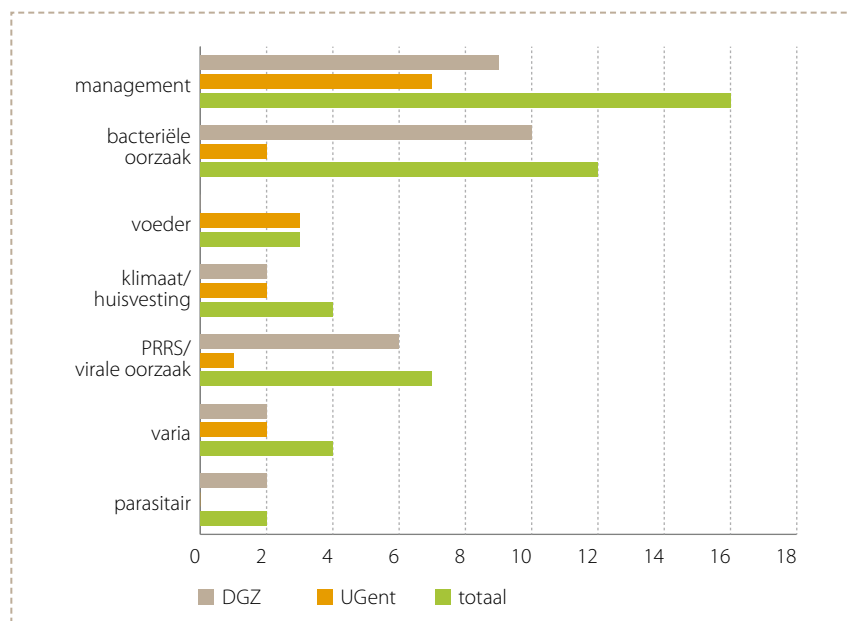
Deelprojecten Veepeiler afgewerkt in 2014

- Laag geboortegewicht bij biggen: wat nu? Dit project ging na in welke mate het geboortegewicht een invloed heeft op de productie- en gezondheidsparameters van biggen tot de slachtleeftijd.
- Energiesupplementatie bij kleine biggen: welk effect heeft dit? Hebben ze een betere overlevingskans? Groeien deze biggen beter? Hebben ze een beter speengewicht?
- Is de Belgische varkensstapel beschermd tegen een uitbraak van PED?
- Wanneer vindt infectie plaats met PRRSv bij de biggen/vleesvarkens?
- Wat is de samenstelling van biest en melk?

Redenen van aanvraag van tweedelijsbezoek Veepeiler

Vermoedelijke diagnose

Lopende deelprojecten Veepeiler

- Slachthuisstaalname: is het logistiek en administratief mogelijk om in België slachthuisbemonstering in te voeren bij vleesvarkens?
- Vrachtwagenbemonstering: is het een fabeltje dat PRRSv en *B. hyodysenteriae* via de vrachtwagen overgezet kunnen worden van het ene bedrijf naar het andere? En worden de vrachtwagens grondig gereinigd en ontsmet in het slachthuis?
- *Mycoplasma suis*: wat is de prevalentie van deze kiem bij zeugen en

biggen op Vlaamse en Waalse bedrijven? En vormt deze kiem vaak de oorzaak voor anemische biggen?

- Wat is de oorzaak van staartnecrose bij zuigende biggen? Zijn dit mycotoxines? Is er een gemeenschappelijke factor op bedrijven met dit probleem?
- Kan men door middel van vaccinatie tegen PRRSv de infectiedruk verlagen op een bedrijf? En geven de vaccins voldoende immuniteit tegen een veldinfectie?
- Wat is de spermakwaliteit van onze Belgische Piétrainberen? En hoe goed blijft deze na bewaring?

OVERIGE ACTIVITEITEN

GEZONDHEIDSMONITOR GELTEN EN GEZONDHEIDSMONITOR VARKENSBEDRIJF

Om de gezondheidsstatus van zowel de gelten die verkocht worden, als de dieren die reeds op het bedrijf aanwezig zijn, goed in beeld te brengen, bestaat de mogelijkheid om deel te nemen aan de Gezondheidsmonitor Gelten of Gezondheidsmonitor Varkensbedrijf.

Beide vrijwillige programma's focussen op een aantal belangrijke varkensziekten. Door middel van serologisch onderzoek op bloed en mestonderzoek wordt nagegaan of bepaalde dierziekten op het bedrijf circuleren. DGZ bezorgt dierenarts en varkenshouder een rapport op basis van de gegevens verkregen uit de analyses. Dat kan gebruikt worden als onderdeel van een geltenpaspoort of een bedrijfsgezondheidsplan. Aan de hand van dit rapport is het mogelijk om de gezondheidsstatus van de gelten beter af te stemmen op deze van de zeugen. Op deze manier wordt de gezondheidsstatus van het bedrijf stap voor stap geoptimaliseerd.

AUJESZKY-BESTRIJDING

België kreeg in 2011 de 'artikel 10-status' voor de ziekte van Aujeszky. Dit betekent dat onze varkensstapel officieel vrij is van deze ziekte. Vanaf dat moment was vaccinatie ook verboden. Sinds 1 augustus 2013 moeten alle Belgische varkensbeslagen beschikken over een A4-statuut. Voor het behoud van dit A4-statuut zijn de beslagen verplicht om jaarlijks een serologisch onderzoek te laten uitvoeren bij een aantal dieren. Enkel de beslagen met varkens die toegang hebben tot buitenbeloop alsook beslagen die fokvarkens en opfokvarkens in de handel brengen, moeten nog om de vier maanden worden bemonsterd.

De gewijzigde wetgeving heeft geleid tot een aanzienlijke terugval van het aantal onderzoeken in het kader van de Aujeszky-bestrijding: in 2014 heeft DGZ ruim 90.000 stalen onderzocht. Dat is slechts een derde van het aantal onderzoeken uitgevoerd in 2012 en 62% ten opzichte van het aantal onderzoeken in 2013.

CERTIFICERING SCHURFTVRIJ EN PASTEURELLA DNT-GESCREEND

De vrijwillige programma's 'Certificering Schurftvrij en Pasteurella DNT-gescreend' geven de deelnemende bedrijven meer zekerheid over de gezondheidsstatus van hun dieren wat betreft schurft en snuffelinfecties. De bedrijven worden jaarlijks meermaals gecontroleerd door middel van serumstalen (bij schurft) of neusswabs (bij atrofische rhinitis). Voldoende aandacht voor bioveiligheid op het bedrijf blijft cruciaal voor het behouden van de certificaten. In 2014 kwamen er zes varkensbedrijven bij die één of beide certificaten behaalden. De volledige lijst van gecertificeerde bedrijven is te vinden op de website van DGZ.

PLUIMVEE

KERNCIJFERS beslagen

Iedere pluimveehouder die minstens 200 stuks pluimvee of minstens drie loopvogels houdt, dient zich te laten registreren in de Saniteldatabank. Net zoals de voorgaande jaren was er voor pluimvee en loopvogels in 2014 opnieuw een daling van het aantal actieve beslagen waar te nemen.

Aantal actieve beslagen en nutsdieren in de Vlaamse regio

ACTIEVE PLUIMVEE- EN LOOPVOGELBESLAGEN

	2010	2011	2012	2013	2014
Aantal pluimveebeslagen	1.248	1.238	1.210	1.157	1.135
Aantal beslagen met loopvogels	50	45	44	41	35

KERNCIJFERS laboratorium- onderzoek

In 2014 heeft het laboratorium van DGZ over de verschillende afdelingen heen 269.638 analyses uitgevoerd voor pluimvee. Ten opzichte van 2013 was er een lichte terugval met 4%. Naast de analyses hebben de medewerkers van het laboratorium ook 4.296 staalnames uitgevoerd op pluimveebedrijven. Opvallend is dan ook het grote aandeel onderzoeken op bacteriologie, met name 35% van het totale aantal analyses bij pluimvee, waar dit aandeel 4% bedraagt bij de herkauwers en 3% bij de varkens.

De detailcijfers rond labo-analyses vindt u in een afzonderlijke bijlage.

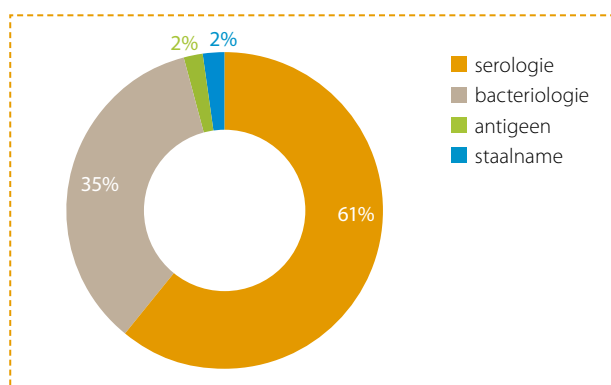
Aantal onderzoeken per afdeling

	2013	2014	2014 t.o.v. 2013
Serologie	173.627	165.278	95%
Bacteriologie	95.318	93.417	98%
Antigeendetectie	5.001	5.792	116%
Staalname	4.391	4.296	98%
Autopsie	1.166	855	73%
Totaal	279.503	269.638	96%

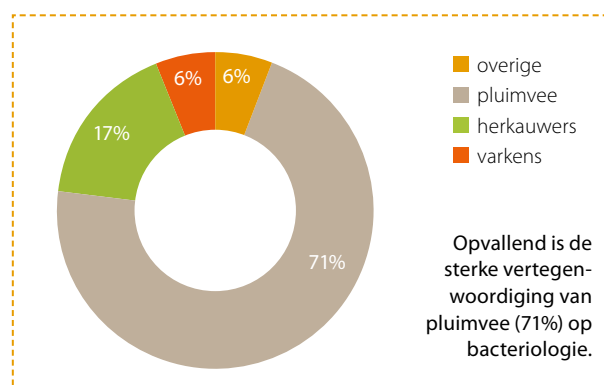
Overzicht meest voorkomende analyses serologie

	2013	2014	2014 t.o.v. 2013
SEROLOGIE			
<i>Mycoplasma gallisepticum</i> (agglutinatie)	99.736	100.352	101%
NCD As (HI)	13.886	14.836	107%
Aviaire influenza As (ELISA)	7.345	8.708	119%
<i>Mycoplasma synoviae</i> As (agglutinatie)	8.403	7.892	94%
Aviaire Influenza As (AGP)	5.564	5.944	107%
BACTERIOLOGIE			
Score bacterie kolonies	65.464	62.869	96%
<i>Salmonella</i> cultuur	18.450	18.687	101%
Score schimmel kolonies	4.623	4.477	97%

Verdeling analyses pluimvee over de verschillende laboratoriumafdelingen

Verdeling analyses afdeling bacteriologie over de verschillende diersoorten

Aviaire influenza: waakzaamheid blijft geboden

Eind 2014 was aviare influenza (AI) opnieuw brandend actueel na de vaststelling van een besmetting met hoogpathogene vogelgriep op een kalkoenbedrijf in Duitsland. Kort daarna volgden verschillende haarden op pluimveebedrijven in Nederland en nog telkens een haard in Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en Italië. Bij al deze besmettingen ging het om de vogelgriepvariant H5N8, die sinds vorig jaar circuleert in Zuidoost-Azië met uitbraken in Japan, Zuid-Korea en China.

België bleef in 2014 gelukkig gespaard van een uitbraak. De uitbraken in de buurlanden hadden echter wel gevolgen voor de pluimveesector in ons land. Zo kwam er een ophokplicht voor professioneel pluimvee en een verbod op de invoer van levend pluimvee, broedeieren, pluimveemest en mest van pluimveebedrijven gelegen in risicogebied in Nederland. Enkel onder strenge voorwaarden was grensoverschrijdend vervoer toch mogelijk.

Hoogstwaarschijnlijk gebeurde de introductie van het H5N8 vogelgriepvirus in Europa via wilde vogels afkomstig uit Zuidoost-Azië. Dezelfde variant bleek ook aanwezig bij wilde watervogels in uitbraakgebieden in zowel Nederland als Duitsland. Hoe de introductie van het virus op bedrijfsniveau is gebeurd, is moeilijker vast te stellen. De meeste positieve pluimveebedrijven waren immers bedrijven zonder uitloop waar onder normale omstandigheden geen direct contact

tussen het professioneel gehouden pluimvee en wilde vogels mogelijk is.

De vogelgriepuitbraken in 2014 tonen nog maar eens het belang aan van bioveiligheidsmaatregelen op een veebedrijf bij de preventie van ziekte-insleep. Elk bedrijf moet deze maatregelen continu toepassen. Het uitblijven van nieuwe haarden van vogelgriep, betekent immers niet dat het virus niet meer aanwezig kan zijn in de omgeving.

Waarschijnlijk was de introductie van het H5N8 vogelgriepvirus in Europa in 2014 toe te schrijven aan wilde vogels afkomstig uit Zuidoost-Azië.

Gezien de economische impact van aviare influenza voor de pluimveesector en vooral omdat we hier te maken hebben met een zoönose, is een goede monitoring erg belangrijk. In het kader van de verhoogde waakzaamheid is er een wettelijke

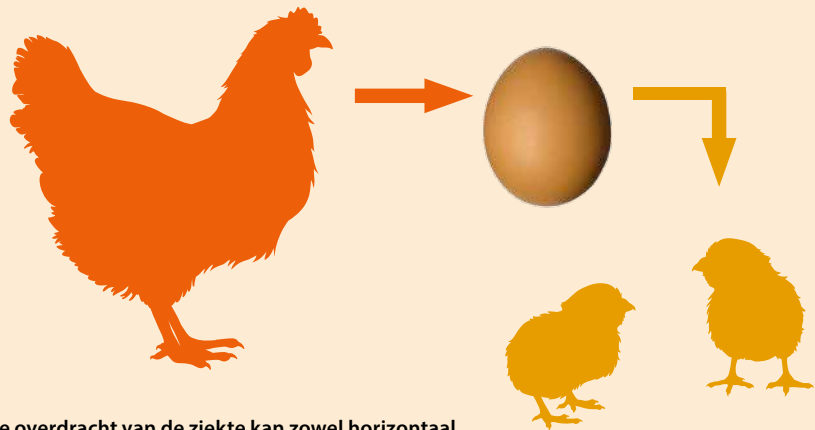
verplichting om dieren of stalen (trachea en/of cloacaswabs) binnen te brengen in het labo van DGZ bij alle gevallen die verdacht zijn. Het FAVV financiert alle analyses en autopsies die het laboratorium uitvoert voor aviare influenza.

Plotse toename van *Mycoplasma gallisepticum* in 2014

***Mycoplasma gallisepticum* (MG) is een kiem die chronische ademhalingsproblemen veroorzaakt bij kippen en kalkoenen. De ziekte wordt daarom ook wel Chronic Respiratory Disease (CRD) of chronisch snot genoemd.**

De impact van een MG-besmetting op de gezondheid van de dieren is afhankelijk van de pathogeniciteit van de MG-stam. Daarnaast spelen ook de leeftijd van de besmette dieren en de aanwezigheid van andere infecties een rol in het ziekteverloop. De schade ten gevolge van een MG-besmetting is vooral economisch van aard. Leggende dieren zullen een lagere eiproductie hebben met een verminderde eikwaliteit, vleeskuikens zullen een verminderde groei vertonen.

De overdracht van de ziekte kan zowel horizontaal gebeuren als verticaal via het broedei.

BESTRIJDINGSPROGRAMMA

Om de kans te verminderen dat kuikens door het moederdier via het broedei besmet worden, is er een verplicht bestrijdingsprogramma voor fokpluimvee van kippen en kalkoenen. Binnen dit programma gebeurt er op selectiebedrijven, vermeerderingsbedrijven en opfokbedrijven van moederdieren op vaste tijdstippen een screening op de aanwezigheid van *Mycoplasma*. Zowel de staalnames als de analyses binnen het programma worden gefinancierd door het FAVV.

Tijdens de opfokfase worden, vooraleer de dieren naar het vermeerderingsbedrijf gaan, 60 bloedstalen genomen. Tijdens de productiefase worden moederdieren van kippen vanaf de leeftijd van 22 weken, elke 12 weken bemonsterd.

De bloedstaalnames gebeuren door staalnemers van DGZ (in Vlaanderen) of Arsia (in Wallonië) en het zijn de labo's van DGZ en Arsia die instaan voor de analyse van de bloedstalen. Zo onderzoekt DGZ elk jaar ongeveer 100.000 bloedstalen op *Mycoplasma gallisepticum* via de snelle plaatagglutinatie. De positieve stalen gaan vervolgens naar het CODA waar een ELISA-bevestigingstest plaatsvindt.

Bloedstaalname

Indien de bevestigingstest van het CODA positief tekent, dan wordt de toelating van het betrokken bedrijf geschorst. Dit wil zeggen dat er geen broedeieren meer naar een erkende broeierij mogen vertrekken.

Ondanks hoge bioveiligheidsmaatregelen kan het gebeuren dat een vermeerderingsbedrijf positief is voor *Mycoplasma gallisepticum*. Dit is gelukkig slechts zelden het geval: gemiddeld wordt slechts één vermeerderingsbedrijf per jaar positief bevonden voor MG.

MYCOPLASMA GALLISPETICUM STEEKT DE KOP OP IN 2014

In 2014 lag de incidentie voor MG veel hoger dan in voorgaande jaren. In de zomerperiode waren er liefst vijf vermeerderingsbedrijven met een positief

analyseresultaat. De besmetting op deze bedrijven was te wijten aan het transport van dieren die al besmet waren maar nog geen ziektesymptomen vertoonden en ook geen seroconversie. Eind 2014 waren er nog eens twee vermeerderingsbedrijven die positief tekenden voor MG.

Versillende besmette bedrijven hebben hun medewerking verleend aan het FOD-project dat uitgevoerd wordt door het CODA. Dit project heeft als doel meer gegevens te verzamelen over de aanwezigheid en de spreiding van *Mycoplasma gallisepticum*- en *Mycoplasma meleagridis*-stammen bij professioneel

gehouden pluimvee, hobbypluimvee en wilde vogels. Bij het voorkomen van *Mycoplasma* wordt tevens onderzocht welke *Mycoplasma*-stammen er circuleren. Aan de hand van deze gegevens wordt uiteindelijk getracht om het risico van een MG-besmetting voor de vermeerderingsdieren te bepalen.

OVERIGE ACTIVITEITEN

SALMONELLA

Het testen op *Salmonella Pullorum/Gallinarum* (Sp/Sg) van gevaccineerd fokpluimvee gebeurt sinds oktober 2013 door middel van bacteriologisch onderzoek van organen in plaats van serologisch onderzoek. Dit geldt ook voor gevaccineerde leghennen bestemd voor export naar een andere EU-lidstaat. Hierdoor steeg het aantal stalen voor bacteriologisch onderzoek op Sp/Sg bij DGZ sterk in 2014 en dit ten koste van het serologisch onderzoek.

Geen enkel bacteriologisch onderzoek was positief. Bij niet-gevaccineerde tomen gebeurt het onderzoek op Sp/Sg serologisch.

De bestrijding van *Salmonella* in de pluimveesector blijft essentieel, zowel voor het economisch belang van de veehouder als voor de volksgezondheid. DGZ biedt een draaiboek 'Salmonella Actieplan Pluimvee' aan met tips voor preventie en bestrijding van *Salmonella* op het pluimveebedrijf. Dit draaiboek is te raadplegen op de websites van DGZ, Arsia en het FAVV.

NEWCASTLE DISEASE

Bij professioneel gehouden pluimvee zijn er ook in 2014 geen uitbraken geweest van Newcastle Disease (ND). Bij autopsies uitgevoerd door DGZ in 2014 was bij vleeskippen twee keer een PCR-test positief voor ND. In één geval ging het om een lentogene stam, in het andere geval was de virusisolatie negatief.

Eric Van Meervenne
Lid adviescommissie pluimvee

Eric Van Meervenne zetelt al geruime tijd in de adviescommissie pluimvee van DGZ. Als veehouder met in totaal 159.000 vleeskuikens verdeeld over twee locaties weet hij als geen ander welke de noden en wensen zijn van de vleeskuikenhouderij. Daarnaast heeft Eric ook een bestuursmandaat in verschillende belangenverenigingen voor pluimveehouders en zetelt hij in meerdere organisaties zoals de prijzencommissie van Deinze. Ook de landelijke gilde kan op de inzet van Eric rekenen.

Eric getuigt:

“Ik apprecieer enorm dat ik bij DGZ terecht kan voor een ruim aanbod van analyses voor ziektekiemen bij pluimvee. Verder beschouw ik DGZ als een essentiële schakel in geval van crisissituaties in de pluimveesector en voor bepaalde projecten, zoals de monitoring van de transportkragen en containers op *Salmonella* en de aanpak van rode vogelmijt op leghennenbedrijven.”

PAARDEN

EQUI FOCUS POINT BELGIUM zorgt voor snelle en betrouwbare diagnostiek van paardenziekten

Equi Focus Point Belgium (EFPB) werd in 2012 door de paardensector in het leven geroepen om het nijpende tekort aan diagnostiek bij paarden aan te pakken. Met medewerking van DGZ en Arsia, hebben de Belgische Confederatie van het Paard (BCP-CBC), de Belgian Equine Practitioner Society (BEPS) en Zoetis dit door middel van sponsoring mogelijk gemaakt.

EFPB wil de diagnostiek en resultaten centraliseren en bundelen, om een beeld te krijgen van de epidemiologische toestand in België, en zo passende maatregelen en begeleiding te kunnen bieden bij uitbraken van infectieuze ziekten in de paardenpopulatie.

Met de ter beschikking gestelde middelen kan EFPB een deel van de onderzoeken financieren, en af en toe een project uitvoeren, zoals in 2014 het ademhalingsprotocol.

EFPB IN 2014

In 2014 heeft EFPB 216 dossiers geopend. Dit is maar liefst een stijging van 281% ten opzichte van 2013! Hiervan waren 95 dossiers specifiek bestemd voor het ademhalingsprotocol (zie verder).

Overzicht meldingen in 2014

Ziekte	Aantal
Droes	8
Rhinovirus B	7
Equiene herpes virus type 1	6
Equiene herpes virus type 4	5
Equiene herpes virus type 2 en 5	3
Anaplasma/Ehrlichiose	1
Rotavirus	1
Piroplasmose	1
Adenovirus type 1	1
Lawsonia intracellularis	1
Totaal aantal meldingen	34

Overzicht van de in 2014 ontvangen stalen volgens type staal

Staal	Aantal
ongestold bloed	30
serum	11
neus-/tracheaal swab	135
broncho-alveolaire lavage	31
organen	10
hooi	1
Totaal	218

Op geregelde tijdstippen stuurt EFPB nieuwsbrieven en meldingen van gestelde diagnoses naar dierenartsen, fokverenigingen en particulieren in Vlaanderen en Wallonië. Naar aanleiding van de gestelde diagnoses heeft EFPB in 2014 alles samen 34 meldingen verstuurd.

ADEMHALINGSPROTOCOL

In 2014 liep het ademhalingsprotocol. Dit protocol had tot doel om meer te weten te komen over de epidemiologie van circulerende ademhalingspathogenen.

In het merendeel van de onderzochte gevallen binnen het protocol waren de ademhalingsproblemen te wijten aan menginfecties, waarbij vooral EHV2 en EHV5 een belangrijke rol spelen. Ook opmerkelijk is dat dankzij het ademhalingsprotocol rhinovirus B en adenovirus type 1 voor het eerst werden vastgesteld in België.

Overzicht van gedetecteerde ademhalingspathogenen binnen het ademhalingsprotocol

Pathogeen	Aantal
EHV5	48
EHV2	44
<i>Streptococcus equi</i> subsp. zooepidemicus	22
Rhinovirus B	13
<i>Streptococcus equi</i> subsp. equi	9
EHV4	5
Adenovirus 1	4
EHV1	1
EVA	0
Influenza	0
Rhinovirus A	0
Adenovirus 2	0
Coronavirus	0

De gedetailleerde resultaten van dit project zullen in de loop van 2015 verspreid worden.

Wist u dat...

... het labo van DGZ in 2014 alles samen 1365 analyses uitgevoerd heeft voor paarden? In bijna de helft van de gevallen (596) ging het om bacteriologisch onderzoek naar contagieuze equine metritis (CEM). Daarnaast waren er ook 263 hematologische analyses in de afdeling antigeendetectie.

ONDERSTEUNENDE ACTIVITEITEN

AFDELING Personeelszaken

KERNCIJFERS

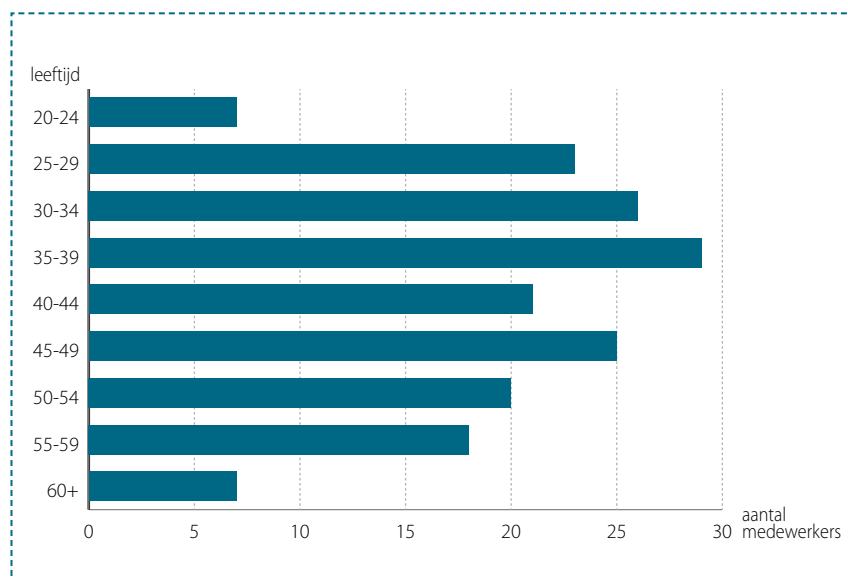
In 2014 nam het totale personeelsbestand (interne medewerkers en uitzendkrachten) toe met 1,2 vte – van 159,7 vte in 2013 naar 160,9 in 2014.

Het gemiddelde aantal vaste DGZ-medewerkers is gestegen van 148,2 vte in 2013 naar 151,7 vte in 2014, terwijl het gemiddelde aantal uitzendkrachten in 2014 verder is gedaald met 2,3 vte.

Evolutie van het aantal medewerkers (vte) 2008-2014

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Interne vte	149,5	150,7	146,9	142,6	149,9	148,2	151,7
Externe vte/ uitzendkrachten	16,0	12,3	11,9	19,8	13,4	11,5	9,2
Totaal	165,5	163	158,8	162,4	163,3	159,7	160,9

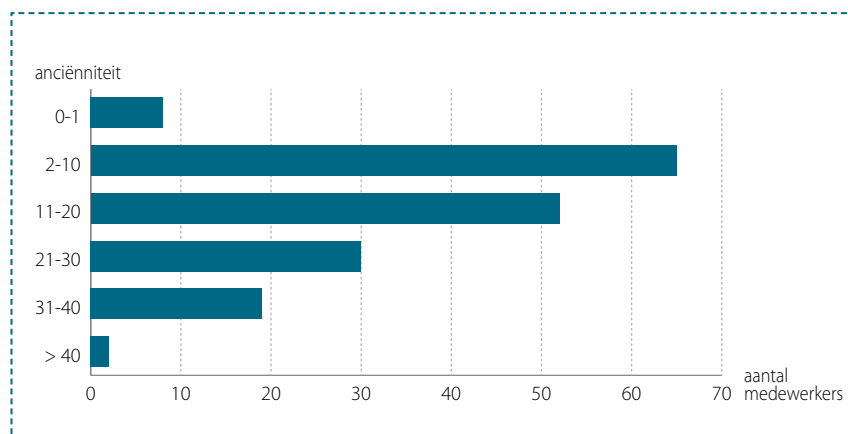
Leeftijdsopbouw medewerkers in dienst op 31 december 2014

LEEFTIJD

In 2014 telde DGZ gemiddeld 176 medewerkers waarvan 30 jonger dan 30 jaar, 101 tussen 30 en 50 jaar en 45 medewerkers ouder dan 50.

Verdeling medewerkers naar anciënniteit

PROJECT MENSGERICHT ONDERNEMEN

Het project 'mensericht ondernemen' dat door het Europees Sociaal Fonds (ESF) goedgekeurd was in april 2012, werd in september 2014 afgerond. De rapportering werd ingediend in september.

Volgende stappen zijn gezet:

1. Optimalisatie van het leidinggeven

De recent aangeworven mensen kregen – net als de medewerkers die reeds langer in dienst zijn bij DGZ – eveneens het traject van 'MBTI' (Myers-Briggs Type Indicator) aangeboden. Langs die weg kon zowat 90% van alle medewerkers kennismaken met zijn persoonlijk MBTI-profiel en leren hoe hiermee om te gaan in teamverband.

2. Competiebepaling van de medewerkers

2014 was eveneens het jaar waarin heel veel aandacht ging naar het finaliseren van de functieclassificatie die werd opgezet volgens het courante wegingssysteem MM05. Ondertussen zit ook dit traject in een eindfase en hopen we een volledig goedgekeurde functieclassificatie te hebben tegen de zomer van 2015.

De vervolgstap van de functieclassificatie, namelijk een Merit verloningssysteem, is eveneens opgestart. De eerste krijtlijnen zijn uitgetekend en worden in 2015 verder verfijnd. Ook werd van wal gestoken met de competentiegerichte functioneringsgesprekken en werden de eerste gesprekken met succes afgerond. In 2015 gaan we verder met de opvolgen en de functioneringsgesprekken.

De Myers-Briggs Type Indicator (MBTI) is een systematiek om de verschillen in persoonlijkheid van mensen te classificeren. Aan de hand van een vragenlijst kreeg elke medewerker van DGZ een lettercombinatie toegewezen, waarbij elke letter staat voor een voorkeursgedraging.

Als u de voorkeur geeft aan **Extraversion**, concentreert u zich op de buitenwereld om daar energie te halen uit interactie met mensen en/of dingen te doen.

Als u de voorkeur geeft aan **Sensing**, merkt u feiten, details en bestaande realiteiten op en vertrouwt daarop.

Als u de voorkeur geeft aan **Thinking**, neemt u beslissingen op basis van logische objectieve analyse.

Als u de voorkeur geeft aan **Perceiving**, bent u over het algemeen flexibel, past u zich gemakkelijk aan en houdt u alle opties graag zo lang mogelijk open.

Als u de voorkeur geeft aan **Introversion**, concentreert u zich op de binnenwereld en haalt u energie uit nadenken over informatie, ideeën en/of concepten.

Als u de voorkeur geeft aan **intuition**, hebt u aandacht voor onderlinge verbanden, theorieën en toekomstige mogelijkheden en vertrouwt daarop.

Als u de voorkeur geeft aan **Feeling**, neemt u beslissingen om harmonie te creëren door het hanteren van persoonsgerichte waarden.

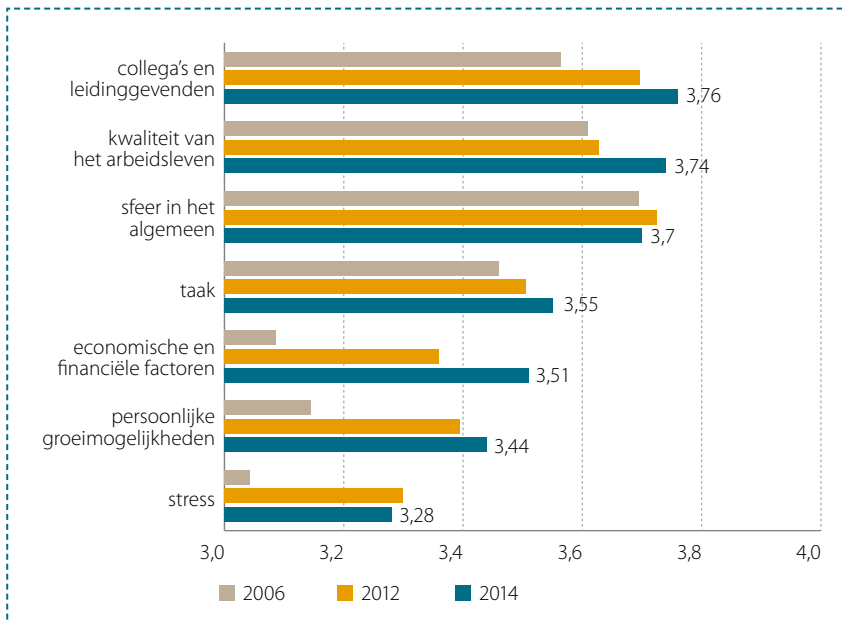
Als u de voorkeur geeft aan **Judging**, bent u over het algemeen georganiseerd en ordelijk en geeft u de voorkeur aan snelle beslissingen.

TEVREDENHEIDSENQUÊTE

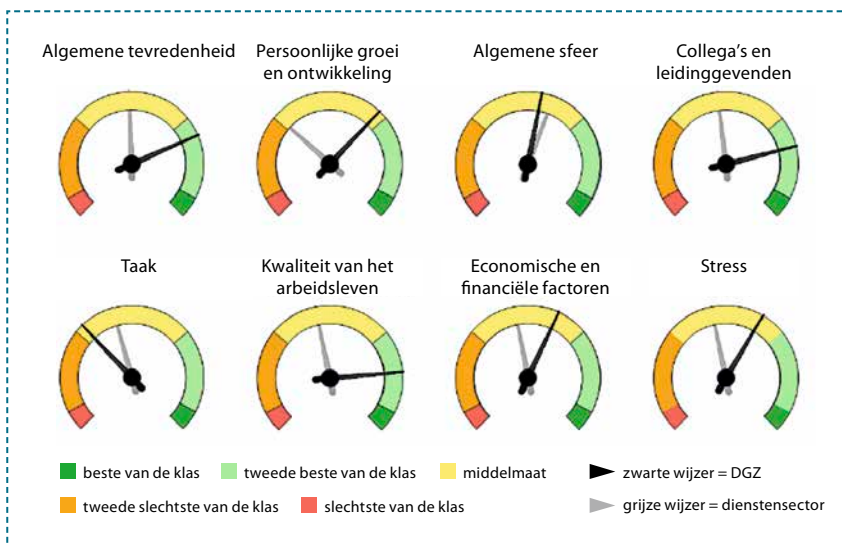
In juni 2014 organiseerden we opnieuw een tevredenheidsenquête onder de medewerkers. Op deze manier proberen we de werkpunten boven water te krijgen en gericht acties te ondernemen om de werkomstandigheden en alle daaraan gerelateerde aspecten verder te verbeteren.

Algemeen kunnen we stellen dat we beter scoorden dan in 2012 en zelfs 15% beter dan in 2006. Zowel de kwaliteit van het arbeidsleven, de persoonlijke groeimogelijkheden, de economische en financiële factoren als de taakhoud zijn erop vooruitgegaan. In vergelijking met andere ondernemingen in de dienstensector scoren we op alle vlakken, behalve op taak, beter dan het gemiddelde.

Evolutie tevredenheidsscore 2006 > 2012 > 2014

Tevredenheidsscore 2014 gebenchmarkt met dienstensector

AFDELING Financiële zaken

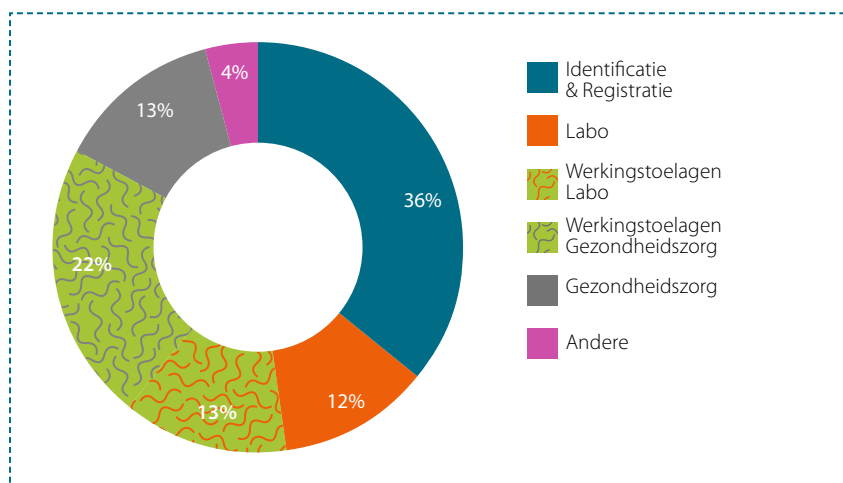
Vanuit de strategische doelstelling 'gezonde financiële ontwikkeling', stelde DGZ zich de voorbije jaren tot doel om het operationeel resultaat positief te laten evolueren. Dankzij inspanningen op alle niveaus, slagen we in deze missie. Vooreerst is het totaal van de inkomsten de voorbije vijf à zes jaar met bijna een derde gestegen, terwijl de uitgaven in dezelfde periode slechts met 16% zijn gestegen en goed onder controle zijn. Daarnaast is de zware historische afschrijvingslast ook teruggebracht naar een normaal niveau.

Dankzij de intensieve samenwerking tussen financiële zaken en de andere afdelingen, slagen we erin om de vooropgezette financiële planning- en controlecyclus na te komen. Dit vertaalt zich onder andere in de snelheid van rapporteren, die in 2014 nog verbeterd werd. Er werd ook gefocust op het stroomlijnen van de 'versnipperde' rapportering door de verdere introductie van gestandaardiseerde rapporten.

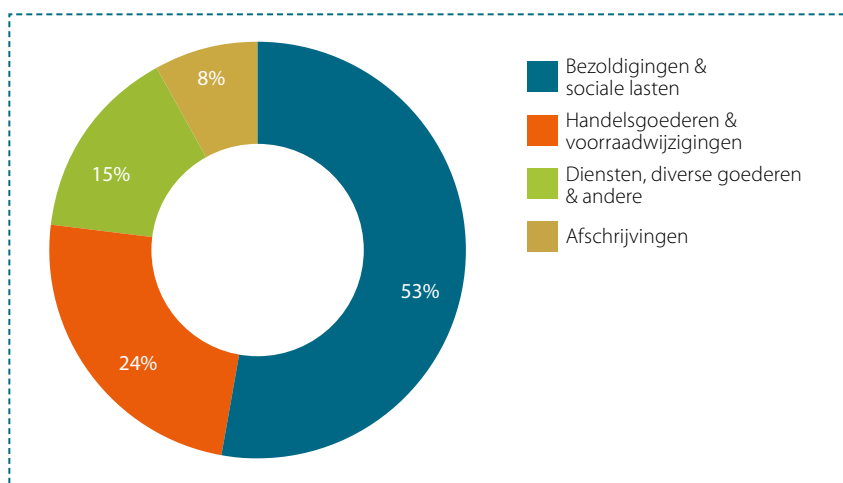
De automatisering en informatisering van de verschillende organisatieprocessen is een blijvend aandachtspunt dat leidt tot een administratieve vereenvoudiging voor de veehouder enerzijds en tot een zichtbare kostenbesparing anderzijds.

In 2014 boekte DGZ uit de werking een opbrengstentotaal van 19.954.593 euro. Dit was 1.299.077 euro meer dan in 2013 en 1.078.186 euro meer dan in 2012. De hogere opbrengsten in vergelijking met 2013 hebben vooral te maken met de introductie van het BVD-programma, namelijk het grootschalig gebruik van BVD-oormerken en de hieraan gerelateerde analyses en diergeneeskundige begeleiding. Ondanks de van overheidswege opgelegde, toch wel loodzware besparingen, kunnen we globaal gezien met tevredenheid vaststellen dat de

Verdeling bedrijfsopbrengsten in 2014

Verdeling bedrijfskosten in 2014

bereidheid tot financiering van de DGZ-activiteiten vanuit de sector groot blijft. De werkingstoelagen in het kader van opdrachten voor de overheid en voor diverse projecten die samen met DGZ vanuit de sector werden ontwikkeld, bedroegen in totaal 6.900.438 euro.

De belangrijkste financiers van deze opdrachten zijn:

- het FAVV, waarvoor DGZ diverse opdrachten uitvoert in het kader van de officiële sanitaire programma's;
- de FOD Volksgezondheid, op aangeven van de landbouworganisaties en andere betrokkenen binnen de Raad van het Fonds, in het kader van de programma's Veepeiler Rund, Veepeiler Varken, IBR, BVD, paratuberculose, e.a.;

- de Vlaamse overheid;
- de provinciale overheden.

In 2014 boekte DGZ aan kostenzijde 18.350.733 euro exclusief afschrijvingen. Dit is 919.308 euro meer dan in 2013 en 821.283 euro meer dan in 2012. De hogere kosten ten opzichte van 2013 zijn voornamelijk terug te leiden tot het BVD-programma (zowel oormerken als gerelateerde analyses), terwijl de personeelskosten vrij stabiel zijn gebleven.

Bovenstaande grafieken geven de belangrijkste componenten van de opbrengsten en kosten weer. Voor een gedetailleerde financiële analyse verwijzen we naar de jaarrekening 2014.

AFDELING ICT

RAPPORTERINGSTOOL DIER

De rapporteringstool Cognos paste financieel en qua visie niet langer in het langetermijnplan van DGZ, dus gingen we op zoek naar alternatieven. Al heel snel bleek Microsoft Business Intelligence (BI) het dichtst aan te sluiten bij de kennis en tools die we reeds in huis hadden. Na een demo van deze BI-tool aan de rapporteringswerkgroep was de beslissing snel genomen en kon de implementatie van jaarplan Rapportering van start gaan. Hiermee was 'DIER', wat staat voor **DGZ Interne en Externe Rapportering** geboren.

Met een lijst van meer dan 950 rapporten en een vooropgestelde deadline van eind 2014 was er geen tijd te verliezen. Samen met onze externe partner voor rapportering, zijn we eind december 2013 begonnen met de uitvoering van het project. Eén van de belangrijkste en bepalendste vragen die we op dat moment hadden was: welke rapporten worden nog gebruikt, waarvoor en door wie?

Om die vraag te kunnen beantwoorden, kregen we de hulp van de afdeling PDO, die op basis van gesprekken met de gebruikers de lijst van rapporten wist te halveren tot ongeveer 450 stuks. Een fantastische verwezenlijking, maar nog steeds een groot aantal rapporten die allemaal omgezet en getest dienden te worden. Daarom werden de rapporten in fases opgedeeld om in een eerste fase te focussen op de rapporten die klaar moesten zijn vóór 1 juli. Het omzetten van de rapporten gebeurde grotendeels door externe 'handen', maar ook ons eigen IT-team leverde een aanzienlijke bijdrage.

De implementatie van een nieuwe tool, zoals onze rapporteringstool, valt of staat met de gebruikers. Daarom kreeg een

groep gemotiveerde superusers in maart een grondige opleiding. Zij waren in grote mate mee verantwoordelijk voor de goede ontvangst van DIER in de organisatie en de richting die we zouden inslaan. In juni volgden er op de verschillende DGZ-sites roadshows om iedereen voor te bereiden op de omschakeling naar DIER op 1 juli.

In de eerste weken na de omschakeling hebben we te maken gehad met enkele kinderziekten, die we al snel onder controle wisten te krijgen. Begin september zijn de laatste externe krachten vertrokken en sindsdien hebben we DIER volledig in eigen beheer.

Vandaag werken we nog steeds verder aan de rapportering. Er zijn nog een aantal rapporten te migreren, nieuwe rapporten te maken en nieuwe mensen op te leiden. In een omgeving waar informatie steeds belangrijker wordt zijn de mogelijkheden van ons DIER oneindig.

IN DE WOLKEN...

De e-mailinfrastructuur en de interne communicatie via Lync kregen in 2014 een compleet andere insteek. In plaats van deze binnen DGZ te houden, werd de mail- en Lync-omgeving verhuisd naar het Office 365 platform in de cloud. We hebben van de vijf servers twee machines overgehouden om de communicatie van op het internet naar DGZ en omgekeerd vlot te laten verlopen. Alle mail staat nu op servers op het internet. Er is ook een Lync-server van DGZ in de cloud. We hoeven zo geen tijd en geld meer te stoppen in de backup en het onderhoud van deze servers. Vooral dit laatste was heel arbeidsintensief. Het gebruik van mail binnen DGZ blijft quasi ongewijzigd, maar wanneer een medewerker op verplaatsing of thuis zijn mail wil gebruiken is het comfort enorm vergroot.

Het Office 365 platform biedt onder andere ook een online versie van Word, Excel, PowerPoint en SharePoint. Daarnaast opent het platform de mogelijkheid om al deze toepassingen te gebruiken op een smartphone. In 2014 zijn er binnen DGZ een 45-tal smartphones in gebruik genomen.

PRINTOPTIMALISATIE

Door de jaren heen is er bij DGZ een grote diversiteit aan printers ontstaan. Het beheer was tijdrovend en het op voorraad houden van alle verschillende toners een aanzienlijke kostenfactor. Een optimalisatie van het printerpark drong zich op.

Zo zijn we erin geslaagd om het aantal printers terug te dringen van 94 naar 38 door het vervangen van de individuele printers door nieuwe, multifunctionele toestellen. Deze kunnen printen, kopiëren en scannen.

Daarnaast beschikken deze printers allemaal over een automatische tonerlevering: de toestellen bestellen automatisch een nieuwe toner wanneer deze bijna leeg is. Zo hoeven we ons geen zorgen meer te maken over de tonervoorraad. Ook zijn de toestellen uitgerust met een badgelezer. Dit heeft als voordeel dat we op elke pc slechts één sturingsprogramma voor het printen hoeven te installeren, wat het technisch beheer sterk vereenvoudigt. Het toestel waar je je badge presenteert zal je documenten afdrucken, ongeacht in welke site je bent. Je hoeft er dus niet meer aan te denken om de juiste printer te selecteren alvorens je afdrukt. De toestellen staan ook standaard ingesteld om dubbelzijdig te printen. Mede door dit systeem kunnen we de papierverspilling tegen gaan en komen we tegemoet aan de milieudoelstellingen.

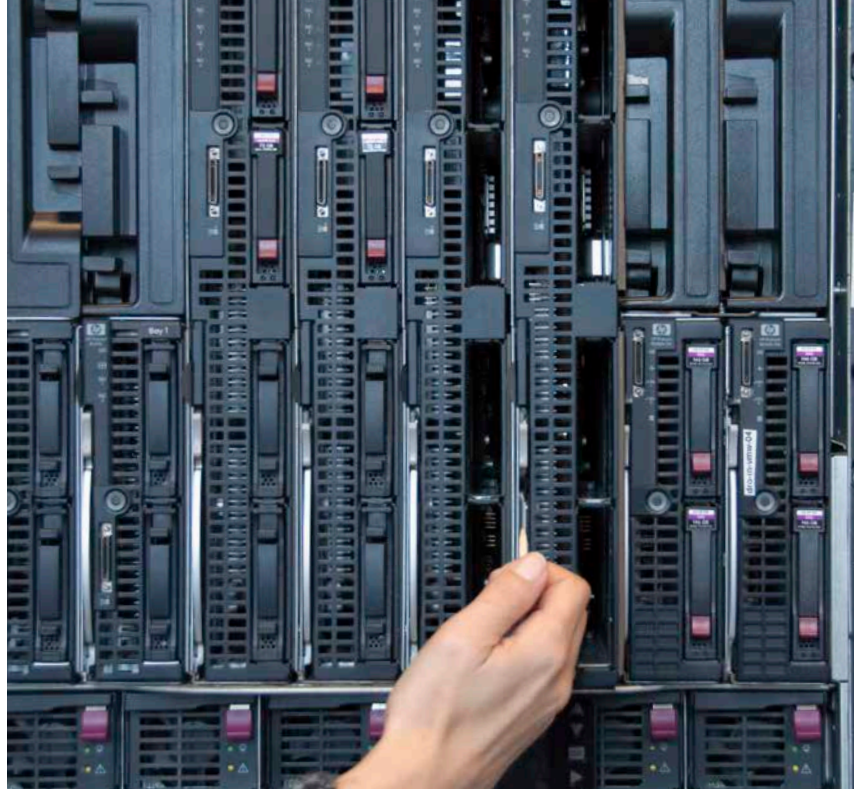
VERMINDERING AANTAL SERVERS

Vorig jaar is het virtualisatieproces van servers in een stroomversnelling gekomen. Begin 2014 waren er bij DGZ nog 35 fysieke servers aan het draaien. Hiervan zaten er 12 machines gemonteerd in twee *bladecenters*, een behuizing waarin compacte servers gemonteerd kunnen worden (zie afbeelding). Er werd ook gebruik gemaakt van drie virtualisatietechnieken, namelijk Oracle VM, Vmware en Hyper-V technologie. Door het herschikken van clustering- en netwerktechnologieën zijn we erin geslaagd alles te optimaliseren. Hierdoor is het aantal fysieke servers eind 2015 gezakt tot 19 machines en hebben we een volledig bladecenter uit dienst kunnen nemen.

Tegen de zomerperiode was de VMWare technologie ook uitgefaseerd. Door het virtualiseren zijn zestien onderhoudscontracten voor serverhardware niet meer vernieuwd. Daarenboven is er een daling in het elektriciteitsverbruik en heeft de koelingsinstallatie ook minder energie nodig. Gevolg van het wegnemen van de VMWare is dat hiervoor de licentiekosten en onderhoudskosten weggefallen zijn; tevens hebben we minder kennis van verschillende technologieën nodig om de omgeving draaiende te houden. De volledige operatie is uitgevoerd met een minimale hinder voor de dagelijkse werking van DGZ. Het voorziene materiaal was voldoende krachtig om ervoor te zorgen dat er geen verschil merkbaar was.

PROCESVERBETERING VOOR HET AANVRAGEN VAN (ICT-)ONDERSTEUNING

Het proces voor het aanvragen van ICT-ondersteuning verliep in het verleden vrij omslachtig. Dit moest beter kunnen. Een webformulier dat de medewerker zelf kan invullen was aan de orde. Ook moest de registratie in het ticketing systeem automatisch verlopen. Het systeem dat op dat ogenblik in gebruik was, liet dit echter niet toe.

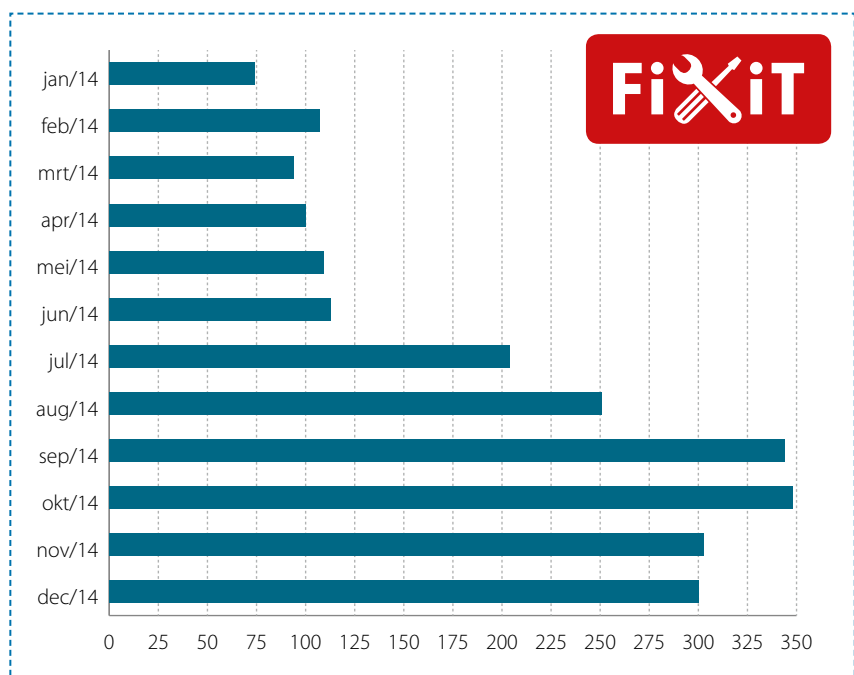

De toepassing Topdesk, die we al kennen van veeKIOSK, was de meest voor de hand liggende kandidaat om die rol te vervullen. Om niet in het vaarwater van veeKIOSK te komen, hebben we een aparte omgeving opgezet. Deze spin-off van Topdesk hebben we FiXiT gedoopt. In januari zijn we gestart met een proefopstelling binnen de Unit I&R en in de zomerperiode was het DGZ-brede gebruik van FiXiT een feit. Elke medewerker kan nu zijn/haar vraag rechtstreeks aan de ICT-afdeling richten.

In november is FiXiT ook in gebruik genomen door de afdeling Personeel & Organisatie. Vanaf dat moment werd het mogelijk om via eenzelfde systeem confidencieel vragen te stellen aan de personeelsdienst. Dit systeem laat eveneens toe om de facilitaire vragen rechtstreeks aan de juiste personen door te sturen.

In 2014 zijn er in totaal 2347 tickets geregistreerd.

Maandelijks aantal tickets geregistreerd in FiXiT in 2014

KWALITEIT EN MILIEU

De medewerkers van DGZ streven naar een optimale kwaliteit voor alle activiteiten in alle afdelingen en diensten van DGZ. De voorbije jaren zijn er grote inspanningen geleverd om de verschillende processen in kaart te brengen en deze in procedures en instructies te gieten. Het resultaat daarvan is dat we vandaag beschikken over drie ISO-certificaten: ISO 9001 voor de unit I&R, ISO 17025 voor de unit Labo en sinds 2014 voldoen we ook aan de milieunorm ISO 14001.

Deze kwaliteitssystemen helpen ons bij het bereiken van de bedrijfsdoelstellingen, het identificeren van potentiële verbeterpunten op de werkvloer, enz. Om de klantentevredenheid hoog te houden is het dus belangrijk om de kwaliteitssystemen correct toe te passen en verder te verfijnen. Deze inspanningen werden beloond, want ook in 2014 waren de externe audits bijzonder gunstig.

OOG VOOR HET MILIEU

ISO 14001 is de internationale standaard op het gebied van milieumanagement. Omdat DGZ zijn steentje wil bijdragen aan een leefbaar milieu en een groter milieubewustzijn binnen de organisatie, zijn we begin 2013 gestart met de implementatie van het ISO 14001 zorgsysteem.

Na een doorgedreven driedaagse audit door de geaccrediteerde certificatie-instelling Lloyd's, kregen we in december 2014 – als bekroning van de talrijke inspanningen van het voltallige personeel – het certificaat in handen.

Het milieuzorgsysteem volgens de ISO 14001-norm geeft ons een objectieve maatstaf om alle aspecten van onze milieuzorg en -risicobeheersing strak door te trekken naar het dagelijkse beleid. De milieurisicoanalyse, dient hiervoor als basis.

Het systeem voor milieuzorg is dusdanig opgezet dat het optimaal in ISO 9001 en ISO 17025 kan worden geïntegreerd.

HERNIEUWING ISO 9001-CERTIFICAAT BEVESTIGT HOOG KWALITEITSNIVEAU

Van 16 tot 18 september 2014 kwam de externe auditor langs om de unit Identificatie en Registratie te toetsen op de ISO 9001-norm in het kader van de vernieuwing van het bestaande ISO 9001-certificaat. De auditor was lovend over onze benadering van de procesbewaking en was van oordeel dat de procesvoering en organisatie binnen de unit op een kwaliteitsvolle en klantgerichte manier verlopen. Bovendien bleken de medewerkers goed vertrouwd met de diverse schema-eisen. Dit is zichtbaar via de verschillende manieren waarop we de processen meten, bewaken en aantoonbaar maken. Het resultaat van deze gunstige audit was dat we een nieuw certificaat in ontvangst konden nemen geldig voor een periode van drie jaar.

UNIT LABORATORIUM BREIDT SCOPE VERDER UIT

Sinds 2001 is het laboratorium van DGZ geaccrediteerd volgens de ISO 17025-normering. In 2014 heeft DGZ gebruik gemaakt van de flexibele scope om

de 'bepaling van de aanwezigheid van het BVD-antigeen door middel van een ELISA-techniek' toe te voegen aan de lijst van geaccrediteerde testen.

ACCREDITATIES EN ERKENNINGEN IN HET LABORATORIUM

Instelling

Erkenning

EN-ISO17025

151-TEST

DGZ is door Belac erkend voor:

- analyses en monsternames van dierlijke vloeistoffen en weefsels
- analyses en monsternames van water

Meer info over de scope vindt u op de website van DGZ: www.dgz.be/erkenningen

Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen

De erkenning door het FAVV (sinds 2009) heeft betrekking op de analyses waarvoor het laboratorium geaccrediteerd is door Belac.

De lijst van erkende laboratoria en erkende analyses vindt u op de website van het FAVV: www.afsca.be/laboratoria/erkendelaboratoria/algemeenheden/lijst.asp

DGZ is een PPE-erkende HoSoWo-instantie/laboratorium in het kader van onderstaande activiteiten:

- staalname hygiënogram
- staalname swabonderzoek
- staalname mestonderzoek
- analyse hygiënogram
- *Salmonella*-detectie
- *Campylobacter*-detectie

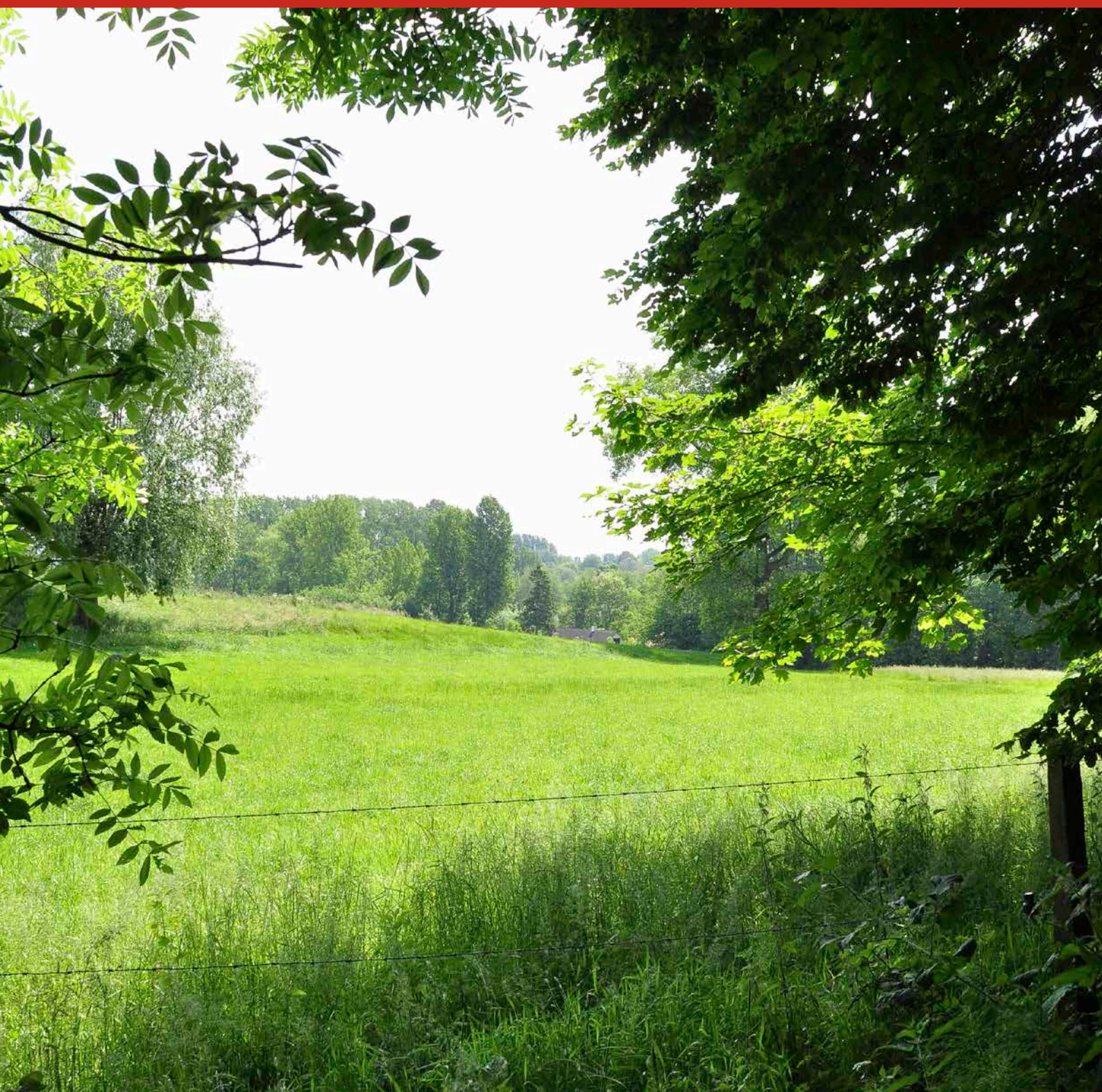

DGZ is erkend door VLM voor de bemonstering en analyses in het kader van het mestdecreet (sinds 2010).

VOORTDURENDE INSPANNING

Het behalen (en behouden) van deze certificaten is geen eindpunt: op geregelde tijdstippen worden bedrijven met ISO 9001, ISO 14001 en ISO 17025 opnieuw onder de loep genomen. Tijdens deze audits gaat men na of het bedrijf vooruitgang boekt op vlak van kwaliteit en milieu. DGZ engageert zich zo om permanent te blijven zoeken naar manieren om de ecologische voetafdruk van het bedrijf te verkleinen, maar ook om de klant beter van dienst te zijn en de kwaliteit continu te verbeteren.

BIJLAGEN

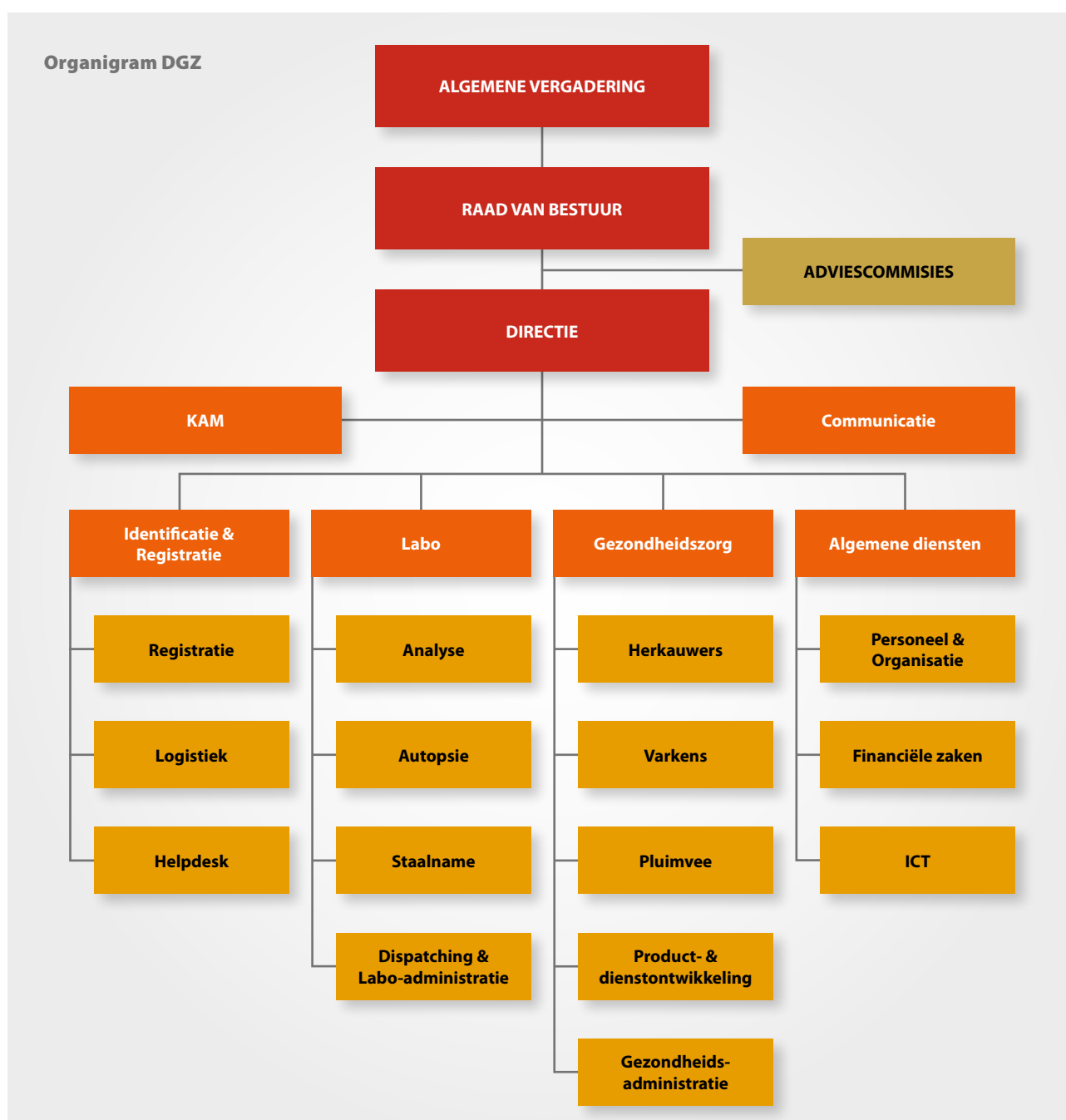

ORGANISATIESTRUCTUUR

DGZ is een vzw die bestuurd wordt door een raad van bestuur die bestaat uit 15 veehouders. Deze veehouders vertegenwoordigen de drie hoofdsectoren, namelijk herkauwers, varkens en pluimvee, en zijn allen actief in de Vlaamse regio.

De algemene vergadering telt 50 actieve veehouders, die eveneens deze drie sectoren vertegenwoordigen. Ze vergadert minstens tweemaal per jaar: eenmaal in januari met bespreking van het door de raad van bestuur voorgestelde ondernemingsplan voor het pas gestarte werkjaar, en een tweede maal in mei met een terugblik op het voorbije werkjaar.

De dagelijkse leiding van DGZ is in handen van de directeur en de drie unitmanagers, respectievelijk verantwoordelijk voor de units Algemene Diensten, Identificatie & Registratie (IR), Laboratorium en Gezondheidszorg. De organisatiestructuur, die halverwege 2010 in de huidige vorm is vastgelegd, is in de loop van 2014 niet gewijzigd.

RAAD VAN BESTUUR EN DAGELIJKS BESTUUR

De raad van bestuur heeft in 2014 zeven keer vergaderd. Het dagelijks bestuur bereidde telkens de bestuursvergaderingen voor. Daarbij ging bijzondere aandacht naar volgende onderwerpen:

- het financieel beleid, met o.a. de resultatenrekeningen van 2013 en de opvolging van de jaarrekeningen 2014;
- het opvolgen van het personeelsbeleid, waaronder de evaluatie van de resultaten van het medewerkers tevredenheidsonderzoek van 2014;
- het opvolgen van de overeenkomsten met de overheid (FAVV en FOD Volksgezondheid) en de projecten in samenwerking met diverse externe partijen;
- de ontwerpen KB's BVD en Retributies voor de identificatie en registratie voor de varkenssector;
- de voorbereiding van de twee algemene vergaderingen;
- het opvolgen van de werking van de drie adviescommissies en de ontwikkelingen binnen de verschillende programma's, waaronder BVD, paratuberculose, IBR, abortusprotocol, aankoopprotocol, ademhalingsprotocol, *Salmonella*, biggenmonitor en Veepeiler Rund en Varken;
- het huisvestingsdossier, met o.a. de bouw- en verbouwingswerkzaamheden in Torhout en de verbouwplannen in Lier;
- de samenwerking met partner MCC-Vlaanderen;
- de bestuurlijke vertegenwoordiging bij derde organisaties;
- het opvolgen van de kwaliteitsdossiers door middel van de resultaten van de diverse audits;
- het opvolgen van de voortgang in en de implementatie van het ondernemingsplan 2014 en de verschillende jaarplannen;
- de begroting en het ondernemingsplan 2015;
- de besparingsopdrachten voortvloeiend uit de federaal opgelegde budgettaire beperkingen.

Leden van de raad van bestuur

- Marcel Heylen, voorzitter, rundveehouder, Geel
- Franky Annys, ondervoorzitter, varkens- en rundveehouder, Slijpe
- Rik Claeys, lid dagelijks bestuur, varkens- en rundveehouder, Leffinge
- Chantal De Stoop, rundveehoudster, Machelen-Zulte
- Marnix De Zutter, lid dagelijks bestuur, rundveehouder, Sint-Jan-in-Eremo
- Filip Huysman, pluimvee- en varkenshouder, Evergem
- Raf Jonckers, rundveehouder, Wommersom
- Tom Mertens, varkenshouder, Meer
- Lieven Ryckewaert, rundveehouder, Harelbeke
- Frans Smets, lid dagelijks bestuur, pluimveehouder, Kasterlee
- Hilde Uleyn, rundvee- en varkenshoudster, Hooglede
- Luc Van Biesen, varkenshouder, Lebbeke
- Kees van den Hout, rundveehouder, Neeroeteren
- Luc Van Dommelen, varkenshouder, Turnhout
- Marc Van Thournout, pluimveehouder, Pittem

ALGEMENE VERGADERING

De algemene vergadering bestaat uit de leden van de raad van bestuur aangevuld met:

- François Achten, rundveehouder, Neerpelt
- Jan Adriaensen, rundveehouder, Rijkevorsel
- Luc Ally, pluimveehouder, Deinze
- Benedikte Baeken, rundveehoudster, Kortenaeken
- Lut Bellegeer, rundveehoudster, Lo-Reninge
- Roger Boonen, rundveehouder, Meerhout
- Nic Cattebeke, rundveehouder, Heule
- Paul Cerpentier, varkenshouder, Stekene
- Christiane Cobbaert, rundveehoudster, Jabbeke
- Marc Cocquyt, rundveehouder, Pittem
- André D'Eer, rundveehouder, Kruibeke
- André De Busschop, rundveehouder, Bilzen
- Carla De Schryvere, varkenshoudster, Koekelare
- Chris De Vlioger, varkenshouder, Lovendegem
- Marc Derynck, pluimveehouder, Eernegem
- Dirk Févery, varkenshouder, Uitkerke
- Anita Gagelmans, pluimveehoudster, Wuustwezel
- Etienne Hamerlinck, rundveehouder, Evergem
- Geert Laureys, pluimveehouder Lokeren
- Robert Lietaer, rundveehouder, Maarkedal
- Laurens Melis, varkenshouder, Veurne
- Stefaan Moens, rundveehouder, Lebbeke
- Rik Persyn, rundveehouder, Wingene
- Dirk Segers, pluimveehouder, Arendonk
- Geert Seynaeve, varkenshouder, Ichtegem
- Jacques Serroen, varkenshouder, Staden (tot mei 2014)
- Kris Van de Perre, kalverhouder, Kasterlee
- Rita Van Den Bossche-Mathijs, rundveehoudster, Kaprijke
- Dominique Van Den Keybus, rundveehouder, Halle
- Erna Van Olmen, kalverhoudster, Vorselaar
- Bart Vander Linden, rundveehouder, Horebeke
- Bart Vergote, varkenshouder, Zedelgem
- Marc Verhegghe, rundveehouder, Watervliet
- Guy Verhelst, pluimveehouder, Sint-Denijs
- Thierry Vermeire, rundveehouder, Vlissegem

Raad van bestuur

Vooraan vlnr:

Rik Claeys, Chantal De Stoop, Hilde Uleyn, Marcel Heylen, Franky Annys, Marnix De Zutter, Luc Vanstraelen

Achteraan vlnr:

Denis Volckaert, Tom Mertens, Filip Huysman, Luc Van Dommelen, Luc Van Biesen, Lieven Ryckewaert, Marc Van Thournout, Kees van den Hout, Raf Jonckers, Frans Smets

ADVIESCOMMISSIES

Adviescommissie pluimvee

- Luc Ally, Deinze
- Marleen Aneca, Eernegem
- Danny Coulier, Alveringem
- Koen De Cock, Baaigem
- Nick De Smet, Pittem
- Anita Gagelmans, Wuustwezel
- Filip Ghekiere, Wevelgem
- Ivan Haeck, Wingene
- Filip Huysman, Evergem
- Johan Kimpe, Langemark
- Geert Laureys, Lokeren
- Dirk Segers, Arendonk
- Frans Smets, Kasterlee
- Eric Van Meervenue, Merchtem
- Herman Van Oeckel, Kasterlee
- Guy Verhelst, Sint-Denijs

Technisch adviseurs

- Geert Van Den Abeele, Geel
- Johan Venken, Schoten
- Wouter Wytinck, Leuven

Adviescommissie herkauwers

- Karolien Adriaensen, Retie
- Eric Boussery, Kemmel
- Nic Cattebeke, Heule
- Els De Cock, Stekene
- Raphael De Paepe, Issegem
- Luc De Vylder, Lokeren
- Geert Declercq, Oostkamp
- Anita Haest, Brecht
- Luc Huybrechts, Oud-Turnhout
- Karen Lievens, Welle
- Luc Poppe, Wachtebeke
- Lieven Ryckewaert, Harelbeke
- An Stevens, Kleine-Brogel
- Kees van den Hout, Neeroeteren
- Tom Van Nespen, Vrasene
- Erna Van Olmen, Vorselaar
- Rianne van Tilburg, Brecht
- Jos Vanderperre, Steenhuffel
- Lydie Wuyts, Herent

Technisch adviseurs

- Danny Coomans, Geel
- Peter De Swaef, Roeselare
- Eddy Defruyt, Leke
- Koen Lommelen, Lier
- Koen Mintiens, Leuven
- Guy Vandepoel, Leuven
- Peter Vercauteren, Oosterzele

Adviescommissie varkens

- Paul Cerpentier, Stekene
- Paul Claerhout, Wielsbeke
- Domien Cornette, Poperinge
- Carla De Schryvere, Koekelare
- Karel Devreese, Reninge
- Kris Gios, Herenthout
- Neel Gorssen, Bocholt
- Kristof Janssens, Temse
- Tom Mertens, Meer
- Luc Van Biesen, Lebbeke
- Franky Van De Vijver, Beervelde
- Luc Van Dommelen, Turnhout
- Geert Van Wonterghem, Deerlijk
- Franky Vanroose, Koekelare
- Bart Vergote, Zedelgem
- Geert Wallays, Ardoois

Technisch adviseurs

- Bert Bohnen, Leuven
- Peter De Swaef, Roeselare
- Koen Mintiens, Leuven
- Steven Van Colen, Wingene

MANAGEMENTTEAM

Leden van het managementteam

- Denis Volckaert, directeur
- Herman Deschuytere, unitmanager
Gezondheidszorg
- Veerle Ryckaert, unitmanager
Identificatie & Registratie
- Mia Vanrobaeys, unitmanager
Laboratorium
- Luc Vanstraelen, teamleider
Personeel & Organisatie,
secretaris van de vzw

vlnr: Herman Deschuytere, Veerle Ryckaert,
Mia Vanrobaeys, Luc Vanstraelen, Denis Volckaert

OVERZICHT SUBOVEREENKOMSTEN MEERJARENCONVENTIE FAVV

SO	Titel	Omschrijving taken
1	Centrum voor preventie en diergeneeskundige diagnostiek	Het organiseren en uitbaten, van minstens één operationeel centrum en een tweede stand-by, voor preventie en diergeneeskundige diagnostiek: ophalen kadavers, uitvoeren van autopsies, analyses, administratief werk, etc.
2	Crisisactiviteiten	Wanneer zich een crisissituatie voordoet – afhankelijk van de situatie – het verhogen van de capaciteit betreffende ophalen van kadavers, het uitvoeren van autopsies, analyses, administratief werk, etc.
3	Samenstellen van een serotheek	Uitbouwen van een verzameling van stalen genomen in het kader van de jaarlijkse referentiescreenings
4	Gezondheidsadministratie	Activiteiten gezondheidsadministratie in het kader van brucellose/leucose, tuberculose, wintercampagne, moederdieren, legpluimvee, beheer van statuten, bewakingsprogramma's, etc.
5	Sanitaire diergeneeskundige begeleiding	Epidemiologische en sanitaire begeleiding en ondersteuning van een sanitair netwerk (anders gezegd het opvolgen van het voorkomen van bepaalde dierziekten en trends op het terrein) en diergeneeskundige begeleiding van de veehouder en/of de bedrijfsdierenarts op diverse terreinen
6	Diergeneeskundige begeleiding bij abortus van runderen en kleine herkauwers	Diergeneeskundige begeleiding van de veehouder/(bedrijfs)dierenarts, specifiek in het kader van de 'abortusproblematiek' bij runderen en kleine herkauwers
7	IBR	Toekennen van IBR-statuten
8	Bewakingsprogramma bij runderen	Het uitvoeren van analyses voor het bepalen van het voorkomen van dierziekten, het vroegtijdig detecteren van opkomende dierziekten en het aantonen van vrijheid van ziekte voor bepaalde dierziekten
9	Abortus bij runderen	Onderzoek naar de oorzaak van abortus bij runderen: ophaling van foeti, uitvoeren autopsie en analyses
11	Bewakingsprogramma bij kleine herkauwers	Epidemiologische bewaking van ziekten bij kleine herkauwers: analyses, bemonstering, etc.
12	Abortus bij kleine herkauwers	Onderzoek naar de oorzaak van abortus bij kleine herkauwers: ophaling van foeti, uitvoeren autopsie en analyses
13	Blauwtong	Uitvoeren van analyses, conditioneren van stalen en uitvoeren van autopsies in het kader van diagnostiek van verdenkingen en de monitoringprogramma's die het FAVV voor blauwtong in de veestapel organiseert
14	Bewakingsprogramma bij varkens	Epidemiologische bewaking van varkensziekten: analyses, conditioneren stalen, ...
15	Bewakingsprogramma voor de ziekte van Aujeszky	Uitvoeren van de serologische testen en de rapportering aan het FAVV, de bedrijfsdierenartsen en de varkenshouders
16	Programma <i>Salmonella</i> Varkens	Analyse van stalen afkomstig van bedrijven met vleesvarkens en rapportering van resultaten
17	Begeleiden van de bewaking van <i>Salmonella</i> bij varkens	Aanduiden van <i>Salmonella</i> -risicobedrijven en begeleiding van veehouders en dierenartsen
18	Bewakingsprogramma bij pluimvee	Bacteriologisch onderzoek bij bedrijven met braadkippen + rapportage van de resultaten
19	Bestrijdingsprogramma's bij fokpluimvee, <i>Salmonella</i> bij pluimvee, hygiënecontrole in de broeierijen	Uitvoeren van monsternames, analyses, administratieve opvolging, advies en rapporteringen aan bedrijfsdierenarts, veehouder en FAVV
20	Begeleiding van de bestrijding van <i>Salmonella</i> bij pluimvee	Begeleiding van veehouders en bedrijfsdierenartsen voor de bestrijding van <i>Salmonella</i> bij pluimvee
21	Prestatielijsten dierenartsen	Per kwartaal prestatelijsten opmaken voor de bedrijfsdierenartsen voor opvolging van bedrijfsbezoeken en bemonstering o.a. brucellose, leucose, aujeszky, blauwtong, etc.; en de administratieve ondersteuning in de bestrijding van bijenziekten
22	Bijwerken van de gegevens in BOOD	Verzekeren van de link tussen de databanken BOOD en Sanitel: BOOD is de databank van alle operatoren, Sanitel betreft alleen de veehouderij
23	Gebruik van de Sanitelgegevens	Beheren van de zogenaamde synchronisatiedatabase (= een kopie van de Saniteldatabase)
24	Identificatie en registratie	Het beheer van de gegevens met betrekking tot I&R van de dieren, de beslagen, de veehouders en de veehouderijen in Sanitel, zoals vastgelegd in de regelgeving ter zake

PUBLICATIES 2014

ARTIKELS IN INTERNATIONALE TIJDSCHRIFTEN

- Callens B, Faes C, Maes D, Catry B, Boyen F, Francoys D, **de Jong E**, Haesebrouck F, Dewulf J. Presence of antimicrobial resistance and antimicrobial use in sows are risk factors for antimicrobial resistance of their offspring. *Microbial Drug Resistance*, 6 augustus 2014, Epub
- De Jong A, Smet A, Ludwig C, Stephan B, De Graef E, **Vanrobaeys M**, Haesebrouck F. Antimicrobial susceptibility of *Salmonella* isolates from healthy pigs and chickens (2008-2011). *Veterinary Microbiology*, 16 juli 2014, vol 171, 298-306
- **de Jong E**, Appeltant R, Beek J, Cools A, Boyen F, Chiers K, Maes D. Slaughterhouse examination of culled sows in commercial pig herds. *Livestock Science*, september 2014, vol 167, 362-369
- Mahu M, **de Jong E**, De Pauw N, Vande Maele L, **Vandenbroucke V**, **Vandersmissen T**, **Miry C**, Pasmans F, Haesebrouck F, Martel A, Boyen F. First isolation of "*Brachyspira hamptonii*" from pigs in Europe. *Veterinary record*, 11 januari 2014, vol 174, 47
- Thiry D, Mauroy A, Saegerman C., Thomas I, Wautier M, **Miry C**., Czaplicki G, Berkvens D, Praet N., vanderpoel W, Cariolet R, Brochier B, Thiry E. Estimation of Hepatitis E virus (HEV) pig seroprevalence using ELISA 1 and Western blot and comparison between human and pig HEV sequences in Belgium. *Veterinary Microbiology*, 27 augustus 2014, vol 172, 407-414
- **Van Loo H**, Pardon B, De Schutter P, **De Bleecker K**, Vanrompay D, Deprez P, **Maris J**. Detection of *Chlamydia psittaci* in Belgian cattle with signs of respiratory disease and milk drop syndrome. *Veterinary record*, 6 december 2014, vol 175, 562
- Verhelst D, De Craeye S, **Vanrobaeys M**, Czaplicki G, Dorny P, Cox E. Seroprevalence of *Toxoplasma gondii* in sheep in Belgium. *Veterinary Parasitology*, 15 september 2014, vol 205, 57-61

PAPERS IN ABSTRACTS EN PROCEEDINGS VAN WETENSCHAPPELIJKE CONGRESSEN

- **Brossé C**, **Vandersmissen T**, **de Jong E**, Verheghe M, Rasschaert G. MRSA on Belgian mixed species farms. *ESPHM*, 7-9 mei 2014, Sorrento, Italië
- **Brossé C**, Méroc E, **Vandersmissen T**, Van der Stede Y, *Salmonella* on Belgian breeding and rearing farms. *21st annual conference of the Flemish Society for Veterinary Epidemiology and Economics in collaboration with AESA*, 24 oktober 2014, Brussel, België
- De Reu K, Rasschaert G, Wildemaewe C, Van Meirhaeghe H, **Vanrobaeys M**, De Graef E, Herman L, Ducatelle R, Heyndrickx M, Dewaele I. Polyphasic characterization of *Salmonella* Enteritidis isolates on persistently contaminated layer farms: a longitudinal study (Abstract). *Conference proceedings XIVth European Poultry Conference*, 23-27 juni 2014, Stavanger, Noorwegen, 460
- De Reu K, Rasschaert G, Wildemaewe C, Van Meirhaeghe H, **Vanrobaeys M**, De Graef E, Herman L, Ducatelle R, Heyndrickx M and Dewaele I. Polyphasic characterization of *Salmonella* Enteritidis isolates on persistently contaminated layer farms: a longitudinal study (Proceeding). *Conference proceedings XIVth European Poultry Conference*, 23-27 juni 2014, Stavanger, Noorwegen, 4
- De Reu K, Rasschaert G, Wildemaewe C, Van Meirhaeghe H, **Vanrobaeys M**, De Graef E, Herman L, Bertrand S, Wattiau P, Imberechts H, Ducatelle R, Heyndrickx M and Dewaele I. Polyphasic characterization of *Salmonella* Enteritidis isolates in a modified context of mandatory vaccination of laying hens. *19th Conference on Food Microbiology*, Proceedings Part full papers of key-note speakers, 18-19 september 2014, Brussel, België, 43-49
- Poskin A, Méroc E, Behaeghel I, Riocreux F, Couche M, **Van Loo H**, **Bertels G**, Delooz L, Quinet C, Dispas M, Van der

Stede Y. Schmallenberg virus in Belgium: impact in sheep and cattle herds. *21st annual conference of the Flemish Society for Veterinary Epidemiology and Economics in collaboration with AESA*, 24 oktober 2014, Brussel, België

- **Ribbens S**, **Callens J**, **Vandenbroucke V**, **De Bleecker K**, **Deschuytere H**. Description of BVDV-antigen results during a 5-year period of voluntary BVDV control in Northern-Belgium. *21st annual conference of the Flemish Society for Veterinary Epidemiology and Economics in collaboration with AESA*, 24 oktober 2014, Brussel, België
- **Vandenbroucke V**, **Vandersmissen T**, De Jaeger F, **Miry C**. Antimicrobial activity of Stalosan F against *Brachyspira hyodysenteriae* using in vitro test applications. *ESPHM*, 7-9 mei 2014, Sorrento, Italië
- **Vandersmissen T**, **de Jong E**, **Vandekerckhove A**, **Vandenbroucke V**. Development of an abortion protocol in pigs in Flanders. *ESPHM*, 7-9 mei 2014, Sorrento, Italië

ARTIKELS IN NATIONALE WETENSCHAPPELIJKE TIJDSCHRIFTEN

- Pardon B, Catry B, Boone R, Theys H, **De Bleecker K**, Dewulf J, Deprez P. Kenmerken en uitdagingen van de moderne Belgische vleeskalversector. *Vlaams Diergeneeskundig tijdschrift*, 2014, 83, 155-163
- Yin L, Schautteet K, Kalmar I.D, **Bertels G**, **Van Driessche E**, Czaplicki G, Borel N, Longbottom D, Frélin D, Dispas M, Vanrompay D. Prevalentie van *Chlamydia abortus* bij herkauwers in België. *Vlaams Diergeneeskundig tijdschrift*, 2014, 83, 164-170

ARTIKELS IN ANDERE TIJDSCHRIFTEN

- **Bertels G**, Calus A, Tylleman A. Ontwikkelingen in de schapenhouderij. *Management&Techniek*, 21 maart 2014, 52-53

- **Bertels G**, Calus A, Tylleman A. Ontwikkelingen in de schapenhouderij tussen 1980 en 2014. *deSchapenhouder nieuwsbrief*, maart 2014, 1-4
- **Brossé C**. Veepeiler onderzoekt mogelijkheid staalname aan de slachtlijn. *Drietandmagazine*, 7 maart 2014, 25
- **Brossé C**. Staalname aan de slachtlijn. *Boer&Tuinder*, 14 maart 2014, 23
- **Brossé C**. *Salmonella*-opvolging op varkensbedrijven. *Boer&Tuinder*, 4 april 2014, 22
- **Brossé C**. Stand van zaken varkenshouderij. *Drietandmagazine*, 2 mei 2014, 22-23
- **Brossé C**. Kiemen bij transport opsporen. *Boer & Tuinder*, 9 mei 2014, 4
- **Brossé C**. Stand van zaken van *Salmonella* Actieplan Varkens. *Landbouwleven*, 9 mei 2014, 16
- **Brossé C**. Kunnen *Brachyspira spp.* en PRRSv teruggevonden worden op transport? *Drietandmagazine*, 9 mei 2014, 11
- **Brossé C**. *Brachyspira spp.* en PRRSv terug te vinden op transport? *Landbouwleven*, 23 mei 2014, 17
- **De Bleecker K**. Aankoopprotocol voor rundvee werd modulair. *Boer&Tuinder*, 10 januari 2014, 12
- **De Bleecker K**. 3 jaar aankoopprotocol resultaten & evaluatie. *Drietandmagazine*, 21 februari 2014, 10
- **De Bleecker K**. Resultaten en evaluatie van 3 jaar aankoopprotocol. *Landbouwleven*, 14 maart 2014, 22
- **De Bleecker K**. Resultaten na 3 jaar aankoopprotocol. *Management&Techniek*, 21 maart 2014, 33-35
- **De Bleecker K, Ribbens S, Callens J**. Stop BVD. *Boer&Tuinder*, 31 oktober 2014, 11
- **De Bleecker K, Ribbens S, Callens J**. Stop BVD! Vanaf 1 januari 2015 maken we er met z'n allen werk van! *Drietandmagazine*, 31 oktober 2014, 16-17
- **De Bleecker K, Ribbens S, Callens J**. BVD-Bestrijdingsprogramma start op 1 januari 2015. *Landbouwleven*, 7 november 2014, 16-17
- **De Bleecker K, Ribbens S, Callens J**. Stop BVD (2). *Boer&Tuinder*, 7 november 2014, 25
- **De Bleecker K, Ribbens S, Callens J**. Het BVD-programma – deel II: Hoe bereid ik me nu al voor en welke extra maatregelen rond aankoop- en abortusonderzoek zijn belangrijk? *Drietandmagazine*, 7 november 2014, 16
- **De Bleecker K, Ribbens S, Callens J**. Welke extra maatregelen rond aankoop- en abortusonderzoek zijn belangrijk? *Landbouwleven*, 14 november 2014, 10
- **De Bleecker K, Ribbens S, Callens J**. Stop BVD (3). *Boer&Tuinder*, 14 november 2014, 8
- **De Bleecker K, Ribbens S, Callens J**. Onderzoek van alle nieuwgeboren kalveren als basis. *Landbouwleven*, 21 november 2014, 17
- **De Bleecker K, Ribbens S, Callens J**. Stop BVD (4). *Boer&Tuinder*, 21 november 2014, 9
- **De Bleecker K, Ribbens S, Callens J**. De basis van het BVD-programma: onderzoek van alle nieuwgeboren kalveren (deel III en IV). *Drietandmagazine*, 21 november 2014, 10-12
- **De Bleecker K, Ribbens S, Callens J**. Vragen en antwoorden omtrent BVD-oormerken en oorweefselstalen. *Landbouwleven*, 28 november 2014, 16
- **De Bleecker K, Ribbens S, Callens J**. Stop BVD (5). *Boer&Tuinder*, 28 november 2014, 16
- **De Bleecker K, Ribbens S, Callens J**. Welke BVD-statuten zijn er? Wat is de BVD-databank? (deel V). *Drietandmagazine*, 28 november 2014, 12
- **De Bleecker K, Ribbens S, Callens J**. Welke BVD-statuten zijn er en wat is de BVD-databank? *Landbouwleven*, 5 december 2014, 18
- **De Bleecker K, Ribbens S, Callens J**. Stop BVD (6). Wat als je een IPI-kalf hebt? *Boer&Tuinder*, 5 december 2014, 33
- **De Bleecker K, Ribbens S, Callens J**. Wat doen indien u een IPI-kalf aantreft op het bedrijf en welke financiële steun is er vanuit het sanitair fonds? *Landbouwleven*, 12 december 2014, 14-15
- **De Bleecker K, Ribbens S, Callens J**. Stop BVD (7). Je bedrijf BVD-vrij houden. *Boer&Tuinder*, 12 december 2014, 16
- **De Bleecker K, Ribbens S, Callens J**. Wat te doen indien u een IPI-kalf aantreft op het bedrijf? Welke financiële ondersteuning is er vanuit het Sanitair Fonds? (deel VI). *Drietandmagazine*, 12 december 2014, 44-45
- **De Bleecker K, Ribbens S, Callens J**. Hoe houd ik mijn bedrijf BVD-vrij? (deel VII). *Drietandmagazine*, 12 december 2014, 46-47
- **De Bleecker K, Ribbens S, Callens J**. Hoe houd ik mijn bedrijf BVD-vrij? *Landbouwleven*, 19 december 2014, 20
- **De Bleecker K, Ribbens S, Callens J**. Stop BVD (slot). De belangrijkste punten uit fase 1. *Boer&Tuinder*, 19 december 2014, 26
- **De Bleecker K, Ribbens S, Callens J**. Overzicht van de belangrijkste punten uit fase 1 van het BVD-programma (deel VIII, slot). *Drietandmagazine*, 19 december 2014, 16-17
- **De Bleecker K, Ribbens S, Callens J**. Het BVD-bestrijdingsprogramma toegelicht. *Melkveebedrijf*, december 2014, 7
- **de Jong E**. Veepeiler Varken door de jaren heen. *Management&Techniek*, 21 februari 2014, 6-8
- **de Jong E**. Interessante praktijkinfo dankzij projecten. *Management&Techniek*, 7 maart 2014, 46-47
- **de Jong E**. Veepeiler varken verspreidt vorderingen in kennis. *Landbouwleven*, 28 maart 2014, 24-25
- **de Jong E, Vandersmissen T**. Protocol werpt licht op oorzaken verwerping. *Management&Techniek*, 13 juni 2014, 20-21
- **de Jong E**. Speenmanagement en opruiembeleid cruciaal voor cijfers. *Management&Techniek*, 21 november 2014, 11-13
- **Goolaerts A**. Stand van zaken paratuberculoseprogramma voor de zuivelsector. *Boer&Tuinder*, 19 september 2014, 12

- Malrait K, Charlier J, **Van Loo H**. Toenemend belang van pensbot in Vlaanderen? *Drietandmagazine*, 28 november 2014, 14-15
- Malrait K, Charlier J, **Van Loo H**. Toenemend belang van pensbot in Vlaanderen? *Management&Techniek*, 5 december 2014, 6-7
- Malrait K, Charlier J, **Van Loo H**. Toenemend belang van pensbot in Vlaanderen? *Landbouwleven*, 12 december 2014, 16-17
- **Merchiers L**. Subsidie voor onderzoek para-tbc. *Boer&Tuinder*, 10 oktober 2014, 19
- **Merchiers L**. Subsidie voor het serologisch onderzoek binnen het paratuberculoseprogramma 9de werkjaar. *Drietandmagazine*, 17 oktober 2014, 31
- **Merchiers L**. Resultaten achtste werkjaar programma tuberculose. *Melkveebedrijf*, oktober 2014, 5
- **Merchiers L**. Nieuw werkjaar voor para-tbc gestart. *Boer&Tuinder*, 14 november 2014, 10
- **Merchiers L**. Nieuw werkjaar voor paratuberculose gestart. *Landbouwleven*, 21 november 2014, 18
- **Pierré E**. Eindresultaten *Salmonella*-screening containers en kratten pluimvee. *Pluimvee*, april 2014, 18-19
- **Pierré E**. *Salmonella* screening op containers en kratten. *Management&Techniek*, 18 april 2014, 13-15
- **Rolly E, Vandersmissen T**. Ademhalingsprotocol bij varkens, een stand van zaken. *Varkensbedrijf*, september 2014, 19-21
- **Ryckaert V**. Nieuw KB I&R Varkens zorgt voor kostenverlaging in de sector – deel I. *Drietandmagazine*, 17 oktober 2014, 11-12
- **Ryckaert V**. Nieuw KB over registratie van varkens (1), *Boer en tuinder*, 17 oktober 2014, 15
- **Ryckaert V**. Nieuw KB I&R Varkens zorgt voor kostenverlaging in de sector – deel I. *Landbouwleven*, 31 oktober 2014, 17
- **Ryckaert V**. Nieuw KB I&R Varkens zorgt voor kostenverlaging in de sector – deel II. *Drietandmagazine*, 31 oktober 2014, 18-19
- **Ryckaert V**. Kostenverlaging met nieuw KB I&R Varkens. *Varkensbedrijf*, november 2014, 12-15
- **Ryckaert V**. Nieuw KB over registratie van varkens (2), *Boer en tuinder*, 7 november 2014, 24-25
- **Ryckaert V**. Nieuw KB I&R Varkens zorgt voor kostenverlaging in de sector – deel II. *Landbouwleven*, 14 november 2014, 12-13
- **Van Loo H**. Veepeiler-rund waarschuwt voor botulisme. *Melkveebedrijf*, 6 juni 2014
- **Van Loo H**. Wees waakzaam voor botulisme. *Landbouwleven*, 13 juni 2014, 13-14
- **Van Loo H**. Pas op voor botulisme. *Boer&Tuinder*, 13 juni 2014, 30-31
- **Van Loo H**. Wees waakzaam voor botulisme! *Drietandmagazine*, 20 juni 2014, 16-17
- **Van Loo H**. Italiaanse stinkpoot voorkomen. *Boer&Tuinder*, 7 november 2014, 20
- **Van Loo H**. Preventie staat centraal bij Italiaanse stinkpoot. *Drietandmagazine*, 7 november 2014, 18
- **Van Loo H**. Preventie staat centraal bij Italiaanse stinkpoot. *Landbouwleven*, 14 november 2014, 8-9
- **Van Praet W**. Monitoren van gezondheidsstatus essentieel. *Varkensbedrijf*, maart 2014, 19-20
- **Van Praet W**. PRRSv op de Vlaamse KI-centra. *Management&Techniek*, 27 juni 2014, 48-49
- **Vandersmissen T**. DGZ lanceert gezondheidsmonitor varkensbedrijf. *Boer&Tuinder*, 31 januari 2014, 36
- **Vandersmissen T, Vlaminck J, Van Driessche E, Vandenbroucke V**. Recente evoluties in de diagnostiek bij varkens. Deel 1. *VDV*, februari 2014, 34-36
- **Vandersmissen T**. DGZ lanceert Gezondheidsmonitor Varkensbedrijf. *Drietandmagazine*, 7 februari 2014, 14
- **Vandersmissen T, Vlaminck J, Van Driessche E, Vandenbroucke V**. Recente evoluties in de diagnostiek bij varkens. Deel 2. *VDV*, maart 2014, 45-46
- **Vandersmissen T**. Biggenuitval in de kraamstal. *Drietandmagazine*, 2 mei 2014, 18-21
- **Vandersmissen T**. Beperk je biggenuitval. *Management&Techniek*, 23 mei 2014, 6-7
- **Vandersmissen T, Rutten P**. Investeren in opfokgelten loont. *Varkensbedrijf*, november 2014, 20-23

BROCHURES

- **De Bleecker K, Ribbens S, Callens J**. Focus op BVD. Praktische handleiding
- **De Bleecker K, Ribbens S, Callens J**. Focus op BVD-bestrijdingsprogramma fase 1
- **de Jong E**. Activiteitenrapport Veepeiler Varkens 2013
- **Van Loo H, Maris J, De Bleecker K**. Activiteitenrapport Veepeiler Rundvee 2013
- **Van Loo H**. Focus op leverbot. Praktische handleiding

DOCTORAAL PROEFSCHRIFT

- **de Jong E**. Weaning practices and culling policy: critical steps for optimal reproductive performance of female breeding pigs. 4 november 2014

AFKORTINGEN

ABS	Algemeen Boerensyndicaat	GZ	Gezondheidszorg
ADLO	Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling van het departement Landbouw en Visserij van de Vlaamse overheid	GZA	Gezondheidsadministratie
Ag	Antigen	HI	Haemaglutinatie inhibitie
AGP	Agar gel precipitatietesten	HoSoWo	Hygiënogram-onderzoek – <i>Salmonella</i> -onderzoek – Wateronderzoek
AI	Aviaire influenza	I&R of IR	Identificatie & registratie
ALV	Agentschap voor Landbouw en Visserij	IBR	Infectieuze bovine rhinotracheïtis
AMCRA	Kenniscentrum inzake antibioticagebruik en -resistentie bij dieren	IKB	Integrale ketenbeheersing
ANB	Agentschap voor Natuur en Bos	IKM	Integrale Kwaliteitszorg Melk
AR	Atrofische rhinitis	ILVO	Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek
Arsia	Association Régionale de Santé et d'Identification Animales	ISO	Internationale Organisatie voor Standaardisatie
As(n)	Antistoffen	KAM	Kwaliteit, arbeidsomstandigheden en milieu
BB	Boerenbond	KB	Koninklijk besluit
BCZ	Belgische Confederatie van de Zuivel	LIMS	Laboratorium informatiemanagement systeem
BELAC	Belgisch accreditatiesysteem	MB	Ministerieel besluit
BT	Blauwtong	MG	<i>Mycoplasma gallisepticum</i>
BVD	Boviene virale diarree	MBTI	Myers-Briggs Type Indicator
CAE	Caprine arthritis encephalitis	MCC	Melkcontrolecentrum Vlaanderen
CODA	Centrum voor Onderzoek in Diergeneeskunde en Agrochemie	ND	Newcastle disease
DGZ	Diergezondheidszorg Vlaanderen	NI	Niet interpreteerbaar
EFPB	Equi Focus Point Belgium	P&O	Personeel & organisatie
ELISA	Enzyme-linked immuno sorbent assay	PCE	Provinciale controle-eenheid (van FAVV)
EPG	Eieren per gram	PCR	Polymerase chain reaction (polymerase-kettingreactie)
ESF	Europees Sociaal Fonds	PDO	Product- & dienstontwikkeling
EU	Europese Unie	PPE	Productschap Pluimvee & Eieren
EVA	Equine virale arteritis	PRRSv	Porcine reproductive en respiratory syndrome virus
EHV	Equine herpes virus	PVL	Proef- en Vormingscentrum voor de Landbouw
FAVV	Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen	SGH	Schape, geiten en hertachtigen
FOD	Federale overheidsdienst	TSE	Transmissible spongiform encephalopathy
gB	Glycoprotéïne B	VLM	Vlaamse Landmaatschappij
gE	Glycoprotéïne E	VRS	Voice Registration System (telefonisch registratiesysteem)
		Vte	Voltijds equivalent

CONTACTGEGEVENS Dierengezondheidszorg Vlaanderen

Maatschappelijke zetel/site Drongen

Deinse Horsweg 1
9031 Drongen

Site Torhout

Industrielaan 29
8820 Torhout

Site Lier

Hagenbroeksesteenweg 167
2500 Lier

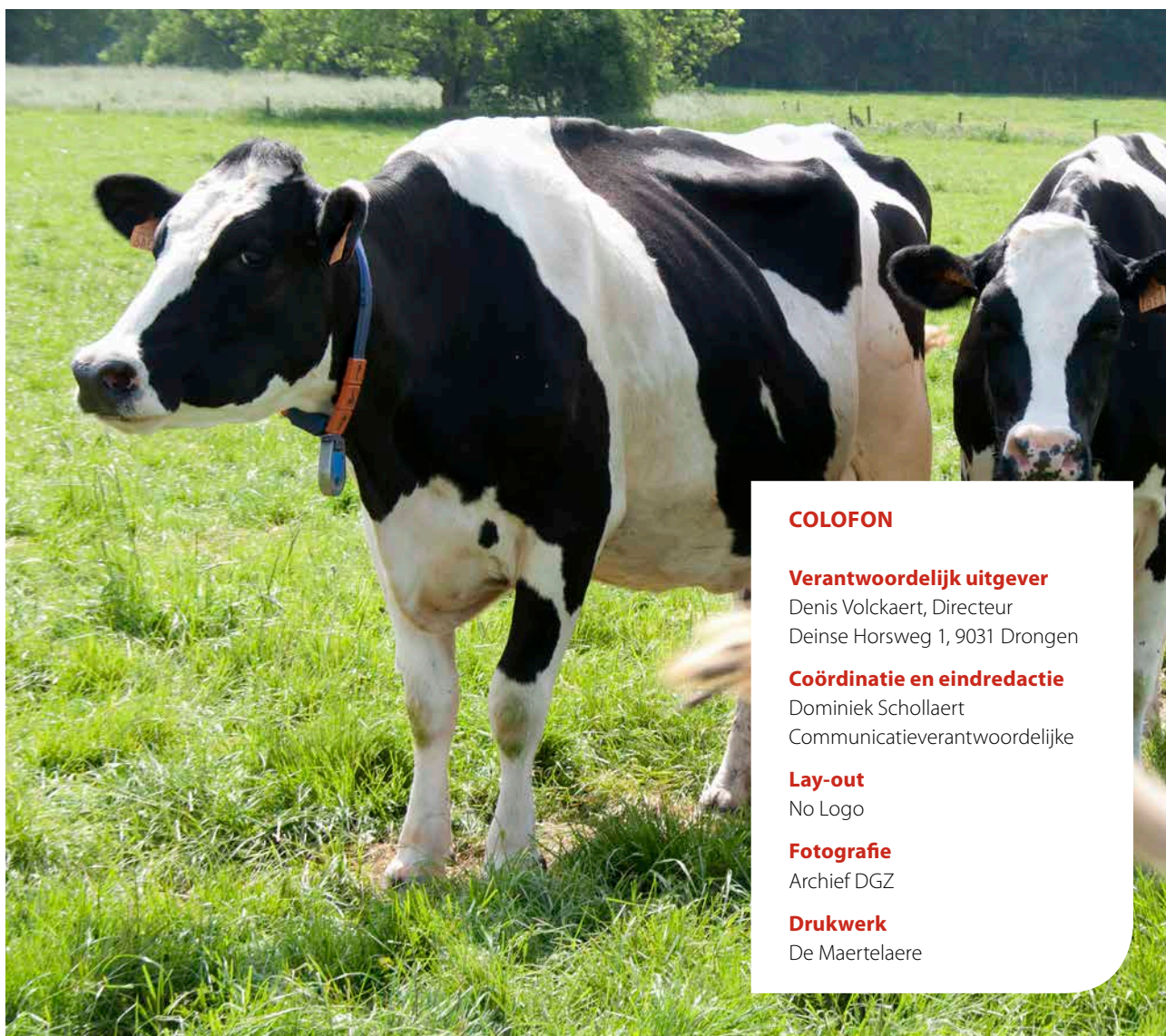
Klantendienst

tel. 078 05 05 23

fax 078 05 23 23

e-mail: helpdesk@dgz.be

www.dgz.be

COLOFON

Verantwoordelijk uitgever

Denis Volckaert, Directeur
Deinse Horsweg 1, 9031 Drongen

Coördinatie en eindredactie

Dominiek Schollaert
Communicatieverantwoordelijke

Lay-out

No Logo

Fotografie

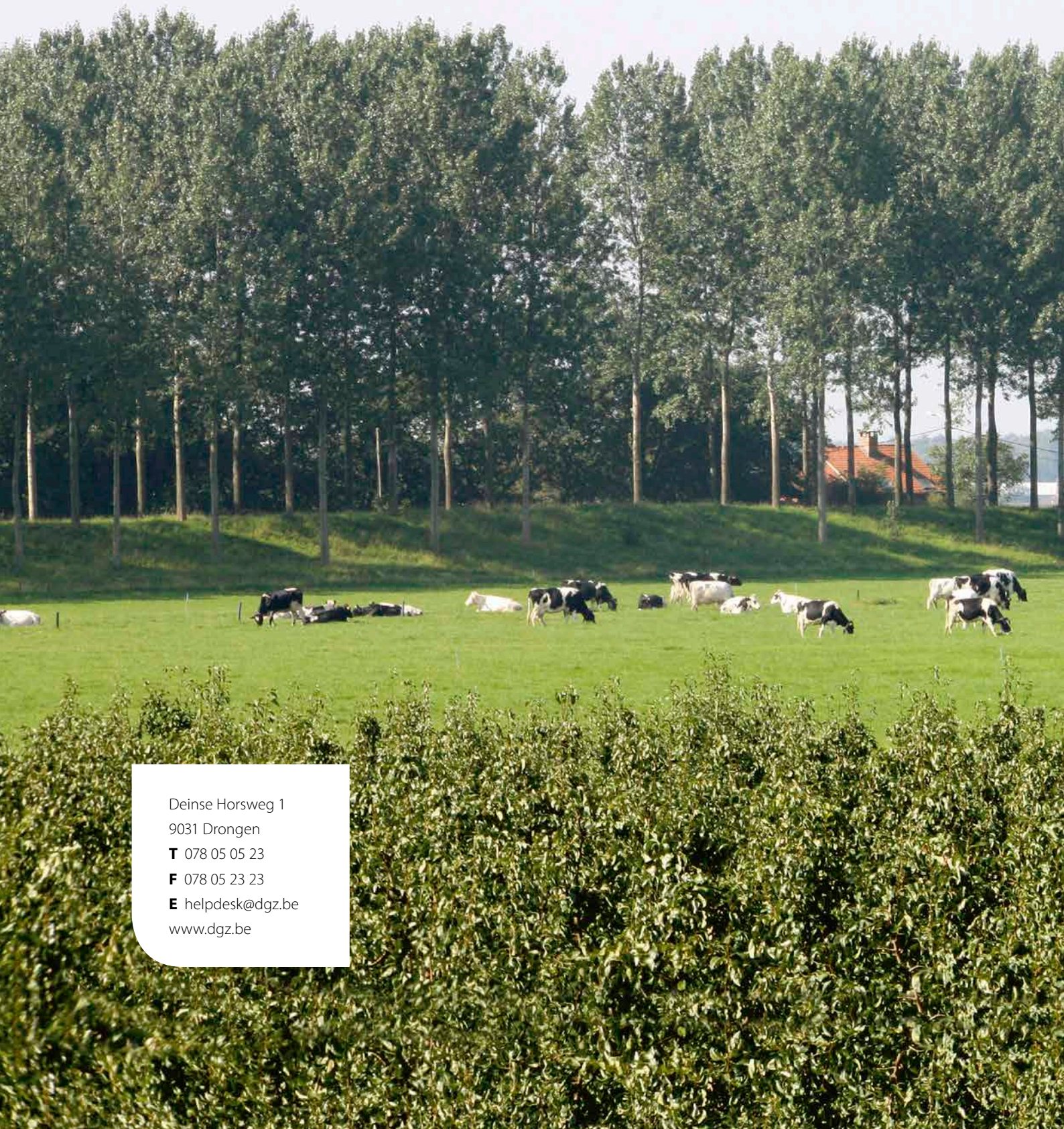
Archief DGZ

Drukwerk

De Maertelaere

Diergezondheidszorg Vlaanderen

Deinse Horsweg 1
9031 Drongen
T 078 05 05 23
F 078 05 23 23
E helpdesk@dgz.be
www.dgz.be